

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

V. évfolyam 2. szám

2016. március – április

„Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk! Fordulj hozzánk, URam! ... Áraszd ránk kegyelmedet reggelenként, hogy vígadjunk és örüljünk egész életünkben! ... Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd marandóvá, kezeink munkáját tedd marandóvá!” (Zsolt 90,12-14. 17)

Tartalom

- 1 Pap Lászlóné lpt.: Merre visznek útjaid?
- 3 Hörömpő Gergely lpt.: Mi van mögöttem?
- 4 SZÓL AZ IGE – A feltámadás fénye
Nyilas Zoltán esp. igehirdetése
- 6 „Aki hozzám folyamodik”
Felnőtt confirmáció
- 7 Szabó István: A felnőtt confirmációs biznyságtétel margójára
- 8 Tatai Ferencné imádsága
Képek a felnőtt confirmációról
10 tanács a Krisztus követésére indulóknak
- 9 Soós László: Szolgálatom idősek között
- 10 Soós László: Öregek – öregek?
- 13 Sné Jáger Orsolya: Életük ajándék
- 14 Zimányi József: Öregedés - érlelődés
- 15 Orbán Laci bácsi 90 éves, ANNO
- 16 Ki fontos Istennek? – 2. rész
Csere Máttyás lpt. csobánkai evangélikációja
- 20 Dr. P. Tóth Béla lpt. evangélikációja Pomázon
- 21 Szántó Lajos: Ki fontos Istennek? 1.
- 22 Soós Zsófia első önálló koncertje
NÁLUNK KERESZTELTÉK
- 23 KÖZÖTTÜNK SZOLGÁLNAK
Puskás A.: „És megragadta őt ott az Úr”
Látogatásban Kissné Erdélyi Piroskánál
- 27 Veszélyes tudatlanság
- 30 Soós László: Kinek mi volt a neve? 2.
- 32 A világot megszólító teológus: Brunner Emil
- 34 Hardi Péter: Emlékezés Demeter József-re
- 35 RÉGI HISTÓRIÁK
Könczöl Dánielné: Harangszentelés
Sebestény-Jáger Orsolya: Versek
- 36 Dr. Szűcs Ferenc: A pomázi templom
- 38 Sebestyén József: Hosszú esték (novella)
- 40 GYERMEKEKNEK
Sebestényné Jáger Orsolya: Húsvét után
- 42 Ételadomány-gyűjtő szekrény
Képek gyülekezetünk életéből
- 43 NAPLÓ
- 44 Sántha János főgondnok fogadalomtétele
Bódis Miklós lpt. evangélikációja lesz Pomázon

MERRE VISZNEK ÚTJAJD?

Jelenések 13:11-18.

Igét ismerő emberként tudjuk, hogy a Sátán jelen van ebben a világban. Hol „ördítő oroszlán” képében, hol „világosság angyalaként” jelenik meg. Azt állítja magáról, hogy mindent jól tud, sőt jobban tud. Isten képében tetszeleg és hiteli el azokat, akiknek a figyelmét maga felé fordította.

Számtalan útja-módja van annak, hogy hogyan közelíti meg az embereket, senki sem tabu előtte – még Jézust is megkísérettette. Célja mindig az, hogy Istent hazug színben tüntesse fel. Célja, hogy elszakítsa Tőle követőit, s azokat, akik még nem követői, azokat ne is engedje a közelébe.

Az ördög nem a középkor szarvas-patás alakja, nagyon is okos szellemi hatalmasság. Mindig modern, s ezért a XXI. század embere

számára kínálata elfogadható. Megbízta azokat az embereket képviselőjével, tanainak hirdetésével, akik életük folyamán valami olyat cselekedtek, ami teljesen nyitottá tette lelküket, alkalmassá arra, hogy most már kényeszerűljenek neki szolgálni, hogy ő uralja és mozgassa őket. Mindenki hallotta már ezt a szót: okkultizmus. Azt jelenti: titkos tudomány, rejtett – követői természetfeletti erővel tartanak kapcsolatot. Nem tettek mást, mint kaput nyitottak az ördögnek, s az elfoglalta testüket, lelküket, szellemüket. Kicsiben kezdődik, babonával folytatódik, talán meditációval, jógával, hogy aztán spiritizmusba torkolljon. Ezek kiragadott dolgok, amelyek mellett még számtalan más van és persze más sorrendben – de ezekkel az ember tönkreteszi testét, lelkét, szellemét.

Mi az oka annak, hogy az ember csatlakozik egy efféle tanításhoz, szellemi áramlathoz, vagy emberhez, aki, ami az ördög szolgálója? Viszi a kíváncsiság. Bár azt mondja: nem hisz benne! De azért kipróbálja és csinálja azt, ami máris odakötötte az ördög személyéhez. Viszi a saját vagy a más betegsége. Hall egy pazar ajánlatot, egy csodás gyógyszert vagy módszert. Ezeket költ rá, mindegy, hogy milyen eredetű, hogy óvják tőle – kell! Az ár nem számít, csak használjon!

Nem kell azonban betegnek lenni. A testére, egészségére figyelő, azt megóvni akaró embernek is jut az ajánlatokból: a karate, a jóga, a meditációk, a tisztító kúrák és még rengeteg lehetőség, tökéletesítenek, megvédnek, szebbé, jobbá tesznek – mondják. De azt nem, hogy közben lelkileg kifosztanak! Egy statisztika szerint a pszichiátriai bete-

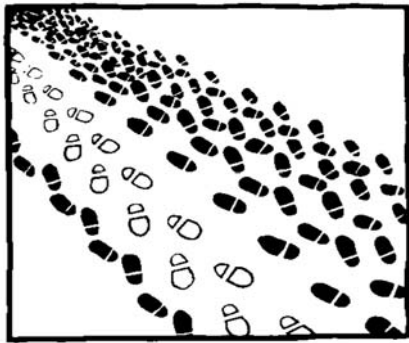

„Útjaid, Uram mutasd meg,
Hogy el ne tévelyedjem,
Te ösvényidre taníts meg,
Mikén intézd menésem.”
(RÁ 25. Zsoltár 2. vers)

gek kis százaléka valódi beteg, a nagy részének lelki eredetű az állapota. Minden korosztály ki van téve ezeknek, és nem látják azt, hogy valójában egy csapda van előttük, mely magát álcázva és ezért rejtetten várja az ígéretekkel becsapott embereket.

A Biblia számtalan helyen írja, jön a hitető. De már itt van és munkálkodik! Szolgálatában áll az ún. média. Újságok naponta hozzák a horoszkópokat, lehet hozzáigazítani a napi cselekedeteket. A tévé, a rádió az ilyen-olyan, mindent megoldó kurzusokat hirdeti. Emberek hívnak fel telefonon, hogy beszervezzenek valami csoda iskolába, hogy megtanulhasd, hogyan kell jól élni. A hivatalos orvoslás is egyre több alternatív kezelést, gyógymódot kínál, melyek csábítanak, és sokszor alig kikerülhetetlenül, majdnem köteleznek rá, hogy a beteg vegye igénybe.

Nem lehet mindenről részletesen írni, de tudnia kell mindenkinek, hogy jelen van az ördög a társas kapcsolatokban is. Egyre jobban terjed: nem kell a kötöttség, minnek a papír, nélküle is lehet együtt élni. Aztán nem kell a

gyermek, csak teher, gátol abban, hogy az ember szabadon követhesse vágyait. Ott van a másság nyílt vállalása, a hivalkodó felvonulások, a sok meztelenkedés, trágár beszéd, emberek közötti durvaságok. Mindezek ma már nem csupán túrt dolgok, hanem vannak, akik erőszakosan kötelezővé akarják tenni a még tiltakozó többségi társadalomnak, hogy tolerálják és tekintsek jogilag is mindenképpen normálisnak ezeket az Isten törvényével ellentétes ferdeségeket. Ráadásul – s ez is ördögi – képesek a keresztyéni szeretetet számon kérni.

Nagyon leszűkítve, egy-két témát kiemelve remélem beleláttunk abba, hogy az ember milyen veszélynek van kitéve, ha tájékozatlan.

Vizsont most egy másik, bár az eddigiekkel mégiscsak kapcsolatban lévő területre térek rá. Míg az ember, amikor részt vesz – akár aktív, akár passzív módon – az előbbieken felsorolt dolgokban, tudja, vagy nem tudja, mindenképpen az ördögnek enged! Az ő neve: szétdobáló, romboló – ami az ő igazi lényét fejezi ki. Mert, amit Isten megalkotott, azt rombolja le, teszi a szentet szentségtelenné, s ami élhető, jó volt, elhetetlenné. Amikor az ember elfogadja az általa kínáltakat, azokat megcselekszi, tulajdonképpen a hitét belé helyezi. Még akkor is, ha közben templomba járó, netán imádkozó ember is. Ha hite Istenben és az Ő hatalmában, mindenhatóságában volna, nem venne részt ezekben a tiltott dolgokban, hanem elutasítaná őket. Hiszen tudja, hogy Isten utálja azokat, akik akarata ellenére élnek, amikor az ördög dolgaiban vesznek részt. (V.Mózes 18:10,11.)

ECSEDY ALADÁR MEGISMERNI TÉGED

Megismerni Téged: ez az örök élet!
Ez az igaz, örök boldogság.
Téged megtalálni, mindig Veled járni,
És Tebenned elrejtőzni: a mennyország!

Megismerni jobban, amíg a szív dobban,
Megismerni égi lényedet.
Isten szent Báránnya, ég és föld Királya,
Soha, soha el nem múló szent szeretet!

Isten áldott Lelke, jöjj bűnös szívembe!
Hadd ismerjem Jézust igazán!
Merüljek el Benne, a szent végtelenbe,
Aki nekem megszerezte égi hazám!

Az a másik terület a hit, a vallás területe. Az ún. igazsághoz vezető úton rengeteg hirdetőtábla van, mely kínálja a lehetőségeket, kínálja az igazi, a szerinte egyetlen üdvözítő utat. A valamikori sláger azt mondta: „minden ember boldog akar lenni”. Bóklásznak is mindenfelé, hogy valahol rátaláljanak. Én viszont hozzáteszem, hogy minden ember a mennybe akar jutni, a béke honába, és valahol hiszi, hogy így is lesz. Vár rá a boldogság, az örök béke, testének-lelkének – az Isten úgys megadja. Nem tudja, vagy nem akarja elfogadni, hogy nincs lehetősége vagy eszköze egyetlen embernek sem az odajutásra. Isten csak „úgy” nem adja: csak Jézus Krisztus által lehetséges. Ez a tévedés is mutatja, hogy Jézust, Isten személyét és tanítását, az Ige igazságán alapuló és általa növekvő hívó életet nem ismerik az emberek, viszont azokat, akik az „igazi” mennybe vivő utat kínálják nekik, elfogadják, mert olyan testhez álló. A kínálattevőket nem akarom felsorolni, de sokan vannak. Vonzó ezeknek a csoportoknak az összetartása, egymásra figyelése, úgynevezett szeretete. De vigyázat: ez a csapda része! A szeretettel való törődés, a józan élet, a puritán ruházat és egyéb külsőségek mögött Isten, Jézus és a Szentlélek személyének, tanításának tagadása vagy kifordítása áll.

Testvérek, csak igei alapon állva érthetjük meg, hogy egy Isten van, Aki három személyben létezik, mint Atya, Fiú és Szentlélek. Isten a Teremtő, Gondviselő és Megváltó Isten. Az üdvösség kegyelemből van, nem érdem vagy cselekedetek szerint. A hívők, megtértek, Jézussal lesznek együtt az örökkévalóságban, a mennyben, Isten dicsőségében. Minden egyes mondatom mögött igék sokasága van. „Tolle lege!” – Vedd és olvasd! – hallotta Augusztinus. Ezt mondom én is. Vegyétek kezetekbe a Bibliát, olvassátok, kérve ég és föld Urát, hogy értsétek is, amit olvastok. Akkor a Lélek, amikor csábító szavakkal közelít felétek valaki, együtt érző ajánlatokkal, majd azonnal megszólal, tudni fogjátok: ez nem jó, hamis, nem az Úrtól, hanem az ördögtől való.

Kérlek benneteket, legyetek bölcsek, akik kősziklára építik életük házát, mert akkor jöhetnek különböző tanítások szelei, viharok, beleütközhetnek a házba, az állni fog, és semmi meg nem rendítheti! Ehhez pedig az kell, hogy az Igét ne csupán halljátok, hanem meghalljátok és engedelmeskedjétek neki!

Pap Lászlóné lelkipásztor

Közeledünk Efézus városához. Már Kr.e. 1000 évvel város volt, és Jézus földi életének idején 300 000 lakosa volt. Egyike volt Róma, Athén, Alexandria mellett a világ legnagyobb városainak. Ott volt a híres Diána-templom, amit az akkori világ hét csodája közé számítottak. Jó kikötője volt egy folyótorkolatnál, és kelet felé három nagy kereskedelmi útvonala. Bár a rómaiak Ázsia tartományának Pergamon volt a fővárosa, a legnagyobb város mégis Efézus volt.

Megyünk a város felé, és csillognak a fehér falak a napsütésben. Házak, paloták, templomok sokaságát látjuk. Mi van a falak mögött? Mi van az élet külső lármája, mozgalma mögött? Mi van bent a házakban, az efézusi keresztyén gyülekezetben, az emberi homlokok mögött, az emberi szívekben? Krisztus a hét ázsiai gyülekezethez és az efézusi gyülekezethez írt leveleiben is feltárja ezeket a titkokat. Fényt és árnyékot, jót is, rosszat is. „Tudom a te dolgaiddat” – hangzik Jézus szava, és mindenre rávilágít.

Tudom a te dolgaiddat, és hogy nem szenvedheted a gonoszokat. Az megvan benned, hogy a nikolaiták cselekedeteit gyűlölöd. Hogy kik voltak ezek a nikolaiták, az később,

a Pergamonhoz és Tiathírához intézett levélből jobban kiténik majd. Most elégedjünk meg annyival, hogy tévelygők voltak, akik a tiszta, hamisítatlan evangélium helyett zavaros dolgokat tanítottak, apostoloknak adták ki magukat, de az efézusi gyülekezet nem fogadta el a tanításaikat: megkérdézték, megvizsgálták őket, és eltávolították a gyülekezetből. Efézusban ott ragyogott az a jó tulajdonság, hogy a Bibliát nem cserélték fel tévtanításokkal. Pál három évig munkálkodott ott, aztán Timóteus, János pedig legalább harminc esztendeig. Nem szenvedhették a gonoszt, viszont azt is javukra írja az Úr, hogy képesek voltak türelmesen szenvedni. Ebben az időben sok üldöztetést, hátrányt szenvedett Efézusban az, aki keresztyén volt. Nem ijedtek meg egykönnyen.

Gyűlölték a nikolaiták cselekedeteit, amiket Jézus is gyűlölt. Jézus nem embereket gyűlölt, hanem a bűnt. Ez ember nyomorúsága, hogy hajlandó embereket gyűlölni és szeretni a bűnt. Fordítva, mint ahogy kellene. Az emberre az jellemző, hogy nem szereti, ha valaki megszólja, felemlgeti, pellengérré állítja a hibáit, vagy egyenesen kigúnyolja, de ő maga szívesen megszólja a másikat, felfedi, sőt megnyagytítja hibáit, szereti a másikat kicsúfolni. Az emberre jellemző, hogy nem szereti, ha kihasználják, mások felhasználják a céljaikra, de ő maga szívesen megteszi ezt mással, ha módja van rá. Nem szereti, ha a másik ember önző, önmaga önzését azonban

„Az Efézusbeli gyülekezet angyalának ird meg: Ezeket mondja az, a ki az ő jobbkezeiben tartja a hét csillagot, a ki jár a hét arany gyertyatartó között: Tudom a te dolgadoit, és a te fáradságodat és türeseedet, és hogy a gonoszokat nem szenvedheted, és megkísértetted azokat, a kik apostoloknak mondják magokat, holott nem azok, és hazugoknak találtad őket; És terhet viseltél, és béketűrő vagy, és az én nevemért fáradoztál és nem fáradtál el. De az a mondásom ellened, hogy az első szeretetedet elhagytad. Emlékezzél meg azért honnét estél ki, és térj meg, és az előbbi cselekedeteidet cselekedd; ha pedig nem, hamar eljövök ellened, és a te gyertyatartódat kimozdítom helyéből, ha meg nem térsz. De az megvan benned, hogy a Nikolaiták cselekedeteit gyűlölöd, a melyeket én is gyűlölök. A kinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. A győzelmesnek enni adok az élet fájáról, a mely az Isten paradicsomának közepette van.” (Jelenések 2:1,7.)

természetesnek és indokoltnak tartja. Minél önzőbb, annál kevésbé túri ezt másoktól. Minél jobban haragszik arra, aki vele szemben erőszakos, annál erőszakosabb tud lenni ő maga másokkal. Nem szereti, ha valaki föléje kerül, megelőzi, ő maga azonban megteszi. Az efézusiakban jó volt, hogy maguk voltak készek szenvedni, és nem fáradtak el a terhek hordozásában.

Krisztus rámutat a fényre, eredményre, de az árnyékokra is. A mély, sötét árnyékokra, kiáltó nyomorúságra és hiányra: „De az a mondásom ellened, hogy az első szeretetedet elhagytad.” Ez pedig olyan nagy véték, hogyha ebből az efézusi gyülekezet meg nem tér, kimozdítja helyéből gyertyatartóját, ami a gyülekezet fölötti ítéletet, és a gyülekezet végét jelenti. Elhagytad az első szeretetedet – mondja Jézus. Azt a forró, lelkes szeretetet, amivel az efézusiak kezdetben szerették Krisztust. Azt a szeretetet, amivel a gyülekezet, mely azelőtt pogányokból állott, a Megváltót, a kereszten vérző Krisztust szerette. Hol ez a régi, igazi szeretet? – kérdezi tőlük Krisztus.

Ma is sokaktól kérdezheti. Az esküvői, konfirmációi, a régi szeretet? Szomorú, ha valaki elhagyja az első szeretetét, ha megfárad, elfásul benne. Pedig milyen gyakori! Általános balvélemény, hogy az első, forró szeretet nem is tarthat sokáig. Például a házastársak között. Jó, jó, szép dolog a szerelem, mondják sokszor a „bölcs” öregek, de az ügyis elmúlik! Mintha ez olyan törvény lenne, mint a természetben az, hogy a virág elhervad, a tavaszról nyár, ősz, tél lesz.

A szeretetre nem érvényesek ezek a törvények! Pál azt mondja, hogy a szeretet soha el nem fogy. Persze, hogy elmúlik a szerelem, meg a szeretet, ha csak pillanatnyi láng volt. Csak az múlik el, ami soha nem is volt igazi. A szerelem, ha csak tetszett a másik, ha fellobbant valami szenvedély, valami kívánság. Szerelmen ma sokan ezt értik. Tetszik a másik, kívánságot ébreszt, és mindez nem egyéb, mint a fajfenntartás ösztöne, a hormonok dolga. Elmúlik az a gyermeki szeretet, amely csak abból állt, hogy a szülőktől sok mindent várt, kívánt, de nem volt több ennél. Elmúlik a házastársak egymás iránti szeretete, ha csak az arc, a termet volt a fontos, vagy az,

hogy a házasság általános szokás, elvégre erre is szükség van stb. De ha szereteten azt értjük, hogy ezek felett a dolgok felett van még valami csodálatos, magasabb rendű titokzatos lelki kapocs is, az összetartozásnak egy olyan erős érzése, ami független a látható dolgoktól, pénztől, érdektől, haszontól és hasonlótól, ha szereteten az ember legbenső mivoltának, a szívének az átadását értjük, akkor sem a szerelem, sem a szeretet, legyen az házastársi, szülői, gyermeki, baráti szeretet, el nem múlik. Legkevésbé múlhat el a szeretet az iránt, aki érettünk és helyettünk ott vérzett a kereszten, hogy minket a bűntől és az örök haláltól megszabadítson.

Tehát egyáltalán nem „törvény”, hogy az első szeretetnek el kell múlni, sőt! Éppen ellenkezőleg. Ha elmúlik, nagy véték. Sajnos, gyakran megesezt, hogy a pogány keresztyénné lett, és nagy igyekezettel nekilendült a keresztyén életnek, aztán mindinkább elmúlt a lelkesedése. Sok ilyen ember volt hát Efézusban is. Ma is megeseik még, hogy valaki nekilendül az egyházi életnek, sürög-forog, „nyüzösög”, mint ma mondják, aztán megunja, vagy nem tartja okos dolognak, hogy folytassa. Elhagyja a szeretetet. Nem az első szeretet hagy el minket, hanem mi hagyjuk el, ha elhagyjuk. Még a legdrágábbat, a Krisztus iránti szeretetet is. Ne hagyj el! – kiáltja felénk ez az Ige. Ne hagyj el a szeretetet, inkább hagyj ott az egyébként értékes dolgokat, csak ezt ott ne hagyj! Ne hagyj el a Krisztus iránti szeretetet, mert akkor az életet hagyod el!

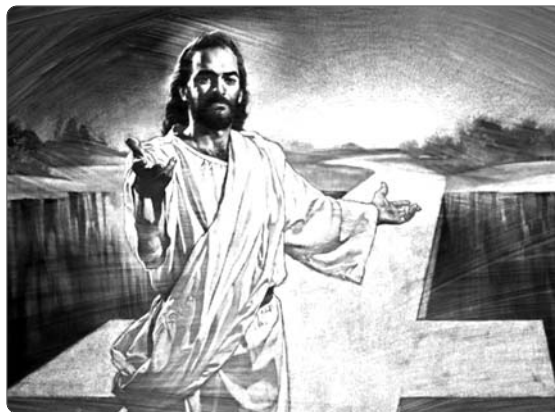
Krisztust szeretni: ezt úgy is lehet mondani, hogy szeretni az életet. Hiszen Ő mondta: Én vagyok az élet. Jézus azt ígéri, nemcsak

a régen élt efézusiaknak, hiszen ígéje örök érvényű: „A győzelmesnek enni adok az élet fájáról, a mely az Isten paradicsomának közepette van.” Emlékeztetés ez a paradicsomra, ahol a teremtés után és a bűnbeesés előtt boldogan élhetett az ember. Ezt a paradicsomot Ádám elvesztette, de a második Ádám, az Úr, ahogy Pál mondja az 1Korintus 15-ben, visszaszerezte. Enni ad a paradicsom fájáról: részletet az üdvösségben. Egykor, odafönt, de már ma is, itt lent is, enni ad úgy, hogy adja az üdvösség bizonyosságát, táplál az Igével. Enélkül éhenhal az emberi lélek. Ez az a táplálék, amire a szívnek szüksége van, hogy bízni, reménykedni, szeretni tudjon.

Ki az, aki győz? Nem az, aki letipor másokat, hanem aki győz önmaga fölött, azaz megtér. Az szereti igazán az életet! Az életet az szereti igazán, aki nemcsak a rövid, mulandó életet szereti, hanem a teljes, örök életet. Szeressük és védjük az életet, magunkét is, embertársainkét is. Nem kell a háború, gyűlölet, pusztulás! Kell az öröm, a békesség, a szeretet. Ezért kell nekünk mindenekfelett Jézus Krisztus, mert Ő a szeretet örök királya, aki örök életre, örök üdvösségre tarthat meg minket. Óhosszá kell megtérni, visszatérni. Tulajdonképpen azt mondja az efézusiaknak: elhagyátok az első szeretetet, gyertek vissza hozzám, ha élni akartok! Ugyanezt mondja nekünk is, és a mai emberiségnek is.

Emlékezzél meg, honnét estél ki, és térj meg! Szörnyű dolog lehet kiesni a robogó vonatból, a gyorsan szálló repülőgépből, de legszörnyűbb kiesni a szeretetből. Zuhan az ember lefelé, mikor eltávolodik a Krisztustól. A robogó vonatba talán nem tud valaki visszakapaszkodni, még kevésbé a repülőgépbe, de a legcsodálatosabb visszatérés és felemelkedés nincs elzárva az ember előtt: meg lehet térni Krisztushoz! Vissza hát Krisztushoz, vissza a szeretetbe, az ember iránti és az Isten iránti szeretetbe. Fölfelé, a Krisztus felé! Aki kész erre, az megéri, hogy az Ő isteni keze kinyúl felé és emeli, segíti, megtartja az életre. Minket is meg tud tartani, szeressük hát híven és ragaszkodva mindörökké! Ámen.

(Részlet Hörömpő Gergely lelképíztör: Jelenések Könyve – „A mennyei jelenésekről írott könyv” teljes egészében prédikációkban című könyvből)

William Holman Hunt angol festő festményén a töviskoszorús Jézus egy ódon ajtó előtt áll. Nagy sötétség van, és egy lámpást tart a kezében. A festményen

Jézus is egy időre szinte eggyé válik a mögötte lévő sötétséggel. A kezében tartott lámpás azonban soha meg nem szűnően világít, jelezvén, hogy a Krisztus által hozott üzenet Isten fényével világít meg mindenkit.

Az ember megpróbál az élet végére pontot tenni azzal, hogy követ hengerít a sír elé, mert nem látja, hogy jöhet még valami a földi elmúlás után. Az életben is sokszor teszünk igen fájdalmas pontokat problémáinkra azzal, hogy nem tudjuk mi magunk a megoldást keresni, és nem hisszük, hogy Isten gyógyírt tud adni a legkeservesebb gondokra is. Sötétben tapogatózásunkra mi sem jellemzőbb annál, mint ahogyan képesek vagyunk egy sír mélyére bezámi Istent, mert elég hatalmasnak és mindenhatóknak képzeljük az embert ahhoz, hogy ennek a világnak a menetét irányítsa és intézze. Isten nem fér bele a világképünkbe. Nagyszombat sokszor azt sugallja, hogy nem csak egy napra vagy egy évre, hanem örökre le akarja az ember zárni a Jézus testét őrző sírt – pedig a feltámadás fénye ma is világít.

W. H. Hunt: A Világ Világossága (1853)

Földi életünk minden területét áthatják a halál erői. Ez nemcsak azt jelenti, hogy az idő előrehaladtával testünk megavul, lelkünk elárul, idegrendszerünk kimerül, s egyszer csak kimúlunk ebből a világból; hanem a halál erői könyörtelenül ott munkálkodnak az emberi kapcsolatok mindenféle színterén, gondolva itt az elfáradt házasságokra, a szétesett családokra, az egymásnak feszülő munkatársi kapcsolatokra, a romló hangulatú közéletre, és bizony gondolva az egyházban, a krisztusi emberek között tapasztalható sok-sok nyo-

SZÓL AZ IGE

„Ti ne féljete! Mert tudom, hogy a megfeszített Jézust keressétek. Nincsen itt, mert feltámadt, amint megmondta. Jöjjetek, nézzétek meg azt a helyet, ahol feküdt.” (Mt 28,5-6)

A FELTÁMADÁS FÉNYE

morúságra, elkésérítő kicsinyességre. A halál erői mutatkoznak meg abban is, hogy sok a beteg ember, nemcsak testileg, hanem még inkább mentálisan, sőt sok a kegyességében beteg ember. A halál erői áthatják életünk minden területét, úgy mintha kockacukrot mártunk a kávéba. A kávé „mily sunyi-resten szivárog, kúszik fölfelé a kristálytisza kockatestben”. Ilyenek a halál erői az életünkben – pedig a feltámadás fénye ma is világít.

Húsvétkor ugyanis egyetlen fontos dolog van, hogy Krisztus feltámadott! Minden erről szól ezen a mai napon. Teremtőnk szeretetéből a szép tavaszi napfény megzendíti a fűszálakat, s újra éled, ami halottnak tűnt. Ugyanaz a szeretet, ami megalkotta az életet, gondoskodik róla, hogy a tavasz jöttével újra éledjen a világ. De erről szól itt, az ünnepi közösségben a terített Úrasztala. Nem volt hiába Jézus áldozata, ma is táplál, életet és erőt ad. Erről szól a dicsőítés, amit az előbb együtt mondtuk: „Krisztus feltámadott, kit halál elragadott”, és erről szól az igehirdetés is. Isten szeretete nagyobbak bizonyult mindennél, ami az ember számára valaha is biztosnak tűnt. Nagyobbak bizonyult az életnél, pedig ez van hozzánk a legközelebb. Ez az, amit ismerünk, szeretünk, legdrágább kincsünk: és ő nagyobb az életnél. Nagyobb a halálnál is: az emberi tapasztalat, tudomány, meg nem döntheti azt. Krisztus feltámadott és legyőzte a halált!

Az asszonyok nem szemtanúi a feltámadásnak, hanem a mennyei követ szavai szerint az üres sírt láthatják. Tehát nem az történt, hogy ezek az asszonyok látták, hogyan támad fel Jézus, és aztán ezt elmondták a tanítványoknak. Ők nem láttak semmit. Jézus már előbb feltámadt. Emberi szemek előtt rejtett módon, minden emberi elképzelést meghaladóan, Isten mindenható ereje által Ő már feltámadt. Jézus Krisztus tehát észrevétlenül és feltartóztathatatlanul támadt fel. Nem volt senki, aki megfigyelhette volna ezt a csodát, mint ahogy Isten nagy tetteinek sincs tanúja. A teremtésnek sem volt szemtanúja. Senki nem tudta megakadályozni, hogy Isten megvalósítsa a maga terveit. Istennek az ereje támasztotta fel Őt a halálból, amely itt az evangéliumi

leírásban mozgásba hozta a láthatatlan világot és a természet erőt is. Ezzel az isteni erővel áll szemben az ember erőtlensége, nyomorúsága, halandósága, amely a mai igazságszolgáltatásban is számos helyen élénk táru: az asszonyok szándéka, ahogy a halott Jézus sírját keresik.

A húsvéti történet két részből áll: egy tény közléséből, és ennek a ténynek magyarázatából. Az a tény, amely közciklaként áll az emberiség történelmében. Az a tagadhatatlan tény, amely a húsvéti evangéliumnak alapját képezi: az üres sír. Jézus sírja húsvét reggelére üres volt. Ezt senki nem tagadhatta, sem a tanítványok, sem Jézus ellenségei sem az őrség, sem a Heródes pártiak, sem a főpapok, sem Pilátus emberei. Senki nem tagadhatta, hogy a sír üres volt. Ám ezt a tényt sokféleképpen lehetett magyarázni. És magyarázták is.

Jézus tanítványai megdöbbenve álltak az üres sír mellett, és nem tudták, hogy mi történt. Tanácstalanok! János evangéliuma részletesen leírja, hogy a Péter betekintve az üres sírba, a látványra teóriákat gyártott.

Egészen másképpen magyarázták az üres sír tényét a nép akkori vezetői, a főpapok és írástudók. Ők úgy magyarázták, hogy Jézus tanítványai lopták el, hogy aztán azt a hírt kelthessék, hogy Jézus feltámadt. Nem veszik észre, nem vették észre a főpapok és írástudók, hogy a saját logikájuk kelepcéjébe estek. Ők már korábban is gyanúsították Jézus tanítványait, hogy el fogják lopni Jézus holttestét, és éppen ezért állították oda őrséget megszegve a szombattörvényt. A főpapok és írástudók nagy sietséggel arra kérték Pilátust,

hogy őrséget állítson Jézus sírja mellé, hogy véletlenül el ne vigyék onnan a holttestet. Az őrség tehát ott állt húsvét reggeléig, és az őrség jelenlétében történt ott valami. Ha az őrség elaludt volna, akkor nem tudta volna, hogy mi történik. Az őrség nem aludt, hanem jelentette a főpapoknak, hogy a holttest eltűnt. Jelentették talán azt is, hogy egy földrengés is volt, talán az angyalokat is látták. Nem tudjuk részletesen, hogy mi mindent láttak ezekből az őrség tagjai, annyi bizonyos, hogy ébren, ép elmével élték át ezeket a dolgokat. Jelentették a főpapoknak, és a főpapok kínjukban, hogy ezt a rendkívül megdöbbentő, és őket teljesen megsemmisítő tény, hogy Jézus mégis eltűnt a sírből, hogy ezt valahogy kimagyarázzák, hát éppen azt adják az őrség szájába, amitől féltek. Végül is megvesztegetéssel arra veszik rá az őrséget, hogy azt híresztelje, amitől féltek. De hogy nem ez történt, azt ők is tudták. Íme egy másik magyarázat, másik értelmezés az üres sír ténye körül. Ez azonban egészen más jellegű magyarázat és értelmezés, mint a tanítványok tanácstalansága, vagy találgatása.

A nép véneinek magatartásában előítélet van. Rosszindulat, a Jézus ügyével szembeni gyűlölet, a Jézus ügyének a lejáratására való eltökélt szándék. Ők nem pártatlanul élik át a tényeket, és próbálják magyarázni, hanem előre tudják a magyarázatot, és nem érdekli őket, hogy a valóságban mi történt. Ez a másik magyarázat.

Végül elhangzik egy harmadik magyarázat az üres sír ténye felől. Ez az Isten magyarázata. Ezt először angyalok mondják el az asszonyoknak, majd a tanítványoknak: „Mit keresitek a holtak között az élő? Nincs itt, hanem feltámadt.” (Lk 24,5-6) Aztán fölhívják az angyalok a figyelmet arra, hogy maga Jézus is megmondta ezt előre. Valóban, Jézus többször szökött, hogy meg kell halnia, de harmadnapra feltámadt. És végül a föltámadt Jézus megjelent a tanítványoknak. Végül is az Isten magyarázta meg ezt a furcsa tény, hogy a sír üresen tátongott húsvét reggelén.

Mit szóljunk ehhez a három magyarázathoz?

Testvéreim, az első két magyarázat rendkívül érthető, természetes emberi törekvés. A tanítványoké, akik egy darabig tanácstalannak állnak az üres sír ténye mellett, és aztán elkezdnek szabadon találgatni gyanúsítás nélkül. Természetes emberi magatartás ez, nem lehet elítélni; az Isten sem ítélte el, hanem segítségükre jött.

Egészen más a főpapok és írástudók hozzáállása ehhez a kérdéshez, akik szándékosan ferdítik el a valóságot és próbálják úgy beállítani a dolgot, ahogy az nekik kedvez. Ez is egy természetes emberi törekvés, de ezt el kell ítélnünk, akárki csinálja. Amikor a tényeket előítéletről eleve nem nyitottan a valóság felé, eleve nem nyitottan az élet számtalan lehetősége felé, hanem csak egy szűk rendszerben, csak a magunk igazának megfelelően magyarázzuk, ez a magatartás mindenféleképpen helytelen.

Végül a harmadik magyarázat, amelyet Isten adott az üres sír tényéhez, természetfölötti. Igen, ezt ki kell mondanunk, bármilyen távol áll ez a mai embertől, hogy a valóság nagyobb, mint amit látunk, mérünk, műszereinkkel kitapogatunk belőle.

A valóságnak csak egy részét tudjuk ér-

zékelnünk. A valóságnak van egy másik, számunkra láthatatlan része. De nem csak annyi a valóság, amennyit az ember lát belőle. Igen, itt természetfölötti magyarázat hangzik el. Olyan dolog történt, mondja Isten Igéje angyalokon, Biblián, Jézuson keresztül, itt olyan dolog történt, ami nem fér bele az emberiség mindennapos tapasztalataiba, ami nem fér bele az emberek szokásos gondolati rendszereibe; amit ember nem érthet, de hittel elfogadhat. Úgy érzem, testvéreim, hogy ez a háromféle magatartás, amely az üres sír körül megnyilvánult, tehát az értetlenség, tanácstalanság, azután a szándékos beszűkítő magyarázat, és végül az Isten szavának komolyan vétele, ez a háromféle magatartás jellemzi az ember mindenkor magatartását az Isten ügyével szemben. Mindig ez a három lehetőségünk van Istennel kapcsolatban állást foglalni.

Van tehát egy becsületes kereső álláspont: vannak ezen a világon olyan tények, amelyeket nem tudunk megmagyarázni. Ilyen maga a világ keletkezése. Ilyen az élet keletkezése, az élet titka egyáltalán. Az egyik lehetséges és becsületes álláspont az, hogy elismerem, tele van az élet olyan kérdésekkel, amelyekre nincs válaszom. Tele van a történelem, tele van a világ, a természet, a Biblia, a mindennapi élet tele van olyan dolgokkal, amelyeket nem tudok elhelyezni a gondolkodási rendszeremben. Keresem, hogy mi lehet ennek az oka, magyarázata, mi van mögötte.

A másik lehetséges álláspont testvéreim, az, hogy az ember egyszerűen nem veszi tudomásul, hogy történnék rendkívüli dolgok a világban. A maga szűk, kis gondolati rendszerébe próbálja belepréselni a határtalan valóságot, és ami abba nem fér bele, azt egyszerűen letagadja. Az, hogy Jézus Krisztus olyan csodákat tett, amikre nincs magyarázatunk, lehetetlen, mert nem történtek meg a csodák, ezeket kitalálták. Az, hogy Jézus Krisztus feltámadt a halálból, lehetetlen, mert ember nem támad föl. Testvéreim, van egy ilyenfajta emberi törekvés, mióta ember él a földön, hogy csak azt fogadom el valóságnak, amit a magam kis szűk gondolati rendszerében meg tudok magyarázni. Ami ebből kilóg, az egyszerűen nem létezik, nincs olyan.

És lehetséges egy harmadik viszonyulás az Isten-kérdéshez, az hogy ezekre a rendkívüli jelenségekre van magyarázat a Bibliában. Ezek a jelenségek valakire mutatnak, aki láthatatlanul ott áll az egész világ mögött, hogy valaki ezt az egész világot egyszer megformálta, hogy valaki ennek a világnak a rendjére vigyáz, fönntartja.

Valaki tudja, hogy ezt a világot miért teremtette, és célja felé terelgeti, valaki van, aki érti a világnak minden titkát, van valaki, aki tudja, hogy mi miért történik ezen a világon, és az én életemben. És ezt a valakit, ezt a láthatatlan emberfeletti valakit mutatta be nekünk közelről Jézus Krisztus.

Testvéreim, ezt bizonyítani nem lehet, mint ahogy az első húsvétkor sem lehetett, de ez a bizonyágtétel hangzik ebben a világban. Jézus Krisztus eljött, hogy az Istent közel hozza az emberekhez, hogy a világ érthetetlen dolgait fölött ne csak csodálkozzunk, és ne próbáljuk azokat se letagadni, se beleszorítani

valamiféle szűkös emberi gondolati rendszerbe, hanem hajoljunk meg hálával és tisztelettel az Alkotó előtt, az Isten előtt, a világ Gazdája előtt, a világ Őre, Fenntartója előtt. Hangzik a bizonyágtétel, mint az első Húsvétkor, lehetséges egy ilyen emberi állásfoglalás is. Bizony, nem értem a világ titkát, nem értem az élet titkát, nem értem az ember titkát, nem értem Jézus Krisztus titkát, de hiszem, hogy amit ezekből Ő mondott, az igaz.

Végezetül, lássuk meg: Isten értünk való cselekvése mindent megelőz. Erre egyértelműen utal Máté evangéliumának húsvéti leírása, mindjárt az elején, az időpont megjelölésénél. A hét első napjának hajnalán, a szombat elmúltával ajándékozta nekünk Isten a húsvéti örömhírt. Ennek teológiai jelentősége van. Alapvető fordulatra utal ez a tény. Az ószövetségi törvény szerint hat napon át dolgozunk, teljesítünk, s aztán jön a megérdemelt nyugalom, a hetedik nap. Jézus Krisztus feltámadása után egészen más szemlélet érvényesül, amely Isten mindeneket megelőző kegyelmére utal, és amit éppen Jézus Krisztus feltámadásában jelentett ki nekünk; nevezetesen, hogy először találkozzunk Isten kegyelmével, már a hét első napjának hajnalán, és aztán egész héten ebből a kegyelemből fogunk élni. Az emberi teljesítményről átterül a hangsúly az Isten kegyelmére.

A tanítványok pedig a maguk tanácstalanságában, találgatásában találkoznak az Isten ki-jelentésével, és ebben ők erőt és segítséget kaptak egy új élethez. Húsvét egész életüket átforgató döntő esemény volt. Az őrség pénzért volt hajlandó híresztelni, hogy Jézust ellopták. Jézus tanítványai – életüket kockáztatva és végül fölládozva – hirdették, hogy Jézus föltámadt. Ti melyik magyarázatnak hisztek jobban? Amit pénzért mondtak, és aminek semmiféle élet átalakító ereje nincs, vagy annak, amiért emberek az életüket is képesek voltak fölládozni, mert az életüket újjáteremtette az evangélium.

Az üres sír olyan tény, amit villámlo szemű, hófehér ruhás angyali jelenés közepette fedeztek fel az asszonyok, és amit ma is megrendüléssel hallunk. „Nincsen itt, feltámadott!” Az üres sír azt üzeni, hogy ne a holtak között keressük az élő, a múltban, visszafelé fordulva, mert Ő jelen van, él és uralkodik!

Ámen!

Nyilas Zoltán esperes

(Az ige hirdetés elhangzott 2016. március 27-én, Húsvét vasárnapján, a pomázi templomban.) ■

„Ezt mondja a magasztos, a felséges, aki örök hajlékban lakik, szent az ő neve: Magasságban és szentségben lakom, de a megtörttel és alázatos lelküvel is. Felüdítem az alázatosak lelkét, felüdítem a megtörték szívét.” (Ezsaiás 57,15)

„AKI HOZZÁM FOLYAMODIK” FELNŐTT KONFIRMÁCIÓ - 2016. február 14.

„Megtörve és üresen Ádom magam neki, / Hogy újjá ő teremtsen, Az űrt ő töltsé ki.” (RÉ 459. sz. dicséret)

A konfirmáltak névsora: Beleki Andrea, Czákné Varga Ildikó, Elek Zsuzsanna, Győri-Gál Hajnalka, Hay Brigitta, Koczka István, Kovácsné Ruskó Adrienn, Mátyás Sándorné, Marosszéky Zoltánné, Mesterné Lenkei Julianna, Óváry Ákos, Papp Nimród János, Rezesné Róth Katalin, Sajtos László, Szabó István, Szabóné Jordán Krisztina, Tatai Ferencné, Zádor Edina Zsófia

Ünnepi istentiszteleten tett fogadalmat Isten színe előtt az a tizennyolc testvérünk, akik részt vettek a több hónapos felnőtt konfirmációi felkészítő oktatáson, beszélgető-sorozaton, három testvérünk számára pedig a keresztség kiszolgáltatására is sor került. Tizennyolcan álltak körbe az Urasztalát, hogy hitükről, megváltó Krisztusunk iránti hűségükről bizonyosságot tegyenek, ami különleges és felemelő kegyelme az Úr Istennek, mert nem tudunk arról, hogy gyülekezetünk történetében valaha is egyszerre ennyien adták volna át életüket Jézus Krisztusnak felnőtt konfirmáció alkalmával.

Isten iránti hálás szívvel és szeretettel fogadjuk gyülekezetünk úrvacsorai és szolgáló közösségébe konfirmált testvéreinket, akik életük legfontosabb és legkomolyabb döntését hozták meg. Elérkeztek életük legfontosabb és legkomolyabb pillanatához, hogy őszinte, belső indítatásból fakadó döntést hozzanak arról, hogy szívükben az Úr Jézussal kívánnak élni, az Úr Jézussal szeretnének jární. Ahogy esperes úr fogalmazott az igehirdetésében: mert kell, hogy legyen az ember életében egy fordulópont, ami megváltoztat mindent. Ilyen fordulópont az ember életében a konfirmáció. Építettük eddig a magunk útjait, építettük a magunk életét, most pedig Isten megszólít: térjete vissza Hozzá! A visszatérés Istenhez azért lehetséges, mert bár Ő megközelíthetetlen magasságban van, mégis a megtört és alázatos szívű ember mellé áll. Valami réginek véget kell érnie, és valami egészen újnak kell elkezdődnie. Jézus Krisztust küldi Isten szabadítóul ezen az úton. Új szívet ad, új szövetséget és gyógyulást ad Jézus Krisztusban. Új utat készít elő: Jézus követését, a Róla való bizonyágtételt kétkézi munkánkkal, életvitelünkkel, szolgálatainkkal. Ha Jézus építi életünket, szívünket, akkor több szeretet fér bele. Olyan emberré válunk, aki maga is szívgyógyító, aki odalép a másikhöz, segíti a másikat, és építi azon az úton, amilyen elindult.

Felnőtt konfirmandusaink – Isten szavának engedve – elindultak Hozzá. Áldja és szentelje meg Isten elhatározásukat. Imádkozunk értük szüntelen, hogy állhatatosan megmaradjanak ezen a közös úton, és hogy soha ne térjenek le róla.

„De aki hozzám folyamodik, az öröklí az országot, és részt kap szent hegyemen.” (Ézs 57,13c)

NYILAS ZOLTÁN ESPERES ÚR ÜNNEPI KÖSZÖNTŐJE

Kedves testvérek, amikor néhány hónappal ezelőtt elindultunk erre az útra, akkor sokan voltunk, sokféle helyről érkeztünk, különböző belső érzéseink és megnyilvánulásaink voltak. Gyülekezetünk számára ti nem vagytok ismeretlenek, bennőtöket eljegyzett a mi Urunk Jézus Krisztus. Sokszor megízleltétek az Ő szeretetét és szentségét.

A jegyesség ezzel jár. Mint a hétköznapi életben: valaki megfogja a kezünket, valaki csókot ad a mi arcunkra. Kinyilvánítja az ő szeretetét.

És el kell jönnie annak a pillanatnak – kinek előbb, kinek pedig később –, hogy a jegyesség komolyra fordul. Hogy kimondjuk a döntő szót: vele szeretném élni az életemet. Immáron szövetséget kötök vele. Egy új szövetséget kötök vele. Volt a régi, amelyben szeretett és dédelgetett, most pedig kimondom sok tanú előtt, hogy megismertem és követem őt.

Azok az igék, amelyeket áldásul választottam és amelyeket majd áldásul kaptok, Jézus Krisztus életéből a legfontosabbak egyikei. Az Új-szövetségből – mondhatnám úgy is, hogy – a Tízparancsolat, hogyha ez nem nyolc volna: a nyolc boldogmondás. A boldogmondások egy utat jelképeznek. Onnan indul, hogy „*Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa*” – hogy az ember beismeri, meglátja, megtapasztalja, valakinek a személyes jelenléte szükséges ahhoz, hogy az élete boldogabb és teljesebb legyen. És utána ezen az úton járva könnyeket töröl, igazságért és szeretetért szomjaz, bátorít, majd eljut a csúcra. A boldogmondások csúcsa: „*Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent.*” Az ember a csúcson azt gondolja, hogy itt a vég. Innen már nincs tovább. Nem kell mennünk, nem kell harcolnunk, nem kell küzdenünk. És akkor az Isten azt mondja: de igen! Le kell jönni a hegyről, és békességet kell munkálni. „*Boldogok, akik békességet teremtenek, mert ők az Isten fiainak nevezetnek.*” És a hegyről lejőve pedig az igazságért való szenvedést is vállalunk kell. Ez Jézus Krisztus útja.

Ki-ki ráteszi a lábát egy-egy lépcsőre (őseink úgy mondták, egy-egy grádicsra), és halad, hogy ne csak a legfelsőbb pontra érjen el, hanem visszatérjen a hétköznapi világába. Visszatérjen a gyülekezet világába, mely nem makulátlan közösség, hanem abban az értelemben a szentek közössége, hogy elhívta őket az Isten. A legutóbbi alkalmunkon beszéltünk arról, hogy ez a gyülekezet sem makulátlan közösség, hanem ahogyan Luther mondta: „*simul justus et peccator*” (egyszerre bűnös és megigazított.)

És hogy ezen az úton följussunk a csúcra, majd megérkezzünk embertársainkhoz, barátainkhoz, testvéreinkhez, megérkezzünk ellenfeleinkhez, megérkezzünk ellenségeinkhez, legyen bátorítása még a mi konfirmáló csapatunknak Jézus személyes bizonyossága, mint aki a földön járt és mint aki feltámadott, az „én vagyok” mondásaival, ahogyan egészen személyesen majd megmutatja számotokra és számunkra az utat. Őrizzen és vezessen bennőtöket a Szentháromság Isten! Ámen! ■

„ISTEN ÉLŐ LELKE JÖJJ, ÁLDVA SZÁLLJ REÁM” A felnőtt konfirmációi bizonyágtétel margójára

A címben jelölt ének a feleségem és a családunk kedvenc éneke, amely felhangzott a konfirmációnkon is. Véletlen? – kérdezném, de nem teszem, csak a gondolataimba mélyedek, és döntse el az olvasó.

A Jóisten kegyelméből feleségemmel, Krisztinával együtt február 14-én részesei lehettünk az első böjti istentiszteleten megtartott felnőtt konfirmációnak. Állítólag nem volt még arra példa, hogy tizennyolc felnőtt döntson így az Úr mellett. Szerintem ez az elhatározás nagyon szép dolog, hiszen nincs semmi kényszer, csak a szabad akarat és az őszinte hit. Aki hasonló helyzetben érzi magát, csak bátorítani tudom, hogy ő is részese lehessen ilyen fantasztikus ünnepségnak.

Végigjártuk az előkészítő alkalmakat, és esperes úr segítségével felkészülhettünk erre a szép eseményre. Köszönet jár érte, hiszen bízott bennünk, támogatott a szó nemes értelmében, és lelki vezetőnk volt ezen az úton is. Az „út”, mint szó többször előtérbe került, nemcsak azért, mert az előkészítőt végig kellett járnunk, hanem mi már a korunkra tekintettel is bejártunk egyfajta életutat.

A „Református hitünk” című tankönyv alapján nagytiszteletű Cseri Kálmán útmutatása szerint egy kirándulást tettünk a teológiai úton. Az alkalmakat szerdán estéknként már vártuk, és ezek jó hangulatban, lelki feltöltődéssel teltek.

A felkészülés vége felé az esperes úr kérte, hogy aki szeretné, mondja el bizonyágtételét előttünk. Megismertük egymás életének egy szeletét, indíttatását a konfirmációra, vagy egy katarzisz élményét, melyet könnyek és meghatódottság nélkül nem lehetett meghallgatni.

Egy ilyen alkalommal én is sor kerültem, és hoztam egy példát. A 2016. év első prédikációja inspirált, amely többek között arról is szólt, hogy a Biblia képekben szól hozzánk a

Szabó István

jobb érthetőség kedvéért. A lakásunk féltett régi díszé egy faragott kép, amelynek címe: „Út az Isten házába”. Úgy éreztem, beszélnem kell róla, elvittem és bemutatam a többieknek. Rám nagy hatással van ez a durván megfaragott alkotás, mert valahol az én utamat is

látom benne. Egy település házrait látjuk a képen. Házak között egy lépcsősort, mely egy templomhoz vezet. Az első lépcsőfokok nagyon nagyra lettek faragva – szándékosan, a térhatás érzékeltetése miatt, vagy talán azért is, mert az életben nekünk is azt az első lépést a legnehezebb megtenni. Aztán számtalan lépcső következik, fokozatosan csökken a lépcsőfokok nagysága is. Az egyik oldalt egyenes a ház, ebből következően, akik ezen az oldalon járnak, azok elméletileg szerencsések. De az élet inkább a másik oldalon jár. A nehéz kanyargós úton, viszont itt kapaszkodók is vannak, valóságosan megjelenítve és elméletben, gondoljunk a Bibliára, valamint a lelkes lelkigondozói munkájára. Ha feljutunk a lépcsősor tetejére, még mindig ott van a templom kapuja. Nehéz megállapítani, főleg távolról, nyitva van-e számunkra. Egy biztos, aki elhatározza magát, hogy megmássza ezt a lépcsősort, az szeretne bejutni az ajtón is. Hiszen ott van Isten háza.

A mi pomázi református templomunkban is olyan szépen hirdeti az elődeink által a szószék mögött elhelyezett márványtábla:

*Ez Hely Isten' Háza Menyország Kapuja,
Hol zeng Szent Nevének örök Hallelúja.*

*Ha hát szent Színedet Isten! itt láthatjuk
Szívünk Áldozatit elődbe hozhatjuk:*

*Itt – Tőled nyerhető sok Századok múlva
Imád hívő Néped arcra le borúlva:*

*Itt keresünk Uram Mi is meg Tégedet,
Kérünk hallgassad meg könyörgő Népedet.*

Első gondolatom az volt, hogy egy bizonyágtétellel együtt ezt a számomra becses alkotást bemutatam a gyülekezetnek is, de rá kellett jönnöm arra, hogy az ünnepség így is elég hosszú lesz, erre nem jut idő, hiszen tizennyolcan konfirmálunk úrvacsorai közösségben. Valamint még egy érdekes dolog miatt: A képet közelről nézve tudja csak igazán átélni és megérteni az ember. A lakásunkban a kelet felőli ablakon bejövő reggeli napfény és a nyugati ablakon lenyugvó napfény más-más képet rajzol az alkotásra, ami számunkra egy gyönyörű jelenség. A templomban a szélső és a hátsó sorokból nem láthatnak belőle csak egy fadarabot. Ezért nem került hát a gyülekezet elé...

Aznap az esperes úr az elbeszélésemhez fűzve azt mondta, hogy van egy szép rész a Bibliában az „út”-ról. Mivel már késő este volt, nem került rá sor, de a következő felkészítői alkalom előtt tovább foglalkoztatott a kérdés. Lapozgatva a Bibliát, rám talált egy ige. Véletlen vagy sem, a nagytiszteletű úrnak is ez volt felírva: Zsoltárok 25. rész 4-14. versei:

„Utaidat, Uram, ismerted meg velem, ösvényeidre taníts meg engem! Vezess hűségesen, és taníts engem, mert te vagy szabadító Istenem, mindig benned reménykedem. Gondolj, Uram, irgalmadra és kegyelmedre, melyek öröktől fogva vannak. Ifjúkorom vétkeire és bűneimre ne emlékezz! Kegyelmesen gondoldj rám, mert te jóságos vagy, Uram! Jó és igaz az Úr, ezért megmutatja a vétkeseknek a jó utat. Az alázatosakat igazságosan vezeti, és az ő útjára tanítja az alázatosakat. Az Úr minden ösvénye szeretet és hűség azoknak, akik megtartják szövetségét és intelmeit. A te nevedért, ó, Uram, bocsásd meg bűneimet, mert sok van! Azt az embert, aki féli az Urat, oktatja ő, hogy melyik utat válassza. Élete boldog marad, és utódai öröklék a földet. Közösségben van az Úr az őt felőkkel, szövetségére tanítja őket.”

Azt már tudom, hogy nem véletlenül váltaltam az ünnepi istentiszteleten ezeknek az igéknek a felolvasását. Be kell vallanom, életem során többször álltam már nagyközönség előtt, miniszteri, hivatali ünnepségeken, rendezvényeken, értekezleteken, valamint előadásokon. Most viszont megremegett a térdem, amikor kiálltam a gyülekezet elé. Körülnézve láttam sok ismerős arcot, a lányomat, aki már régen konfirmált. Mindenki várakozással figyelt rám. A tekintetem feltévedt az orgonához, és ott találkoztam Erdélyi Piri bátorító mosolyával, amely egy varázsütésre megnyugtatott.

Amikor elkezdtem, eszembe jutott a fa-

Szabóné Jordán Krisztina
Isten népéhez tartozik

liképünk. Azzal a gondolattal indítottam, hogy különböző lépcsőfokokról indultunk a hitben az Úrhoz vezető lépcsősoron, de akkor ott, az Úrsztala köré, mind a tizennyolcan egyszerre érkezünk meg.

Szabó István

TATAI FERENCNÉ IMÁDSÁGA A FELNŐTT KONFIRMÁCIÓN

Örökkévaló Istenünk. Áldunk és magasztalunk.

Köszönjük, Urunk, hogy még tart a Te kegyelmi időd, minden reggel megújul a Te nagy irgalmad.

Köszönjük, Urunk, a mindennapi ajándékaidat, a végtelen szeretetedet.

Köszönjük, Urunk, hogy jöhetünk Hozzád, semmit se hozva, bűnnel teli, és Te mégis szeretsz bennünket. Hiszen Te mindnyájunkért meghaltál a kereszten, hogy nekünk üdvösségünk legyen.

Köszönjük a naponkénti ígédet, hogy ígéd által szólsz hozzánk és vezetsz bennünket. S add, Urunk, hogy amit megértettünk, azt tovább is tudjuk adni, úgy is éljünk, hogy méltóak legyünk Hozzád. Add, Urunk, hogy az emberek előtt vallást tudjak tenni, és ez a vallomás őszinte legyen.

Bocsáss meg vétkeinkért, bocsáss meg, Urunk, amikor eltávolodunk tőled, és Te tárt karokkal vársz vissza, mint tékozló fiút az Atya.

Bocsásd meg, Urunk, engedetlenségünket, bocsásd meg alkalmatlanságunkat. Bocsásd meg, Urunk, ha nem úgy szeretjük egymást, ahogy Te szeretsz bennünket.

Imádkozunk hozzád, Urunk, azokért, akik még messze vannak Tőled, akik még nem ismernek, akik még keresnek Téged, és akik véglegesen távolodtak Hozzád.

Imádkozunk Hozzád a betegekért, a gyengékért, az elesettekért, a kórházi ágyon lévőkért, a kicsikért, az idősekért, fiatalokért, minden megszületett parányi gyermekedért, a terheket és fájdalmat hordozókért.

Imádkozunk, Urunk, ezért a gyülekezetért, a gyülekezet lelkipásztoraiért, családjaikért, mindnyájunkért, ezért a világért és a világban dúló békétlenségért, hozz békét, Urunk, erre a zord világra.

Imádkozok Hozzád, Uram, most a velem együtt konfirmáló testvéreimért, erősítsd mustármagnyi kicsiny hitünket, hogy Benned meggyökerezve jó gyümölcsöt teremjünk. Szólíts meg minket, mint a kis Sámuel azon az éjszakán. (Sámuel 13,10) Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád. S ha méltónak találsz bennünket, hívj szolgálatra minket, hogy szívvel-lélekkel tudjunk neked szolgálni. Küld le ránk Szentlelkedet. Áldj meg mindnyájunkat. Jézus, kérünk, hallgasd meg imádságunkat.

KÉPEK A FELNŐTT KONFIRMÁCIÓRÓL

*Beleki Andrea
Isten népéhez
tartozik*

10 tanács a Krisztus követésére indulóknak

1. Mindig nézz Jézusra (Zsid 12,1-2);
2. Mindig kérdezd meg: „Mit akarsz Uram, hogy cselekedjem?” (ApCsel 9,6);
3. Mindig tudd: nem vagy egyedül – „Íme, én titeletek vagyok minden nap...” (Máté 28,20);
4. Mindig tudd: Jézus gyűlöli a bűnt (Zsolt 5,6; 45,8; 97,10; Ézs 61,8.);
5. Mindig valld meg aznap bűnödöt (1János 1,7-9);
6. Mindig táplálkozz: „naponta tudakozták az írásokat...” (ApCsel 17,11);
7. Mindig lélegezz: „Szüntelen imádkozzatok!” (1Tessz. 5,17);
8. Mindig mozogj: szolgálat Jézusnak, bizonyoságtétel Jézusról (ApCsel 4,20);
9. Mindig Isten családjához tartozol: Krisztus testének tagja (1Kor 12,13.kk);
10. Így mindig megtartott ember vagy (János 10,28).

Budakalászon a Táncsics Mihály utcában áll egy szép épület, amelyen mindenkinek megakad a szeme, ha arra jár. Nem nagy, de nem is kicsi. Éppen akkora, amekkorának most lennie kell ahhoz, hogy rendeltetésének megfeleljen. Ajtaja mellett egy egyszerű tábla szerénykedik: Kalászi Idősek Klubja. Ebbe az épületbe, a napjait itt töltő húsz idős bácsihoz és nénihez kaptam egy megtisztelő meghívást március 1-jén a szokásos délelőtti foglalkozásukra. Ide ugyanis naponta besétál – aki már maga nem tud besétálni, azt az intézet busza beviszi – húsz idős, köztük több úgynevezett szépkorú, társaságra vágyó budakalászi állampolgár, aki ott délben meleg ebédet, ha pedig kéri, napi háromszori étkezést is kap nagyon elviselhető árrért.

A testi táplálásnál viszont még többet is kapnak ezek az idős emberek. Amíg a kabátomat levettem, és a kényelmes klubszobában elhelyezkedtem, *Zelizi Erika*, a Klub vezetője elmondta nekem, hogy ez nemcsak olyan egyszerű öregek napközi otthona, mert itt állandó szellemi táplálékról is gondoskodnak a klubtagok számára. A Klubnak a napi háromszori étkeztetés mellett még egyéb feladatai is vannak: pihenési, szórakozási, művelődési, kikapcsolódási lehetőség nyújtása. Délelőttöként gyakran vannak a klubszobában közös foglalkozások. Kéthetente előadást tart *Dr. Gál Katalin* orvos valamilyen, az időseket érdeklő témáról, naponta végeznek izomlazító mozgást, hetente két alkalommal meditációt és relaxációt, azonkívül a hónap egyik felében a római katolikus, a másik felében a református lelkipásztor beszélget a klubtagokkal. Hetente van felolvasás és versmondás, közösen hallgatnak rádiót, néznek tv-t, olvasnak a kalászi újságból, és kiértékelik az olvasottakat. Szabad idejüket társasjátékokkal, dominózással, sakkozással töltik, jó idő esetén pedig tesznek egy kis sétát a környéken. Aktívan részt vesznek a városi

rendezvényeken is, akik pedig még bírják, azokat távolabbi sétákra is elviszik, és évente néhány alkalommal a városon túli kirándulásokat is szerveznek.

Ez bizony nem kevés, sőt nagyon is gazdag nappali időtöltés a város egyedülálló, idős polgárai részére. Mindennek a zavartalan működéséről a városi önkormányzat gondoskodik, és egy kis létszámú, de annál lelkesebb személyzet – amely mindössze egy intézmény-vezetőből, egy klubgondozóból, egy adminisztrátorból, egy technikai dolgozóból és három területi gondozónóból áll – hajtja végre nagyon szakszerűen, lelkiismeretesen és őszinte szeretettel a feladatot. Az intézetnek van egy busza, amellyel reggel összeszedik,

délután pedig hazaviszik azokat, akik a napjukat még szívesen töltik együtt több hozzájuk hasonló idős ember társaságában. Azokat az időseket pedig, akik egyedül élnek otthonukban, a területi gondozónők naponta felkeresik és a szükséges ellátásban részesítik.

Ebbe a Klubba kaptam meghívást egy délelőtti foglalkozáson végzett szolgálata március 1-jén, amelyik napon történetesen szakadt az eső. Lehet, hogy ez próbatétel volt számomra, hogy ilyen „nedvesen” is lesz-e erőm elmenni erre a szolgálatra. Kaptam rá erőt, és elmentem, bár most az az érdekes eset állt elő, hogy éppen az eladód volt a legrozantább a megjelent klubtagok között. Már a bejáratú ajtón is csak úgy tudtam keresztüljutni, hogy ketten húztak, hárman toltak fel a két lépcsőfokon. A pomázi templomunkban is már csak nagyon rövid szolgálatakat merek vállalni, most pedig csodálatos erőt nyertem:

pontosan két óra hosszat tudtam beszélni húsz idős embernek Istennek minden értelmet felülhaladó gondviselő szeretetéről, amellyel mintegy tenyerén hordozza azokat, akik benne bíznak.

Ezek a kedves idős emberek már tudtak rólam, mert egy előző délelőtti kulturális foglalkozás keretében a klubgondozónő már beszélt a nyolc kötetben megjelent életrajzomról, és verseimből is olvasott fel nekik. Most erre visszautalva mintegy folytattam az ő szavait azzal a kis kiigazítással, hogy én egyáltalában nem vagyok az az ügyes ember, aminek „Kalandjain” alapján talán némelyek elképzelnek. Én egy életképtelen gyermek voltam, akkor jártam iskolába, amikor éppen nem voltam beteg, feleségem pedig azért aggódott, nehogy ő haljon meg hamarabb – sajnos mégis úgy történt –, mert én olyan ügyetlen vagyok, hogy akkor egyedül nem tudnék tovább élni. Végül pedig az történt, hogy ez az életképtelen, beteg gyerek, ez az ügyetlen, kétbalkezes férfi élvezte ki a háború vérzivatarából, életnagyságban átélte a fél évszázados kommunista rémuralmat, mégpedig úgy, hogy miközben bennfentes volt az ateista állam legmagasabb berkeiben, vasárnaponként a budakalászi szószéken hirdette Isten Igéjét. Ezt a fantasztikus képtelenséget – aki idős testvéreink közül élt akkor, bizonyára érti – nem én ügyeskedtem ki, hanem az én Uram, aki szolgálataira elhívt, vezetett lépésről lépésre, miközben oltalmazó kezével ezer veszélytől óvott. Ő mentett ki a történelem tomboló viharából és a kommunista évtizedek lassan őrlő poklából egyaránt, miközben „nonstop” hirdetem az Igét a kommunista rendszer ateista oroszlanvermében ugyanúgy, mint a világ legkülönbözőbb részein Londontól Jeruzsálemig.

Ez volt kétórás bizonyágtételtem központi mondanivalója. Ennek alátámasztására említettem példákat a már ismertetett könyveimből, többek között az orosz katonai elhárítás börtönéből történt szabadulásomat, meg azt a nem kevésbé életveszélyes kalandomat, amikor orosz raták géppuskatűzében álltam a kenyérgár kapuja előtt, hogy a pincében meghúzódó gyermekes anyáknak vigyek néhány kukoricakenyeret. Beszéltem a Rákosi-korszak „tüzes kemencéjében” végzett lelkipásztori szolgálatamról és a budakalászi szószéken 1964-től 2006-ig elmondott ígéhirdetéseimről, meg az 1967-ben elszenvedett balesetemről is, amelynek köszönhetően életem alkonyán Isten megajándékozott néhány csendes évvel, amikor már nincs másra erőm, mint könyveim megírására. Ezekből a könyveimből hagytam egy-egy példányt a Klubban azzal a céllal, hogy nézegethessék a kedves klubtagok, s aki bármelyikből szeretne kapni, ajándékba megkaphatja. Életem legcsodálatosabb ajándékából – mert nem tőlem van, az Úr Lelke vezetett megírásakor –, a verses bibliafordításomból egy tiszteletpéldányt a Klubnak ajándékoztam, amelyből búcsúzóul felolvastam Ruth hűségesküjét. Ezzel a verssel búcsúztam el a Kalászi Idősek Klubjában kedves szépkorú barátaitól.

Az Úr áldja meg további életüket és hűségese gondozóikat!

Soós László ny. lelkipásztor

ÁPRILY LAJOS KÉRÉS AZ ÖREGSÉGHEZ

Öregség, bölcs fegyelmezője vérenek,
taníts meg hogy Csendemhez csendben érjek.

Ne ingerelj panaszra vagy haragra,
hangoskodóból halkíts hallgatagra.

Ne legyek csacska fecskéhez hasonló,
ritkán hallassam hangom, mint a holló.

A közlékenység kútját tömd be bennem,
karthauzi legyek a cella-csendben.

Csak bukdácsoló patakok csevegnek,
folyók a torkolatnál csendesednek.

Ments meg zuhatag-szájú emberektől,
könyvekbe plántált szó-renetegektől.

Csak gyökeres szót adj. S közel a véghez
egy pátosztalan, kurta szó elég lesz,

a túlsó partot látó révülésben
a „Készen vagy?”-ra ezt felelni: - Készen.

Az ember e világi életét a szakemberek – én nem tartozom közéjük – bizonyos korokra szokták felosztani. Van csecsemőkor, gyermekkor, kamaszkor, ifjúkor, középkor és végül van úgynevezett öregkor is. Ez utóbbi az, amelyiknek többféle neve is van. A Bibliában például vénekről olvassunk.

Mózes, amikor már nem tudta egyedül ellátni a tábor számtalan ügyes-bajos teendőjét a pusztai vándorlás idején, véneket (zákén) állított maga mellé (IV.Móz. 11:16). Ennek a szónak a köznap használatban van egy olyan melléközöngéje, hogy ezek olyan öreg bácsik, akik már semmire sem használhatók, pedig a pusztában nem valószínű, hogy Mózes ilyeneket választott volna segítőtársaiul. Az kétségtelen, hogy tapasztalt, idős embereknek kellett lenniük. Abban az időben ugyanis még nem az iskolai végzettség döntötte el, hogy alkalmas-e valaki egy vezetőállás betöltésére, hanem az élettapasztalat. Az első keresztényen gyülekezetekben is vol-

Jacob de Wit: Mózes

tak olyan vezetők, akiket véneknél nevez a magyar fordítás (Ap.Csel. 15:2; 20:1), akik nyilván tiszteletben álló idősebb emberek voltak. Az ilyen „vén” vezető neve a görög nyelvű Újszövetségben preszbýtész, ezért nevezzük ma a gyülekezet vezetőit presbitereknek, akiknél azonban ma már nem követelmény, hogy mögöttük legyen hat-hét évtized, csupán az, hogy hitben és rátermettségben alkalmasak legyenek feladatuk ellátására. Ma már huszonéves „vének” is vannak gyülekezeiteink vezetői között.

Hogy sok évtizedet megélt embertársainkat ne sértsük meg vagy ne szomorítsuk el az „öreg” jelzővel, szebb kifejezésekkel is próbálunk nekik kedveskedni. Nem hat olyan ijesztően, ha valakiről azt mondják az öreg helyett, hogy idős ember, az pedig még kedvesebb megnevezés, ha szépkorú jelzővel tiszteljük meg. Ettől természetesen senki sem lesz fiatalabb, de jobban hangzik, mint az öreg ember, a vén emberről nem is szólva, de azért azon sem szabad megsértődni (és remélhetőleg senki sem fog megsértődni

rajta), ha a vénasszonyok nyarat csupa kíméletből nem fogjuk a szépkorú hölgyek meleg évszakának elnevezni. Indiánnyárnak pedig azért nem szerencsés becézni, mert mi nem Amerikában, hanem Magyarországon élünk, ahol még soha nem láttam a Kossuth utcában indiánokat szaladgálni.

Kérdezhetnénk azt, hogy mikor kezdődik és meddig tart ez a bizonyos öregkor, kik nevezhetők „szépkorúaknak”. Ezt bizony nehéz megmondani, mert ez sem a törvényben, sem a természettudományban nincs meghatározva. Meddig szépkorú valaki? Dobos Károly bácsi 101 éves koráig volt az, akkor hívta magához teremő ura. A Biblia szerint rajta is túltett egyszer, nagyon régen egy kedves öreg bácsi, Metuselah (I.Móz. 5:27), szép magyaros nevén Matuzsálem. Ő ugyanis 969 évig taposta e Földnek nevezett sárgolyót.

Hát bizony az öregkor nagyon is relatív, és pedig nemcsak a befejezése, hanem a kezdete is. Ez viszont már törvényben is meg van határozva, bár a mi gyarló emberi szervezetünk ezt sokszor nem hajlandó tudomásul venni. A magyar törvények szerint például hosszú ideig 60 év volt a nyugdíjazás időpontja, ami azt jelentette, hogy ekkor kezdődik – vagy legalábbis kellene hogy kezdődjenek – az öregkor. Csakhogy ezt sem tartja be mindenki. Az én édesapám például bizonyos háborús beszámításoknak köszönhetően 50 éves korában nyugdíjba mehetett, és élt is a lehetőséggel. Ő akkor már kezdte öreg embernek érezni magát. Tréfásan szokta idézni a közmondást: „Hatvan felé hazafelé.”

Gimnáziumi osztálytársaim között volt egy zalaegerszegi fiú. Máig is rejtély előttem, hogy hogyan került olyan messziről éppen a kiskunhalasi gimnáziumba. Ő élt a törvény adta lehetőséggel, és pontosan 60 éves korában nyugdíjba vonult. Amikor egy iskolai találkozón beszélgettünk, kijelentette: „Én azóta két szalmaszálat sem tesztek keresztbe.” Ő tehát valóban úgy érezte, hogy amikor 60 éves lett, elkezdődött az öregkora. Engem viszont 60 éves koromban még meg-

hívtak Zürichbe lelkésznek, 88 éves koromban pedig ez volt olvasható rólam a Magyarországi Református Egyház 2012. évi jelentésében: „A Zsinat ünnepélyesen búcsúzott Soós Lászlótól, aki 33 éven át vezette a Zsinat jegyzőkönyveit. A nyolcvannolc éves lelkipásztor, gyorsíró, betegsége miatt kérte felmentését szolgálata alól.”

Pedig az én életemben ez már valóban nagyon relatív volt, mert engem egyszer már 43 éves koromban is „öregnek” kiáltottak ki és nyugdíjazni akartak. Amikor balesetem és kétéves kórházi kezelése után súlyos rokkantként le akartak százalékolni, én tiltakoztam, hogy még nem akarok nyugdíjba menni, mert én még nem vagyok öreg, én még dolgozni akarok. Milyen érdekes, minden mennyire relatív! Az apa 50 éves korában kéri, hogy nyilvánítsák öregnek, a fia 43 éves korában tiltakozik az ellen, hogy öregnek nyilvánítsák.

Az öregkor kezdetét nem lehet papíron, törvénnyel szabályozni, az mindenkinek az életében másképpen alakul. Ferenc József neve közismert, ki így, ki úgy emlékezik meg róla. 18 éves korában lett Európa legnagyobb monarchiájában élet-halál ura. Ízig-veéig katoná volt. Minden reggel négy órakor kelt fel, és jaj lett volna annak a miniszternek, aki hat órakor nem tudta volna az íróasztala előtt elmondani a jelentését. Még 1916. november 20-án este is kiadta szolgálójának a parancsot, hogy reggel négy órakor ébressze fel, pedig ekkor már 86 éves volt. A szolga teljesítette a parancsot, de a császár ezt az ébresztést már nem hallotta. Ő tehát még ebben a korban is fiatalembernek érezte magát, és testi erejét tekintve valóban az is volt. Szellemi képességeit tekintve viszont ekkorra már beszámíthatatlan vénember lett belőle, aki 84 éves korában képtelen volt áttekinteni döntése következményeit, és lángba borította Európát.

A relativitáselmélet tehát annyira igaz, hogy ugyanaz az ember is lehet egyszerre egy daliás fiatalember és egy beszámíthatatlan aggyasztán. Én több öreg emberrel álltam kapcsolatban, akinél ugyanezt tapasztaltam. Amikor Magyarországon is összeomlott a kommunista rendszer, és megalakult az első szabadon választott parlament, Kéri Kálmán altábornagyot 88 éves korában választották meg parlamenti képviselőnek. A kedves, akkor bizony már nagyon öreg Kálmán bácsi bizonyos tekintetben még másokat is megszégyenítő

SOÓS LÁSZLÓ SUHANNAK AZ ÉVEK

A kelenföldi evangélikus templomban

Suhannak az évek. Ki kergeti őket?
Ki hajtja, ki űzi, mint sötét felhőket?
Napok űznek napot, évek űznek évet,
Észre sem veszed, már elsuhan az élet.

Míntha csak most lenne, mikor gyerekek voltam,
Totyogó léptekkel cseteltem, botlottam.
Egyik betegségből a másikba estem;
Így telt gyermekkorom: gyengén, elesetten.

Az évek suhantak, erős ifjú lettem,
Átviharzott a nagy háború felettem.
Sok életveszélyen mindig átsegített
Oltalmazó Uram, tőle nyertem hitet.

A legdicsőbb Király szolgálatra hívtam,
Magam mögött hagytam jólétet, hívságot.
Hirdettem az Igét, Uramat szolgáltam.
Hogy őt választottam, soha meg nem bántam.

Szolgáltam, harcoltam, számúzve bolyongtam,
De nem voltam magam küzdelmes napokban,
Kaptam küzdőtársat, bátrát, hűségeset:
„Betlehemi Ruthot”, drága Irénkémet.

Aztán múlt az idő, és eljött egy angyal
Az én Irénkémet csendben, nagyon halkán.
Elvitte magával az örök hazába,
Ahol a Megváltó Ura őt már várta.

Hamvaira áldást mélyen összetörten
Én mondtam végül kinn a temetőben.
Azóta vergődök egyedül, magamban,
Hogy ne hallja senki, sírok, de csak halkán.

Itt állok betegem, félig már a sírban.
Mit Uram rám bízott, azt már mind megírtam.
Készülök már oda, ahol nem lesz sírás,
Könny és nyomorúság. Uram vár, senki más.

Kalandjaim itt a földön véget érnek.
Hintettem a magvát az örök Igének.
Ama nemes harcot immár megharcoltam,
Be kell itt fejeznem, örök hon vár ottan.

(2016. február 13.)

fiatalságról tett bizonyosságot. A tisztelt Házban arról folyt a vita, hogy legyen-e korona az új címerünkön, amikor Kálmán bácsi egyszerűen csak felugrott, és olyan lendülettel, ahogy én még húszéves koromban sem tudtam volna, futott fel a szószékre: „Most kaptam egy táviratot Kanadából, hogy hol van a Kossuth-címerről a korona!” A Ház megszavazta a koronát.

Kálmán bácsi egyszerűen nem akarta elismerni, hogy ő már nem fiatal. Amikor az utcán mentünk, mindig engem utasított a jobb oldalára, mert nem tudtam megmagyarázni neki, hogy én jó pár évvel fiatalabb vagyok. Hiába mondtam ezt el neki többször is udvariasan, másnap már újra a bal oldalamra sompolygott: „Kérlek szépen, engedd meg, a kort tisztelnem kell!” Ő úgy érezte, hogy még fiatal. Egyszer értekezletre mentünk a Honvédelmi Minisztérium épületébe. A szolgálatos ezredes a lépcsőház alján megkérdezte: „Altábornagy úr lifttel vagy lépcsőn óhaj-e felmenni?” Kálmán bácsi megkérdezte: „Hányadik emeletre megyünk?” „A hatodikra” – jelentette az ezredes. Erre ő a világ legtermészetesebb hangján csak ennyit mondott: „Akkor természetesen lépcsőn megyünk.”

Ez a nagyon kedves, „szépkorúan” is fiatal ember viszont szellemileg már láthatóan fáradt volt, mint ebben a korban bárki más. Egyszer a Honvédelmi Bizottságban arról folyt a vita, hogy ha a határon váratlanul betörne az ellenség, hogy lehetne feltartóztatni addig, amíg a hadsereg alakulatait átcsoportosítják. Nehéz kérdés. Mindenki csak csendben törte a fejét, amikor Kálmán bácsi hirtelen felkiáltott: „Megvan! Népfelkelés!” Ez valamikor működött, amikor ő még fiatal tűzértiszt volt. Így tartóztatták fel például az első világháború végén a Balassagyarmatnál betörő cseheket, de Kálmán bácsi azt már nem tudta érzékelni, hogy a haditechnika azóta nem is akármilyen változáson ment keresztül. Az ő öregkori testi fiatalsága csodálatos hivatástudatának volt köszönhető, annak ellenére, amilyen szenvedéseket el kellett viselnie élete folyamán, Recskén, meg több, nem éppen egy wellness-szálloda színvonalának megfelelő „üdülöhelyen”.

Átélttem ezzel ellentétes élményeket is. Nagykőrösön az egyik tanyai iskolában, ahova hitoktatásra jártam ki, volt egy angyalian szép, fiatal tanítónő. Amikor elkerültem onnét, hosszú évtizedeken át nem is tudtam róla. Amikor a hetvenes években Irénkémet kezelésre hordtam a tüdőgondozóba, egy alkalommal egy összetöppörödött öreg nénival együtt jött az autóhoz: „Laci! Marikát is vigyük el!” Nézttem, csak nézttem a borzalmas állapotban megjelenő hölgyet, de nem tudtam rájönni, honnét ismerhetem, míg meg nem szólalt: „Laci! Nem ismer meg? Marika vagyok Nagykőrösről.” Egykorúak voltunk. Rá már az öreg jelző is túl fiatalító lett volna, tehetetlen „vénesszony” volt – nem sértő, inkább csak sajnálkozó értelemben –, engem pedig még néhány évvel azután választottak meg lelkesnek New York egyik gyülekezetébe. Lám, lám, mennyire relatív minden!

Hogy ne csak közismert személyiségekről szóljak, hasonló jelenségekkel találkoztam egyszerű embereknél is. Egy 70 éves juhászt

hozta be a kórházba lábtöréssel. Nagyon kedves szobatársnak bizonyult, vidáman beszélgetett mindnyájunkkal, és bár naptár szerint már megillelte őt az „öreg” jelző, mind testileg, mind szellemileg ugyancsak fiatal ember benyomását keltette. A műtét után akkor még mindenki rosszul volt, keservesen tért magához, mert akkor még étterrel altattak, ami után erős hányinger gyötörte a szegény ébredőket. A mi kedves juhásznunk, amint kezdett ébredezni, halkán nyöszörgött: „Az üveget! Az üveget!” Gondoltuk, valamilyen orvosságos üveget kért. Találtunk is a fiókjában egy üveget, amiben volt valami, ami a közmondás szerint „kismértékben orvosság”. Ezt kérte a bácsi. Nagyon húzott belőle, majd felült az ágyban, s mint akinél gond nincs egy szál sem, vidáman felkiáltott: „No, gyerekek! Ezen is túl vagyunk!” Mi adott neki öreg korára ekkora fiatalságot? Az a józan, nyugodt, mai divatos kifejezéssel stressz-mentes hetven év, amelyet a világ zajától távol a birkák mellett eltöltött.

Feküdt egy ugyancsak a hetvenes éveit tapasztoló hegedűművész is a szobánkban. Nagyon súlyos volt az állapota, de egész nap kedélyesen lehetett vele beszélgetni. Neki pedig az adott öreg napjaiban fiatal életet, hogy húséges felesége mindennap bejött hozzá – külön engedéllyel, mert akkor még csak hetenként kétszer lehetett látogatni –, és szeretetben töltött néhány órát mellette. Neki ez a húséges szeretet őrizte meg fiatalos erejét.

Ha pedig már ilyen sokat szoltam másokról, hadd mondjak valamit magamról is szerényen, ahogy illik, utoljára. 42 éves voltam, amikor kettőtört az életem. Hirtelen úgy tűnt, hogy egyik percről a másikra tehetetlen aggastyán lettem. Csak egy figyelmetlen autóvezető, és vége az ifjúságomnak. Híres kerékpáros voltam, külföldet is bejártam biciklivel. Merev lábammal már nem tudok többet kerékpárra ülni. Rengeteg gyakorlás, sok-sok órai tanulás volt mögöttem, mire végre le tudtam vizsgázni orgonajátékomból, aminél tudvalevőleg a pedálozás a legnehezebb. Bár sikerült a lábamat megmenteni az orvosoknak, de a térdemet hajlítani nem tudom, így nem tudok pedálozni, vagyis a rengeteg gyakorlás kárba veszett.

Húsvétkor orgonamuzsikát hallgattam a rádióból a kórházi ágyamon, és hangosan felzokogtam. Az ápolónőm kérdezte, mi történt. „Az, hogy én, aki oly boldogan róttam az utakat, nem tudok utazni többé, és oly boldogan ültem oda az orgona játéksztalához, többet nem tudok orgonálni.” Erre az ápolónő megölelt, és ezt mondta: „Én még soha nem voltam templomban, de most hazafelé menet a Rózsák terén bemegyek a templomba, és imádkozni fogok azért, hogy maga még sokat utazzon, és orgonajátékával sokáig dicsérje azt az Istent, akihez én most életemben először fogok imádkozni, mert csodák mindig történhetnek.” Történtek. Ha nem is biciklivel, de fiatalosan róttam az utakat Európában, Ázsiában, Afrikában még akkor is, amikor „hivatásosan” már öregnek kellett volna lennem, hirdetem az Igét nemcsak egy kis magyarországi templomban, de Londontól Jeruzsálemig, és harminckét évig voltam gyülekezeti orgonista, nem fáradtan, nem öreg emberként,

rokkantan bár, de töretlen fiatalsággal, a naptár szerinti koromtól függetlenül – mert valaki egyszer, életében először imádkozott értem.

Még fiatalos erővel dolgoztam és végeztem szolgálataimat 83 éves koromban is, amikor köztölték velem, hogy már operálhatatlan rákos beteg vagyok, majd az eredményes kezelésnek köszönhetően csak öt év múlva, de elérkezett az a pillanat, amikor betegségem az utolsó, visszafordíthatatlan állapotába jutott. Ekkor kértem felmentésemet a munka alól e szavakkal:

„Elnök Úr! Jelentem, elkezdtem írni életem utolsó napirendi pontját.” Ekkor egyik napról a másikra tehetetlen aggastyánná változott az életem. A reménytelen öregek kétségbeesésével feküdtem be a kórházba, és ekkor megint történt valami: Az Úr elküldte angyalát. Ennek a kifecamított görög szóznak (angelosz) a jelentése: követ, hírnök, valamilyen feladat végrehajtásával megbízott személy. Nem szárnyát suhogtatva repül le az égből, hanem itt jár a földön az Úr küldetésében, az Úr megbízásából, az Ő parancsát hajtja végre úgy, mint azok az „angyalok”, akiket az Úr elküldött Ábrahámhoz (I.Móz. 18:3), és elküldött Lóthoz is (I.Móz. 19:1) az ószövetségi időkben. Egyszer csak betoltak a műtőbe, majd másfél óra múlva kitoltak a műtőből engem, aki hivatalosan már „operálhatatlan” voltam, és utána reménytelen aggastyánból újra fiatal emberré lettem. Pedig az úgynevezett „szépkort” már ugyancsak elértem, de újra beleléptem egy valóban szép korbá, mintha megint fiatal ember lennék, visszajött a munkakedvem, visszanyertem testi erőmet, hitemet és életkedvem, folytatom az abbahagyott munkámat, sőt még templomi szolgálat végzésére is újra erőt nyertem tőle, az Úrtól, a fiatalok és az öregek, a reménykedők és az újra szárnyra keltek Urától, aki megígérte, hogy „akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak

meg, járnak és nem fáradnak el” (Ézs. 40:31).

Ha pedig valaki azt kérdezi, hogyan érhet nekem meg ilyen szép kort a szépkorúak, arra egy kedves énekünk sorával tudok válaszolni: „Istennel jámi, lakozni.” (474. dicséret) Ennyi a csoda titka, ilyen egyszerű. „Csak” ennyit kell tenned – de ennyit kell tenned –, és „*megújul ifjúságod, mint a sasé*” (Zsolt. 103:5). Öreg, idős, szépkorú Testvéreim! Az ígélet nektek is szól, higgyétek el egy öreg, de mégis fiatal, szépkorú, ugyanakkor nagyon szép korú testvéretek bizonyásgtételét!

Isten minden bűnödet megbocsátja,
Beteg testedet gyógyírral ellátja.
Életed megváltja a haláltól,
Irgalommal megkoronázza fejed,
Jósága áraszt feléd szeretetet.
Kegyelmet soha ne remélj mástól!

Gazdag áldás kíséri minden napod,
Mint a sasé, megújul ifjúságod,
Mert az Úr vigyáz az életedre.
Törvénye gondol az elnyomottakra,
A gyengéket óvja ő erős karja.
Uram, szálljon áldás szent nevedre!

(Részlet a 103. Zsoltárból – Soós László verses bibliafordítása.)

Soós László lelkipásztor

WASS ALBERT AZT ÜZENTE... 25 ÓRÁS FELOLVASÁS WASS ALBERT MŰVEIBŐL 2016. február 26-27.

„... azt vallom, amit a Szentírás tanít: kétféle ember van csupán, jó ember és rossz ember. [...] Egy idegen nevű tisztességes ember többet ér nekem ebben a hazában, mint egy magyar nevű gazember.”
(A kastély árnyékában)

Pomáz február 26 és 27 között 25 órán keresztül – péntek este 6 órától szombat este 7 óráig – a világ ama 67 településéhez tartozott, ahol Wass Albert műveiből olvastak fel. Városunkban Izsó Ildikó kezdeményezésére és főszervezésében erre már második alkalommal került sor. Körülbelül százan olvastak fel az erdélyi író prózájából, verseiből, meséiből. Az eseménynek református gyülekezeti termünk adott otthont.

Köszönet a felolvasóknak, köszönet a hallgatóságának, és nagyon nagy köszönet a szervezőknek.

(Facebook - Hardi Péter - Pomázért)

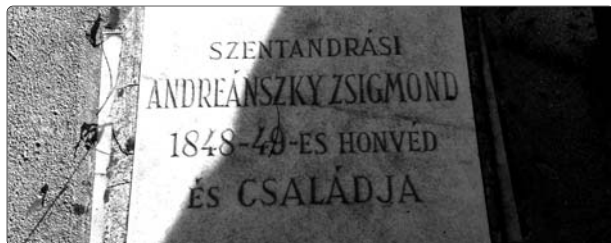

Óváryné Herpai Dóra

Hardi Péter

TISZTELET A HŐSÖKNEK A POMÁZI '48-AS HONVÉDEK SÍRJAINÁL JÁRTUNK 2016. március 14.

Takáts Mihály, szentendrasi Andreánszky Zsigmond, Mares István, Göböl László. Íme a négy honvéd, aki a pomázi református temetőben alussza örök álmát.

A gyülekezet természetjáró köre évről évre elzarándokol a sírjukhoz, hogy egy-egy verssel, imával emlékezzen rájuk.

Ha a temetőben járunk, s a sír, amely mellett elvezet az utunk, nemzeti színű szalaggal van megjelölve, tudnunk kell, hogy ott olyan ember nyugszik, aki a magyar szabadságért harcolt.

Tisztelet az emléküik előtt!

(Facebook - Hardi Péter - Pomázért)

ÉLETÜNK AJÁNDÉK

„Uram, te voltál hajlékunk nemzedékről nemzedékre. Öröktől fogva mindörökké vagy te, ó Isten! Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” (90. Zsoltár verseiből)

Milyen sokat tanulhatunk az idős emberektől! Milyen sokat adnak nekünk! Milyen jó, ha ennek tudatában vannak és életüket áldottnak, hasznosnak érzik, még akkor is, amikor már gyengül a szem, fáj a hát, vagy nehezebben emlékeznek vissza a tegnapi napra. Istentől kapott ajándék, kincs az ő jelenlétük, vagy emlékük.

Ahogy telnek az évek, úgy merítek egyre többet nagyszüleim emlékéből. Az Úrnak hála, hogy egyikük még mindig él – anyai nagymamám, ha Isten életi, idén lesz 94 éves.

A Szentendrei Református Gimnázium tanulói sok szeretettel, hálával írtak idős emberekről, többnyire nagyszüleikről. Gondolataimból szemezgettem:

fotó:
Hörömpő
Gergely

Vasárnap volt, az egész család hivatalos volt a vidéki házba, nagymamámhoz. Ő reggel óta meg sem állt. Már a sütő sem győzte a sok ételt elkészíteni. Ekkora kitaratást még nem sok embernél láttam. Várta, hogy együtt legyen a család, a gyermekek, unokák, és amikor megjött az egész rokonság, örömmel, mindig vidáman köszöntötte őket. Soha nem látszott rajta, hogy fáradt, soha nem panaszkodott.

Szerintem egy ember életében nagy szerepet töltenek be az idősebbek. Kitől mástól kaphatnánk jobb tanácsot, tanítást életünkben, mint attól, aki már maga átélte, tapasztalta azt? Egy fiatal gyakran kerülhet

olyan élethelyzetbe, amivel kapcsolatban a döntése meghatározza majd életét a jövőben. Ilyenkor én mindig a nagymamámhoz fordulok tanácsért, kikérem véleményét. Nyitottnak kell lennünk arra, amit ők mondanak. Sok érdekességet megtudhatunk fiataloktól is. Döntéseinkben segítséget jelent a bölcsességük.

Ki másról is írhatnék, mint nagypapámról? Sajnos elég kicsi voltam, amikor elvesztettük, de a jó emlékek megmaradnak. Nagyon várt minket, amikor mentünk hozzá. Bevallom, kicsit féltem tőle, de ennek ellenére nagyon szerettem. A sakk volt a legkedvesebb játéka, sokat sakkozott velünk. Természetesen a legtöbbször ő nyert, de olykor előfordult, hogy hagyott minket nyerni.

Apukám nélkül nőtem fel, de mégis teljes családom volt, és ezt a nagyszüleimnek köszönhetem. Mindig támogattak. A nagypapám apám helyett szinte apukám volt. Minden emlékem velük kapcsolatban a tiszta, őszinte családi szeretet. Mindig számíthattam a nagymamámra is. A legtöbb délutánt vele töltöttem. Nagyon szerettem vele lenni. Valamiféle felszabadult öröm volt vele lenni az iskolai terhek után. Velük mindig megbeszélhettem mindazt, amit esetleg otthon nem mertem elmondani. Mindig számíthattam tanácsukra és a szeretetükre. Sajnos tíz éves koromban egy baleset miatt mindketten eltávoztak.

Van a gyülekezetünkben egy idős néni. Mindig Angyalnak vagy Tündérnek hívtam otthon. Eddigi életemben rengeteg mindent köszönhetek egyszerű, de fontos tanácsainak. Fiatalosan friss még mindig. Én is olyan szeretnék majd lenni, mint ő.

Nagyon tisztellem az olyan idős embereket, akik bár nehéz korokat éltek át, mégis hűek maradtak elveikhez és becsületesen éltek, Istent követve. Tőlük nagyon sokat tanulhatunk, erősíthetjük hitünket, ezért nagyon jó velük lenni, hallgatni történeteiket.

A 6.A. osztályos hittanosaim így írnak:

Köszönöm a nagyszüleimnek, hogy ha bármi van, ők ott vannak mindig és mindig számíthatok rájuk. Köszönöm, hogy mindig szeretnek és vigyáznak ránk. Köszönöm, hogy megosztják velem a tapasztalataikat.

Kovács Margit: Anyám

Köszönöm, Nagymama, hogy hitben, szeretetben neveltél, vigyáztál rám, ha kellett. Óvtál, védteél, kitarítottál mellettem. Köszönök mindent, amit tettél. Köszönöm, hogy a nagymamám vagy. Köszönöm, hogy vagy nekem.

Köszönöm nektek, Nagymama és Nagypapa, a sok bátorítást és segítséget. Köszönöm, hogy fogtátok a kezem, mikor félttem, mindig ott voltatok, bátorítottatok és szüntelenül szerettek. Nagyon-nagyon szeretlek benneteket.

Én a nagyszüleimnek többek között azt köszönhetem, hogy létezem, mert ha ők nincsenek, akkor a szüleim sincsenek és akkor én sem lennék, és ezért hálát adok Istennek.

Nagy hálával és köszönettel tartozom a nagyszüleimnek, hogy mindig kitarítottak mellettem, bármilyen butaságot is csináltam. Remélem sokáig fognak élni, mert még sokáig szükségem lesz rájuk.

Köszönöm szépen a nagyszüleimnek a velem eltöltött sok időt és értem tett fáradhatatlan munkájukat. Sokat jelentenek nekem ők. Mindig ott voltak mellettem, amikor szükségem volt rájuk. Nagyon szeretem őket.

Köszönöm nagyszüleimnek, hogy megszülethetett apukám és anyukám. Köszönöm, hogy kis korom óta vigyáznak rám. Ha náluk vagyok, jól érzem magam. Mindig fel tudnak vidítani.

Köszönöm a nagyszüleimet, hiszen nél-

külük mi sem lennénk. Meg annyi finomságot is kihagynánk, ha nem lennének. Köszönöm, Istenem, a nagyszüleimet!

Én nagyon köszönöm Istennek a nagyszüleimet, mert szeretek velük lenni és érzem, hogy szeretnek!

Nagyon köszönöm a nagyszüleimnek, hogy mindig mellettem állnak, hogy felhívhatom őket, és meghallgatnak. Köszönöm, hogy mesélnek a gyermekkorukról és megosztják velem tapasztalataikat. Szeretem őket, az egész nyugodt lényüket!

Köszönöm Istennek, hogy élnek a nagyszüleim és hogy egészségesek. Köszönöm, hogy találkozhatok velük, megfoghatom a kezüket, megölelhetem őket, hallgathatom a történeteiket.

Amikor kicsi voltam, ők vidítottak fel engem, és amikor elutaztunk (Rómában élnek) mindig nagyon izgatott voltam és vidám. Nagymamáimmal mindig együtt főztünk, sü-

töttünk és ezért tudok most egy fajta nagyon finom sütit egyedül is megcsinálni.

Köszönjük, hogy az idősek megalapozták a mi életünket és jövőnket. A múltat és a jövőt, mindkettőt ezek az emberek alkották és terveztek ki. Hálásak vagyunk nekik érte.

Köszönöm a nagyszüleimnek, hogy szeretnek engem, és hogy életet adtak anyukámnak, apukámnak, hogy megszülessenek.

Köszönöm a sok törődést, a megértést! Köszönöm, hogy ha szomorú voltam, felvidítottatok, ha mérges voltam, megértettetek, és a sok finom palacsintát is köszönöm!

Köszönöm a nagyszüleimnek, hogy váltak gyermeket a nehéz időben, mert különben mi sem lehetnénk. Nem érzem túlzásnak: az életünket kaptuk tőlük, a szüleinken át. Ők mindig szeretnek minket, mellénk állnak és támogatnak minket. Segítenek a nagymamák a süttikkel, hogy átsegítsenek a rosszon, a nagypapák pedig a tanácsaikkal. Ha rájuk gondolok, csak egy szó jut az eszembe: Hála!

S végezetül hadd szóljon hozzánk Túrmezei Erzsébet versének részlete:

S lángoló szívvel, égő hittel
mint aki semmit nem veszít el
kincseiből, ha évek telnek,
boldog holnapról énekelnek...
át próbákon és szenvedéseken,
át meredek, rögös ösvényeken,
mégis, mint akiket győzelmes szárnyak
hordoznak, mint akiket hazavárnak...
hiszen előremutat minden óra
Krisztusukkal a szent találkozóra...
Mégis – hiszen szívükben ifjúság van! –
helytállva igaz hűséggel a mában,
erő fogytán is lankadatlan
szeretletben és szolgálatban...
ajkukon el nem nemülő dalok...
Öregem is milyen fiatalok!
Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor ■

IDŐSEK IMÁJA

Te adj erőt, hogy bízni tudjak
Ha megbántanak, ne zokogjak.
Te add meg, hogy eltűrjenek,
Hogy hibáimmal is szeressenek.

Te erősítsd meg erőtlenségem,
Hogy hősként vigyem a keresztem.
Te légy árvaságom erős támasza,
Tudom, Te vagy a gyöngék gyámlója.

Te őrizd meg gyengülő eszem,
Hogy életem nagy teher ne legyen.
Ó, adj azoknak szeretetet,
A kiknek én adtam életet.

Legyen szívükben jóság, irgalom,
Öregségemet értő szánalom.
Áldd, őrizd őket, édes Jézusom,
Hogy találkozzunk Nálad egykoron.
Vezess, erősíts, oltalmazz,
A végső órában irgalmazz!

Ámen

ZIMÁNYI JÓZSEF: ÖREGEDÉS – ÉRLELŐDÉS

„... amikor fiatal voltál, felővezted magadat, és oda mentél, ahova akartál; de amikor megöregszel, kinyújtod a kezedet, más övez fel téged, és oda visz, ahova nem akarsz” (Jn 21,18).

Vannak bibliai helyek, amelyekben a fiatalság jelképezi az erőt, az Istenben való egészséges életet, de vannak helyek, ahol az öregedés jelképezi az Istenben meggyarapodott erőt. Így beszélt most Jézus Péter megöregedéséről.

A lelki életben áldott az ilyen öregedés, ahol mindig kevesebb már az én macacszkodásom, saját tervezésem, és inkább engedem magam vitetni mások által. Vitetni szenvedésre, megtöretésre, szégyen és gyalázat elfogadására. A korintusi pereskedő felek a hitben nagyon gyermekek voltak, de a Zsidókhoz írt levélben azok, akik vagyonuk elrablását is örömmel szenvedték, valóban eljutottak a Péternek ígért öregségre. A hitben való ilyen öregség mégis a használhatóság kora. Ez a kor alkalmas arra, hogy Isten Fiának életét kifejezze benne. Péter is keresztre ment, mint a Mestere, de nagycsütörtökön erre még nem volt alkalmas.

Az Ezsdrás 5,5-ben azt olvassuk, hogy az

Úr szeme a zsidók vénein volt, és így minden ellenségeskedés között is folytathatták az építést. Ma is azokat tekinthetjük véneknek, akikről látjuk, hogy Istennek szeme rajtuk van, ezek által folytatja az Úr annak építését, amit az ítélet lerombolt. Ilyen öregségért imádkozzál, ennek nehéz áldásait kívánjad saját veszendő kis terveid helyett. Boldog öregek azok, akikhez Isten maga küldi népét, hogy tudakozzék tőlük. Ezt mondja az Ige: „...Kérdezd atyádat, elbeszéli, véneidet, majd elmondják” (5Móz 32,7). A múltat helyesen értékelni, helyesen a jövőbe nézni az ilyen áldott öregek tudnak, mert ők Istentől tanultak.

Jézus azt mondta Péternek, hogy ebben az öregségben majd kinyújtja kezét... s akkor a bilincs – a fogság idején – a korábban oly gyorsan cselekvő péteri kezeknél sokkal erősebb lesz, mert emberi tehetetlensége szabad utat nyit Isten ereje számára.

Milyen erőtelen volt Pál, akit egy római katonához láncoltak, és mégis milyen erős ez a kis megláncolt zsidó ott a császár udvarában! Nemsokára már gyülekezete van a Fenevad palotájában.

Érzed-e márt, Testvér, az öregedésnek ilyen áldott jeleit életedben? Tested öregedésének

megvannak a csallhatatlan jelei, de hitéletednek is el kell érnie ezeket, amikor az erőd egyre gyengül, de Istennek hatalma egyre inkább erőt vesz rajtad. Nem védekezel már, nem húzod keresztül mások terveit, nincs már igazad; és hol van már a régi tekintély, már csak emlék, amit Jób említ, hogy amikor szavát hallotta, mindenki elnémult. Most ők némitanak el téged, de mégsem jársz duzzogva, nincs ítéleted az emberek ellen, de nincsen panaszod Istened ellen sem; boldogan tapasztalod, hogy egészségesen, egészen megöregszel.

Az öregedés természetes vége a halál. Mivel becsületesebben öregszel, annál inkább meghalsz, és betelik rajtad a Kolossé 3,3-nak most még messze tetsző ígérete: „Mert meghaltatok, és a ti életek el van rejtve a Krisztussal együtt az Istenben.” Örizzen meg Isten, hogy az teljék be öregséged felett, amiről Jézus így beszélt, szenvedéseit jövőndölvé: „...sokat kell szenvednie a vénektől...” (Mt 16,21). Ne ilyen öregséget adj, ne ilyet, Istenem! Péter megöregedett egészen a fejjel lefelé történt megfeszítéséig. Hol tart a te öregséged? Vagy még mindig nagyon fiatal vagy Uradnak szomorúságára?

ORBÁN LACI BÁCSI 90 ÉVES

Talán hihetetlennek tűnik – látva frissességét, derűjét és jó kedélyét –, Laci bácsi betöltötte a 90. életévét. Pedig nem az években rejlik a hosszú élet titka: Laci bácsi Istentől kapott személyre szóló ígéretet, hogy hosszú életű lesz ezen a földön, ezért semmi hihetetlen nincs abban, hogy az ígéből valóság lett. Nem érdem ez – mondja ő –, mert nincs semmi, amivel rászolgált volna, de hálás érte Istennek, Aki megtartotta szavát és megajándékozta napjainak sokaságával. A Psalms kórus tenorjaként zengi, éneklí az Úr dicséretét, amíg erővel és hanggal bírja.

Sokáig éltesse az Úr Laci bácsit, adjon továbbra is örvendező szívet, békességet, az Úr erejéből táplálkozó és meg-megújuló élet-erőt. Kívánunk Laci bácsinak jó egészséget, és valahány esztendődt ad még számára az Isten, minden időben szeretetet.

Laci bácsi köszöntése az ünnepi istentiszteleten

*

Orbán Laci bácsi 90. születésnapja alkalmából a budakalászi református gyülekezet Budakalász Város Önkormányzata anyagi segítségével kiadta Laci bácsi válogatott verseit. A kötet címe: „Megjöttek a fecskék”. Dr. Kulin Sándor bevezető soraiban így ajánlja a verseket az olvasóknak:

„Hívjuk a vándort – az olvasót – egy rövid pihenőre; hogy a mindennapi élet eseményeit, örömeit, bánatát; ismerőseit és barátait egy tapasztalt öreg kortársunk szemüvegén át is láthassa. Ez a szemüveg lehetőséget ad arra, hogy akinek van szeme a látásra, az ne csak nézzen, hanem lásson is.

Öreg kortársunk, Orbán Laci bácsi 90 éves. Versei évtizedek óta kísérőink. Helyi, de főleg egyházi periodikákban jelennek meg. Orbán László hűséges krónikás, de a hűsége elsősorban nem eseményekhez és személyekhez, hanem Urához, a hitéhez és a hazájához köti. Az aktualitások lehetőséget adnak, hogy ezt újra és újra megvallja.

E jeles évfordulóra szélesebb körben kívántuk közkinccsé tenni a verseit és ezért határoztuk el e válogatás közreadását.

Isten áldását és további termékeny éveket kívánunk szeretettel Laci bácsinak!”

MEGJÖTTEK A FECSKÉK

Orbán László
válogatott versei

Orbán Laci bácsi köszönti Réz Lászlót és feleségét, házasságkötésük 50. évfordulóján, a budakalászi imaházban

ORBÁN LÁSZLÓ

MEGJÖTTEK A FECSKÉK

Vége lett a hideg téli hónapoknak,
Mikor az emberek fáztak és vacogtak.

Most eljött végre az áhított kikelet,
S egy fecsképar kis fészkébe megérkezett.

Már nagyon vártunk, hozott Isten bennetek,

Hosszú volt az út, Afrikából jöttetek.

Budakalászon lesz újra a tanyátok,
Magyarország oly szép, ez a ti hazátok!

Kezdjetek el megint újra csak csevegni,
Bajt, szomorúságot így könnyebb feledni.

Ha már „eltettük” azt a hosszú telet,

Legyünk – mint a fecskék – örvendő
emberek.

(2002. április 22.)

ITT VANNAK A FECSKÉK

Vége lett a ködös téli hónapoknak,
Mikor az emberek házukba húzódtak.

Most eljött végre az áhított kikelet,
S egy fecsképar kis fészkébe megérkezett.

Már nagyon vártunk, Isten hozott bennetek,

A hosszú útról, Afrikából jöttetek.

Nálunk lesz Kalászon újra a tanyátok,
Magyarország oly szép, ez a ti hazátok.

*

Kies szép magyar föld, vonzó sok mindenben,
De majd a fecskékkel költőznünk kell innen.

Mert egyszer véget ér földi vándorutunk,
És mi „jobb hazába, égi honba vágyunk”.

Adjunk mi hálát megtartó Istenünknek:
Jézus üdvöt szerzett az Őt szeretőknek.

„És akik sokakat igazságra visznek,
Azok, mint csillagok, örökké fénylenek.”

(Dániel 12,3)

(2015. április 22.)

KI FONTOS ISTENNEK?

**CSERE MÁTYÁS budakalászi református lelkipásztor
evangélizációja Csobánkán
2015. november 23 – 27.**

2. KINEK A SZAVÁT LESED? 2015. november 24.

Textus: ApCsel 16,11-15

A történet folytatásában Jézus Krisztus megkezdte világhódító terveinek újabb fejezetét, és Igéjét elterjeszti abban a tartományban, később pedig az egész földrészén is. Hol és hogyan kezd? Mi lenne a nagy műhöz illő kezdet?

Mi emberek biztosan nem úgy képzelnénk, ahogy a valóságban történt. Nem Filippiben, a kormányzó fogadótermeiben kezdte el Pál a munkát, nem a Fórumon, nem a zsinagógában, mint ahogy sok más városban. Nem is egy tekintélyes előkelő házában, még csak nem is házban, hanem a városkapun kívül, egy folyóparton. Talán ott, ahol az asszonyok mosni szoktak. Úgy olvassuk, hogy van ott néhány istenkereső asszony, akik kijárnak a városkapun kívül, és szombatontként imádkozni szoktak. Ez elég Istennek? Hogy lesz ebből világmissziós nagy történet? Úgy látjuk, hogy Isten terveinek éppen elég, ha van valahol egy-két őszintén Őt kereső ember, akik még nem ismerik Őt közelről, csak egyszerűen éhesek és szomjasak az Ő igazságára.

A láthatatlan Isten

Filippi római kolónia Görögország területén, a császár a veterán, kiszolgált légionáriusokat telepítette le ilyen kolóniákban. Nagyon tiszteletben tartják a római vallást, a római jogot, mindazt, ami Rómához köti őket – ez a vallásuk igazából. Filippiben nem volt zsinagóga sem. Ahhoz, hogy zsinagóga legyen, legalább tíz hívó férfi kellett volna, de úgy látszik, nem volt tíz nagykorú hívó zsidó férfi. Pál nem ijed meg ettől, és nem megy tovább, hanem megkeresi az Istent keresőket. Ezt a néhány asszonyt, akik ki szoktak járni minden szombaton a városon kívül a folyópartra.

Milyen lehetett az életük? Ez a néhány asszony nem tudja komolyan venni egyik bálványkultuszt sem, amelyik körülöttük dívik. Nem talál a lelkük nyugalmat és valódi táplálékot abban, ami körülveszi őket. Szeretnék tudni, hogy hol lenne helyén az életük. Szeretnék tudni, hogy mi lesz a halál után. Szeretnék tudni, hogy ha tele vagyunk jó szándékokkal és törekvésekkel, akkor miért nem sikerül mégis úgy élnünk, ahogy kel-

lene. Akkor hogyan lehetne? Ki segít ebben? És ki van mellettem, amikor én magányos vagyok? És amikor mindenkiem csalódom, és nem bízhatok igazán a másik emberben sem, talán magamban sem, akkor van még valami esély? Ki van a láthatár mögött?

Ezeket a kérdéseket fogalmazgatják, és valahonnan hallanak a zsidók Istenéről, Aki egészen más, mint a többi isten – láthatatlan. Nincsen bálványszobra. Nem kell neki külféle áldozatokat bemutatni, úgy, ahogy a római oltárokon szokás. Egész mást kínál, és egész mást ígér. Egy láthatatlan Isten, Aki igazságos. Aki szeret. Aki nem személyválogató. Aki mindenre választ akar adni. És ezek az asszonyok elkezdik megosztani egymással a keresésüket, imádságaikat.

Ki fontos Istennek? Nem ismerem az itt levő gyülekezetet, de úgy sejtem, hogy talán nem lehetetlen, hogy itt is vannak ilyen asszonyok vagy férfiak. Évek óta hitben élsz, és nem tudod meggyőzni a férjedet, feleségedet. Egyedül vagy talán ezzel a családban. Neki mindenféle más értekei és érvei vannak, már nem is érdemes erről vitatkozni, és nem is kerül ez már nagyon szóba otthon, esetleg a házastárs csendesen eltűri, hogy idejöttünk. Lenézően, elnézően viselkedik. Mit csináljak, hogy feszüljek meg, hogy őt istenhitre térítsem? Hogyan magyarázhatnám el, hogy így veszélyben van, hogy nem lesz jó, ha így folytatódik az élete? Jól ismerjük az igét:

„Hasonlóképpen az asszonyok rendeljék magukat alá az ő férjüknek, hogyha néme-

lyek nem engedelmeskednének is az Igének, feleségük magaviselete szavak nélkül is megnyerje őket, ha látják a ti félelemben való feddhetetlen életeteket. Akiknek ékessége ne legyen külső, hajlagnak fonogatásából és aranyának felrakásából vagy öltözékek felvételéből való; hanem a szívnek elrejtett embere, a szelíd és csendes szellem romolhatatlanságával, ami igen becses az Isten előtt. Mert így ékesítették magukat hajdan ama szent asszonyok is, akik Istenben reménykedtek, és alárendelték magukat az ő férjüknek. Miként Sára engedelmeskedett Ábrahámnak, urának nevezvén őt, akinek gyermekei lettetek, ha jót cselekedtetek, és semmi félelemtől nem rettegtek.” (1Pét 3,1-6)

Testvérek, ott van ez a néhány asszony Filippi folyópartján. Kijárnak, szinte lopva, titokban szombatontként. Isten azt állítja ebben az igében, hogy neki nagyon fontos ez a néhány asszony. Az Úr ismeri őket. És ismer minket is. És hogy ha valakire véletlenül igaz volt néhány szó, amit az előbb mondtam, akkor vegye komolyan, hogy neki is azt üzeni most Isten, ami az egész hetünk tartalma: az Úrnak fontos az Ő munkájához a te személyed, a te családod, a te mostani állapotod is.

A kereső

Mi történik Lídiával és társaival ebben a történetben? Istennek fontos Lídia, mint Istent kereső, az igazságot kereső asszony. Fontos Istennek, hogy Lídia az Igére figyelő asszony, és ugyanilyen fontos az is, hogy Lídiából engedelmeskedő asszony legyen. Kereső – Igére figyelő – engedelmeskedő: ugyanannak az útnak három lépése.

Először: kereső. Mit tehet egy kereső? Az első, amit tehet: hogy nem nyugszik. Ha vannak itt olyanok, akik keresik azt az igazságot, ami maradáno, ami valódi, amiben nem csalódom, nekik üzeni az Isten Igéje, hogy az első, amit egy kereső tehet, az, hogy nem nyugszik. Nem nyugszik bele, ha hiányérzete van. Kevés az, amivel mások megpróbálják egyszerű dolgokkal megnyugtanni magukat, elterelni saját figyelmüket az élet legnehezebb kérdéseiről. Ha lelkileg éhes vagyok, ha több kell, mint a kézzel fogható világ, ha olyan kérdéseim vannak, amiket nem tudok megválaszolni: mitől lesz helyén az életem, mi az igazi értelme, célja, mit akarok hosszú távon; ha ilyen nyugtalanító kérdések merülnek fel, akkor ne féljünk ettől!

Ne nyugtassuk meg magunkat hamis pótszerekkel! Halálos veszély, ha az ember megnyugtatja magát a keresésben.

Az első, amit Lídia és társai tesznek, hogy nem nyugszanak. Kijárnak a folyópartra szombatokként, keresik az Istent, és többet akarnak tudni erről az Istenről.

A másik, amit egy kereső tehet: odamegy, ahol a lehető legjobb hatások érhetik. Ha én Isten igazságát keresem, az életem legnagyobb kérdéseire a választ keresem, akkor menjek oda, ahol a lehető legjobb hatások érhetnek. Ha azt akarom, hogy Isten Igéjéből válaszokat kapjak, akkor a legjobb, hogyha minél többet ott vagyok Isten Igéje közelében. Ugye triviálisnak egyszerű, testvérek, és mégis milyen nehezen megy sokunknak.

Lídiáék ezt csinálják, ezért vannak jó úton. Megkeresik a kapcsolatot egy-két hasonló asszonnyal, és azt a keveset, ami van, rendszeresen megosszák egymással a nyugalom napján. Milyen jó úton vannak! És mi történik? Megérkezik hozzájuk Jézus Krisztus a követein keresztül. Az asszonyok imádkoznak, de ha nagyon szigorúan nézzük, igazából még nem is tudják pontosan, kihez imádkoznak. Hallottak Izrael Istenéről, többet-kevesebbet tudnak Róla, de még semmit sem hallottak Jézus Krisztusról. De nem baj! Imádkozz úgy, ahogy most tudsz! Mondd el, ami most feszít! Szólítsd meg azt az Istent, Akit most ismeresz! „Közeledjete az Istenhez, és Ő közeledni fog hozzátok.” Jézus is mondja: „zörgessetek és ajtó nyitattik néktek”.

Megérkezik az apostol, és mindenkinek lesz valami dolga: Pálnak az a dolga, hogy beszéljen, Lídiának az a dolga, hogy figyeljen, és az Úr is tesz valamit – megnyitja Lídia szívét. Hárman is cselekszenek itt.

Pál beszél – az Isten nagyságos dolgait. Farizeus korában, néhány évvel azelőtt, talán nem gondolta volna, hogy egyszer majd egy római provincia városa mellett egy folyóparton néhány egyszerű pogány asszonnyal az Isten legnagyobb dolgairól fog beszélni. Hiszen ő ígéretes fiatal farizeus-növendék volt, komoly iskolákat végzett, rabbinak készült! Mi köze egy tanult rabbinak néhány tanulatlan pogány asszonyhoz? És Pál mégis beszél. Jézus Krisztus odaküldte, odavitte, ezt bízta rá.

Lidia pedig figyel. Milyen sok múlik azon, hogy meg akarom ragadni? Tovább akarok menni! Mélyre akarok ásni abban, amit Isten Igéjében készen megkapok! Hiába van előttem, nekem is dolgom van abban.

Azt olvassuk az igében, hogy az Úr meg-

nyitotta Lídia szívét, hogy figyeljen arra, amit Pál mond. Hát ez csoda! Nem magától értetődő, hogy az Ige felhangzik, megrezgetteti a levegő hullámaikat, elér a fülemig, én pedig ezt megértem, hitre jutok, és a hitem erősödik – ez nem így megy. Az Isten munkálkodik a szívekben. Vannak, akik egy életen át ülnek a templomban, és mindent tudnak az értelmükkel, ám az életük nem Jézus Krisztusé. Vannak, akik nem jutnak túl a vallásos kereteken, a betanult, begyakorolt fogalmakon, iskolás válaszokon. Testvérek, különleges ajándék az, ha Isten megnyitja valakinek a szívét. Mit tehetek én ezért? A magam módján annyit tehetek, hogy figyelek. Hogy tudom, kell nekem az a valami. Hogy zörgetek, jövök, keresek, kérdezek, és az Úr megnyitja a szívét az ilyen embernek.

Az Igére figyelő

Mi az Isten eszköze ettől kezdve? Az Ige – az Ő beszéde. Nem történik varázslat, semmiféle hókuszpókusz, nem kell elvégezni egy tréninget, vagy letenni valamilyen esküt. Egyetlen egy dolog történik, Istennek az egyszerű Igéje hangzik, és attól Lídia szíve, élete, jövője átalakul. Sok-sok ígéretet fűz Isten az Ő Igéjéhez. Éppen csak címszavakban felsorolok néhányat. Ahogy az eső és a hó lehull az égből, és nem megy oda vissza, megöntözi a földet, megitatja a növényeket, azt mondja Isten: Ilyen lesz az Én Igém is. Biztos, hogy ahova elküldtem, ott életet fog teremteni. Más helyen azt mondja az Igéről, hogy mennyei kenyér. Megint más helyen azt mondja, hogy világság. Egy sötét szobában csak tapogatózunk, fogalmunk sincs, hogy mi merre van, fölgyjútták a villanyt, és egyszerre áttekinthetővé válnak a dolgok. Ilyen az Isten Igéje. És tükör. Bele-nézek, és végre látom magam úgy, ahogy Isten lát engem. És tűz, ami felgyújt. És sziklazúzó pöröly, ami szétveri az én hamis meggyőződéseimet és hamis reményéseimet.

És lehet újat építeni jó alapokon. És mag, ami kicsírázik. Az Isten Igéje hasznos. Ahogy a Timóteus második levelében olvassuk: hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere.

Testvérek, ha az Isten Igéje mindez, akkor azt is kérdezi ma tőlünk, hogy mennyire jellemző a mi életünkre az, hogy figyelek, mint Lídia. Mennyire figyelsz? Megragadjuk-e a lehetőségeket? És hogyha az Isten Igéje hasznos, akkor használjuk-e? Használ-e nekünk? Ott van-e életünk döntéseiben, hétköznapijaiban?

Az engedelmeskedő

Az Ige által érkezik el Lídia a harmadik lépéshez: ez pedig az engedelmisség. Így olvassuk, hogy megkeresztelkedett háza né-

pével együtt. Mi volt az ő számukra a keresztesség? Egész biztos, hogy nem volt megszokott úgy, mint nálunk. Nem egy hivatalos helyen történt, nem egy lelkész végezte, hanem felsorakoztatta a családját, a szolgálait a folyópartra, és egy pillanatra szimbolikusan alámerültek a vízbe, ami azt jelenti, hogy ha Isten igazsága érvényesülne, nekem a bűneimben meg kellene halnom, hogy az életem zsákutca, az halál, majd amikor a megkeresztelt felemelkedik a vízből, megáldják Isten nevében, mert Jézus Krisztus vérében új életet kaptam. Újra följövök, újra élek, nem én, hanem él bennem a Krisztus.

Megkeresztelkedik háza népével együtt, és utána megnyitja a házat. Először az Úr megnyitotta a szívét, és utána ez az asszony mondja azt: Gyertek a házamba! Pálékat és a gyülekezetet hívja. Ettől kezdve az a ház lett a kicsi, formálódó filippi gyülekezet bázisa. Amíg nincs más istentiszteleti hely, addig Lídia háza. Miért? Azért, mert a megtérés nemcsak azt jelenti, hogy valahol egészen belül megváltoztam, nemcsak azt jelenti, hogy most már tudom, mi lesz velem a földi halálom után, hogy az Úr Jézushoz kerülök, és örök életem van. Természetesen ezek is benne vannak, de a megtérés ennél még többet jelent. Minden megváltozik. Új tag lépett Jézus Krisztus gyülekezetébe, új hang lépett az Ő dicsőítő kórusba, új ember van az Ő asztala körül. Elkezdődött valami, ami addig nem volt. Megtörténik ez akár évek, évtizedek óta templomban ülő emberekkel. Egyszer-egyszer láthattam – hálás vagyok

érte Istennek –, elkezd valóban élni, aki addig is rendesen mindig ott volt, tiszteletudó és kedves volt, elkezdi az életét abból a szemszögből látni, hogy Isten használ engem, visz engem, akar velem valami jót, és én Neki akarok élni.

Lidia azt mondja, hogy: Gyertek a házamba! Az ő háza lehetett Európában az első gyülekezeti hely. Micsoda ehhez képest a kölni dóm, vagy a párizsi Notre-Dame!? Eltörpül, jelentéktelen, szóra sem érdemes. De Lídia háza... Kár lett volna Lídiának ezt kihagyni.

És most nézzünk így magunkra! Isten életmentő munkálkodása itt folyik körülöttünk. Kiválasztja, akiket akar, és megmenti, akiket akar, akármilyen mélyről. És építi az Ő országát. Nélkülünk is kiválóan meg tudja tenni, de milyen jó, ha benne lehetünk! Milyen jó, ha ott lehetünk, mint Lídia,

nemcsak keresőként, nemcsak imádkozóként, nemcsak figyelőként, hanem engedelmes emberként! Lehet, hogy ez azt jelenti a mi életünkben: hívjam föl azt a valakit, látogassam meg, fejezzem ki a szeretetemet! Vagy menjek a lelkipásztoromhoz, és rágham egy kicsit a fülét, amíg nem ad valamilyen szolgálatot a gyülekezetben! Biztos ki tud találni nekem is valamit! Kapcsolódjak be valahova, amihez több idő, több erő kell, amit eddig halogattam, de ott lenne a helyem. Mindenekelőtt pedig kérdezzem meg Istent, hol akar engem szolgálatban látni.

Testvérek, láttuk ma, hogy Istennek különösen fontos ez a kicsi imaközösség, ez a néhány kereső, akik nem nyugosznak, keresik az igazit, akik figyelni tudnak Isten Igéjére, és akik ezt kérdezik: Mit akarsz, hogy cselekedjem?

3. KÉRJ SZABADÍTÁST! 2015. november 25.

Textus: ApCsel 16,16-18

Mai alapigénk egy olyan eset, amikor a Sátán sokkal nyittabban megmutatja magát, szemben állva az evangélium szolgálóival, akik Jézus Krisztus hatalma által egyetlen mondatdal elérik, hogy egy megszállott ember megszabaduljon. Miért és hogyan szól nekünk ez a történet?

Egy kicsit menjünk vissza az előző napi történetünkhöz, vegyük föl ott újra a fonalat. Örvendetes, de – magunk között szólva – eléggé csekély kezdetet adott Isten Filippi városában. Örvendetes, hiszen ott, ahol zsinagóga se volt, és ahol következetesen ellene álltak az egy igaz Isten hitének, mégis csak akadt néhány egyszerű asszony, akik a városon kívül, a folyóparton imádkoztak és keresték az Istent. Őket találja meg Pál, hirdeti nekik Jézus Krisztust, melynek nyomán új élet támad. Most már van „imádkozás helye”. Így kezdődött a mai szakaszunk: „egyszer, amikor az imádkozás helyére mentünk”. Ez most már Lídia háza.

De ez még mindig csak egy maroknyi asszony. Hogyan fog terjedni Filippiben az Úr Jézus hatalma? Vajon alkalmasak lesznek ők arra, hogy másokat is bevonjanak? Nincse Lídia házában négy fala közé szorítva ez a dolog? Ez lehet talán a mi kérdésünk is, ebben a nagyon otthonos, barátságos imaházban ülve. Hogyan tud terjedni az a hit, az a győzelem, amit mi ismerünk, ami nekünk, őszinte hitű, örvendező keresztyéneknek adatott? Vajon hogyan folytatja az Úr Jézus? Erre keresünk válaszokat, de nem úgy folytatódik, ahogy mi azt elképzelnénk.

Itt, a történetben, egészen váratlan úton folytatódik. Jézus Filippiben kiszemelt még valakit. Ha nekik kellett volna kérdőívet kitölteni arról, hogy kinek mondanák el legszívesebben az örömhírt, vagy hogy kit hívnának ide, egész biztos, hogy ez a valaki nem szerepelt volna a gondolataik között. Ez a valaki ugyanis a társadalom legalsó szintjén áll: egy rabslátny. Embertelen állapotban él, tulajdonosai minden szempontból kihasználják, tárgyának tekintik, akivel akármit

csinálhatnak. De nemcsak testileg használják ki, hanem egészen borzasztó módon azt használják ki a gazdáik, hogy a Sátán megkötözte. Ennek a kislánynak ugyanis van egy kivételes képessége: jövendőmondó lélek lakik benne. Fordítsuk ezt le a Biblia nyelvére: az a lélek uralkodik benne, amely sötét, gonosz, embergyilkos hatalom, és amelynek természetfölötti képességei vannak.

Mi történik? A rabslátnyok, amikor felfedezték, hogy a kislány tud jósolni, és rájöttek, hogy a jóslatai beteljesednek, tehát tényleg természetfölötti képességgel rendelkezik, elhatározták, hogy erre üzletet építenek. Mire Pál és munkatársai Filippibe érnek, a rabslátnyok már a kislányból éltek. Nem volt fontos a számukra, hogy mi lesz vele. A gonosz lélek megkötözte, már nem a maga akaratát cselekszi, hanem a gonosz lélek bábja. Nem tud szabadulni, pedig tudom, hogy minden ilyen ember szabadulni akar ebből, mert szörnyű, borzalmas állapot, de nincs ereje hozzá. Az a lélek erősebb, mint az ember. A rabslátnyoknak azonban csak a pénz a fontos.

Ám akkor egyszer csak egymással szembe jönnek a piacon. Pál, Lukács, Szilász és talán még néhányan istentiszteletre mennek, és szembejön velük ez a kislány. Egy olyan kislány, akinek a szemébe is rossz belenézni, mert sötétség sugárzik a szeméből. És a kislány elkezd kiabálni: „Ezek az emberek a Magasságos Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek!” Az emberek fölkapják a fejüket. Mindenki néma csendben bámul. Talán van, aki fölismeri a kiáltozót, behúzza a nyakát, és gyors léptekkel odébb megy. Nem érti, mi történik itt, de nem jó egy ilyen zűrös ember közelében lenni. Nem lennék meglepve, ha magának az apostolnak és munkatársainak is ugyanez jutott volna először az eszébe. Zűrös ember, akin ügyse nagyon lehet segíteni, aki minden szempontból túl nehéz eset. Szegény, sajnáljuk őt, de inkább megszűröl. És azt olvassuk itt (az én számomra döbbenetesen őszinte a Biblia minden lapja,

ez is), hogy Pál először azt érezte, hogy őt ez a kislány s a kiáltozása – zavarja. A szent Pál apostolról ilyen olvasunk? Hát igen, testvérek. Isten szolgálói emberek. Nem volt ott a fejében azonnal a nagy ötlet, hogy mit fogok én most ezzel kezdeni, hanem a maga emberi módján azt érezte, hogy ez egy zavaró állapot. Több napon át járt a sarkukban és kiáltozott. A kiáltozásával csödületet, feltűnést támasztott, és Pál egyre tehetetlenebb és idegesebb. Testvérek, ne próbáljuk eltakarni és magunk előtt is tagadni a zavarunkat, a tehetetlenségünket, esetleg azt, ha valamire indulatosak vagyunk. Azt hiszem, hogy sokkal rosszabbul járunk, hogyha szent pózunkban tagadjuk az ilyeneket.

Pál apostol zavarából, idegességéből jó végkifejlet lesz. Nyilván azért, mert ezt is őszintén az Isten elé vitte. De még mielőtt folytatnánk, hadd térjek ki a történetnek arra a részére is, ami szintén nagyon hangsúlyos. Miért ne lett volna jó az, hogy ez a kislány elmondja az igazságot? „Ezek az emberek a magasságos Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek” – ennek a mondatnak minden szava igaz. Ki tudta ezt Filippiben? Gyakorlatilag senki. Lídia és talán még néhányan. Ott vannak a római veteránok a családjaikkal, sose hallottak semmiről, ami Istennel kapcsolatos; hát nem jó, hogy végre elhangzik a tökéletes igazság? Pál akár hálás is lehetett volna, nem?

Testvérek, egy fontos dolgot szögezzünk itt le. Hiába igaz ez a mondat – rossz helyről jön. Szeretném, ha szembenéznénk ezzel a kérdéssel, és fontos lenne a számunkra: Semmit nem fogad el az Isten szolgálója abból az irányból! Még akkor sem, hogyha egyébként ez a mondat teljesen igaz. Hiába lenne reklám akár az ő számukra, fel lehetne vele kelteni az emberek figyelmét, talán ki lehetne állni a térre prédikálni, és azt mondani, igen, így van, akkor halljátok az üdvösség útját, biztos lenne ott jó pár érdeklődő, de Pál nem játszik el ezzel a gondolattal, nem megy bele, mert semmit nem fogad el a Sától. Miért? Jézus elég egyszerűen fogalmazza meg ennek a lényegét: a Sátán az, akinek ismerjük a szándékait, és aki „embergyilkos volt kezdettől fogva”. Vagyis hiába ad valamit, ami látszólag igaz, valamit, ami látszólag akár segítség is lehet, azzal nekünk nincsen dolgunk.

Miért hangsúlyozom ezt ennyire? Azért, mert az a tapasztalatom, hogy sokan kacérkodnak ezekkel a dolgokkal. Akár kicsiben, akár nagyban, sokféle színezetben ki próbálnak ezt-azt, amiről talán nem is tudják, hogy milyen irányból jön. Tele van a világunk ezzel most is. Hogyha egyszer sorra vennénk precízen, megdöbbenénk, milyen sok film bátorít minket erre. Misztikus filmeknek nevezik, sorozatok is vannak szép számmal. Egy kis misztika, egy kis természetfölötti erő segít a nyomozónak, vagy valaki másnak, és milyen izgi dolog ez – mondják a fiataljaink –, és anélkül, hogy tudatosan akarnák ezt, beleszüremlik a tévénéző fiatalok gondolatainak alapjaiba. Természetessé válik, mert a csapból is ez folyik. De nem csak a tévénézőket és nem csak a fiatalokat veszélyezteti.

Rendeteg köntösbe bújtatják, és ártalmatlan dolgoknak tűnnek. Bugyuta, egyszerű kis

babonás szokások: lekopogom; kabalát tartok magamnál; megnézem a horoszkópom. Jé, érdekes, ma is bejött! És lehetne még tovább sorolni. Babonás szokások, amiket úgy megszoktunk, hogy talán már el se mernénk hagyni. Bár ártatlannak tűnnek, de ezek mögött is az a sötét hatalom van, aki szeretné, hogy mi természetfölötti erőt használjunk az életünk megsegítéséhez. Kínálja is ezt a természetfölötti erőt, akár úgy, mint régen abban a rabszolgakislányban, akár a modern formában, sokféle köntösben.

Aztán ott van a természetgyógyászatnak a nagyobbik fele. Azt mondják, hogy különféle segítő energiák léteznek. Nincsen rá tudományos magyarázat, ne is keressük, ez nem tudományos, ez más, kozmikus energiák és egyebek, fősorolni se lehet. Aztán biztosítanak: nem is kell hinned benne, ez anélkül is működik. De azért higgyél benne, azért csináld meg! Vedd meg azt a szert, tartsd be azt a kúrát stb. stb.

És ott van a homeopátia, aminek ha utána olvasunk, akkor fehéren-feketén látni lehet, hogy hatóanyag nincsen, kémiai reakció nincsen, de mégis azt állítják, hogy hat, és ha még inkább utána olvasunk, azt is látjuk, hogy miért: Mert misztikus szertartások állnak mögötte, legalábbis az eredeti elmélete mögött.

Nem is tudom az összes köntösét felsorolni ennek a dolognak, inkább mondom a lényegét: Akár így, akár úgy, az a célja, hogy te, testvérem, higgyél benne. Hogy a hitedet, vagy – másképpen fogalmazva – a bizalmadat vedd egy olyan dologba, ami segíthet neked valami természetfölötti módon. Ezért mondja Jézus, hogy az ember életére tör, hogy gyilkos. Az ártatlannak tűnő formáitól kezdve minden formája. Miért? Azért mert a hitünk kizárólag egyetlen egy dologra adatott. Az ember azt a képességét, hogy hinni tud, arra kapta, hogy a mi Édesatyánkhoz, Istenhez kössön bennünket. És mindaz a dolog, akár természetgyógyászatnak, akár jóslásnak, akár babonának hívjuk, bármi, ami az én hitemet akarja, ami el akarja venni, el akarja téríteni más irányba, csak hogy ne az Istenhez kössön engem, hanem bármi máshoz – a Sátánnak mindegy –, arra való, hogy a hitem ne az Istenhez kössön.

Azt látom a körülöttünk élő fiatalokon, de idősebbeken is, hogy sokszor egyáltalán nem tudják, mivel játszanak. Ezért jó, ha valaki az Igén tájékozódik, sokat lehet erről olvasni. Isten már az Ószövetségben, a prófétáin keresztül újra és újra keményen megmondja: Utálatos Őelőtte a halottakról tudakozódás, a jóvendőmondás, idegen vallások elméleteinek követése és minden hasonló dolog. Az ilyet gyökerestül irtsátok ki magatok közül – mondja Isten, mert annyira félti a mi életünket.

Ettől az oldaltól, a Sátán irányából tehát nem fogadunk el semmit. Akkor sem, ha látszólag, vagy nem is csak látszólag, segítene. És utána Pál egész biztos, hogy gondol erre a lányra, őrlődik, így olvastuk, hogy napokon keresztül zajlik ez a történet. Újra és újra mennek, jönnek keresztül a városon, mögöttük a kislány kiáltoz. Gondoljunk bele egy kicsit! Akit a Sátán meg akar kötözni, aki az ő hatalmába kerül, annak semmi lehetősége

nem maradt? Annak kész, vége? Nem! Megy a rabszolgájának Pál apostolék nyomában. Neki nincsen lehetősége megszabadulni, nem küldheti ki az életéből a Sátánt: Távozz innen! Ő ehhez gyenge. Meg van kötözve lelki értelemben. Mi sem szabadulhatunk a saját erőnk ből a gonosztól. De valamit megtehetünk: Járhatunk oda, ahol szabadulás helye van. Ezt csinálja ez a kislány. Döntően fontos a történetben. Nem lehet őt levakarni – ha szabad ezt a szót használni.

És akkor Pál néhány nap alatt kapcsolt. Mire kaptunk kiküldetést a mi Urunktól, Jézustól? Tisztítsatok betegeket, poklosokat, nyissátok meg a vakok szemét, és szabadítsátok meg a megkötözötteket! Az Úr Jézus többször, többféle formában elmondja ezt, és azt is világossá teszi, hogy az Ő hatalma fog ott működni. Nem Pálnak kell olyan erősnek és szupernek lenni, nem Pál ereje fogja megszabadítani a megkötözötteket. Nem az Úr szolgálja lesznek olyan ügyesek és olyan erősek, és egész biztos, hogy nem mi magunk – hanem az Úr Jézus Krisztus jelenlévő ereje. Ennek a lánynak szabadulásra van szüksége. Nem arra, hogy néha megnyugtassa magát, nem arra, hogy belenyugodjon az állapotába, egyetlen egy dologra van szüksége, arra, hogy az Úr Jézus őt megszabadítsa. Ha ezt nem is tudja tisztán, tudatosan átlátni, legalább érzi, és ezért ott jár Pálék nyomában.

És Pál egyszer megáll, megfordul, és elmond egy mondatot, amit nekünk is szabad használnunk és mondanunk, szabad azt kérnünk, hogy mondhassuk, hogy erre a mi gyülekezetünk alkalmas legyen: „*Parancsolom neked Jézus Krisztus nevében, hogy menj ki belőle!*” Testvérek, senkit nem az ördögűzésre akarok bátorítani. Közöttünk nem ördögűzés folyik, hanem az, amire az Úr Jézus felhatalmazott: az Ő Igéjét hirdelve, az Ő Szent Lelkét segítségül hívva, Ő jelen van közöttünk, hogyha Benne hiszünk és Őt keressük. Az Ő jelenléte tudja megszabadítani a megkötözött életűeket. Ezt néhány alkalommal az életemben közelről láthattam. Ez itt, amit Pál elmond, nem egy varázsigé, nem egy ráolvasás, ez az Úr Jézusnak a segítségül hívása. És ugyanez közöttünk is megtörténhet.

Csak két gyakorlati dolgot hadd tegyek ehhez hozzá. Az egyik, hogyha, testvérem, te a Sátán hatalmát érzed, azt a hatalmat, amiről az előbb mondtam – és így van –, hogy sokkal nagyobb, mint a mi erőnk, akkor nem az a mi dolgunk, hogy egyedül próbálkozzunk ellene, hogy megacélozva magunkat megpróbáljunk kizárni az életünkben minden kísértést, ez nekünk nem megy. Ezt csak kérni lehet. Jézus Krisztus képes rá, de ahhoz Őt kell segítségül hívni. Egy gyakorlati tanács ehhez: ne próbáljuk egyedül! Ilyenkor – gondolom nem télen hallják először a testvérek, de azért hadd mondjam én is – keressük meg a lelkipásztorunkat, vagy azt az embert, aki hitben előttünk jár, akiben megbízunk, akire merjük rábízni a belső dolgainkat, és együtt boruljunk az Úr Jézus elé. Ilyenkor az egyetlen szabály a teljes őszinteség. Mondjam el azt, ami bennem van, mondjam el azt, ami terhel, ahol tartok, és öntsük ki Jézus Krisztus előtt, erre bátorít Ő minket.

HÖRÖMPŐ GERGELY

TŰZ ÉS VÍZ

Csipkerózsika álmát alussza
az ezredévi nyüzsgő, hangos sereg,
ma is, mint Noé idejében
esznek, dolgoznak, házasodnak az
emberek.

Nem jön többé özönvíz. Tűz lesz.
Elégnek mind, hatalmak, világok.
Majd helyretételt, üdvösséget kapnak,
kiknek a szívük Isten által áldott.

Teljes mélységét, magasságát
a teremtésnek megértjük ott,
és fölmelegszik dermedt szívünk,
mi bűn miatt itt megfagyott.

A másik, talán még lényegesebb gyakorlati hozzáfűzés: Az zsákutca, hogyha csak az én problémámtól akarok megszabadulni. Például rabja vagyok az alkoholnak, ez is a Sátán egyfajta rabsága, és felfogtam, megértettem, hogy az Úr Jézus szabadító, nosza, akkor keresek segítséget, és őszintén imádkozok, és őszintén akarom is, szabadítson meg engem az alkoholtól, hadd tegyem le a poharat, csak Neki van ehhez hatalma. Tegyük fel, hogy meghallgatja az imát és megteszi. De, testvérek, ezzel még nincs készen. Nem ez a cél! Nem egyfajta dologtól szabadulás a cél. Mit mutat ez a történet? Egész mást. Azt, hogy valaki, aki az ellenségnek a karmaiban volt, átkerül Jézus Krisztusnak a fennhatósága alá, Jézus Krisztus szeretett gyermekei közé.

Nem írja a folytatást ez a történet, mert másra tér, de én egész biztos vagyok benne, hogy ebből a kislányból a gyülekezet következő tagja lett. Jézus népének az egyik tagja. Mi a cél? Nem a szabadulás a pohártól, a drogtól, az erőszakosságtól, vagy bármitől, hanem az elsődleges cél az, hogy Jézus Krisztusé legyünk. Hiszen Ővé az életem, magának teremtette, Ő ismeri, hogy mire való vagyok, Ő tudja, hogy hogyan leszek én teljes és szabad. Ő tud engem a nagy terveibe építeni, ráadásul örökké, és csak Ő elég nekem. Egyébként is, hol máshol lenne helyem, mint Őnála, szóval legyek én az Ővé mindenestül. Közben természetesen nagyon fontos emellett, hogy kérjem az Ő konkrét szabadítását is. De ezen az „is”-en hangsúly van. Testvérek, olyan rossz látni, ha valaki elkerül az Ilyszakosmottó Misszióba, vagy valahova, ahol megoldják a problémáját, hála legyen Istennek, de megy vissza, és él, ahogy akar. Ez szörnyűsége alternatíva. Ezt nem kívánom senkinek.

Ez a történet rólunk is szól. Nem tudom – én itt csak távolról jött vendég vagyok –, de az Úr Jézus tudja, hogy pontosan miképpen és hogyan. Tudja, hogy mi az az életünkben, amit az ellenség akart oda becsempészni, az ellenség akar ott megtartani, talán komolytalan apróságként, talán egyfajta mézesmadzagként. Az ő célja mindig az, hogy a hitünk legyen megosztott. Másba is vessem a hitemet. És hogyha felfedezem ezt az Úr Jézus Igéjének a fényében, hogyha belátom, hogy szabadulásra van szükségem, tehetem ezt, mint ez a kiszolgáltatott, megalázott kislány. Mehetek oda, ahol a szabadulás van. Fizikailag is, ide az Isten házába, meg hívó testvérek közé, meg annak az embernek a nyomában, akin látom Jézus Krisztus munkáját. Lehetek én is ilyen levakarhatatlan. Sőt az a cél, hogy legyek az. És Isten elkészíti a szabadulást. A tegnap többször ismételt ige erre is vonatkozik. „Keressetek és találtok! Zörgessetek és megnyitattik!”

Nem egyedül, nem csak a problémámra koncentrálni jöhetnek az én Uramhoz, azért, hogy valóban Ő legyen a hatalmas Úr. Amikor a tanítványoknak erről kétségeik voltak, Jézus, hogy egészen világossá tegye, elmondta nekik azt a nagyon egyszerű példabeszédet: Hogyan szabadíthatna ki valaki egy túst, egy erős, állig felfegyverzett terroristának a házából? Mai szavakkal mondom Jézus példázatát. Úgy, hogyha Ő még erősebb. Még nagyobb erővel odamegy, legyőzi azt a terroristát, és kihozza azt a túst. Ez én vagyok – mondta magáról Jézus Krisztus. Nyugodjatok meg és biztatok bennem, én vagyok az a legyőzhetetlen erő. Más alkalommal pedig így beszélt erről: „Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Ján 3,8) Aggódunk az ördög munkái fölött? Mennyi félelmet, mennyi zavart, mennyi féltékenységet tud támasztani az életünkben és körülöttünk? Igen, valóban tud, de azért jött az Embernek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.

Testvéreim, ilyen egészen egyszerű dolgot bíz ránk Isten Igéje. Otthon a csendünkben szánjunk erre időt, és álljunk az Úr elé: Mi az, ami az ördög munkája az én életemben? Lehet, hogy már sok ideje, lehet, hogy már évek óta az Úr Jézusé vagyok, az is lehet, hogy még nem tudom biztosan, de akár így, akár úgy, hogyha látok valamit, ha az Ige fényében világossá válik, hogy ezt nem én akarom, ez nem az én hasznomra van, akkor ez az ellenség munkája az életemben. Azért jött Jézus Krisztus, hogy ezt a munkát lerontsa. Tárjam Elé, mondjam ki Neki, ne féljek semmitől. Szabadítótól jött mihozzánk. Ámen!

DR. P. TÓTH BÉLA LELKIPÁSZTOR EVANGÉLIZÁCIÓJA POMÁZON 2016. február 8-12.

Pomázi gyülekezetünk a hagyományaihoz híven az idén is megszervezte evangélizációs hetét február hónapban. A gyülekezeti házban öt estén keresztül hirdette Isten igéjét **DR. P. TÓTH BÉLA** nyugalmazott szentendrei lelkipásztor a következő címmel:

1. Örömtelen keresztyénység? – Alapige: Mt 9,14-17.
2. A lehúzó erők fogságában – Alapige: 1Móz 3,8-19; Jn 5,14.
3. Eddig hallomásból ismertelek – Alapige: Jób 38,1-7; 42,1-10.
3. Névre szóló tiszteletjegy – Alapige: Luk 14,15-24.
4. A menyegző páratlan öröme – Alapige: Ján 2,1-11.

Az evangélizációs alkalmakon a szolgáló lelkipásztor az új kezdet lehetőségét hirdette, amit Isten az Ő nagy kegyelméből megad a könyörgő, a megtérő bűnös számára. Csak Hozzá fordulhatunk, csak Ő adja meg az indítást, amire szükségünk van, hogy valósággal újjászüléssünk az Ő Szent Lelke által. Az Úr tisztítja meg életünket, és ez a megtisztított élet a forrása minden életörömmek, mert Jézus személyes jelenlétéből fakad. Menyegzőre vár minket a mi Megváltó Urunk, de nemcsak odavár, hanem külön és személyesen hív bennünket. Ezt a meghívót „kézbesítette” számunkra a nagytiszteletű úr. Istené érte a dicsőség és a hála.

Gyülekezetünk presbitériuma az evangélizáció teljes szövegét szeretné füzetes kiadványként olvasható formában is megjelentetni, amely Isten segítségével őszre várható. Az ige hirdetések meghallgathatók gyülekezetünk honlapján is:

<http://www.parokia.hu/lap/pomaz-csobankai-reformatus-tarseghazkozseg/letoltes/lista/evangelizacio-2016-februar/>

FELHÍVÁS

Csobánkai gyülekezetünkben szeretnénk megújítani imatermünk székeit. Istennek legyen hála, az első székek a kisterembe már megérkeztek.

Kérjük gyülekezeti tagjainkat, hogy segítsék adományaikkal célunk megvalósítását.

Köszönjük!

KI FONTOS ISTENNEK?

GONDOLATOK A CSOBÁNKAI EVANGÉLIZÁCIÓ UTÁN

A csobánkai gyülekezet evangelizációs hetén CSERE MÁTYÁS budakalászi református lelkipásztor hirdette Isten Igéjét az Apostolok Cselekedetei 16. fejezete alapján. SZÁNTÓ LAJOS bácsi az evangelizációs igehirdetések alapján minden nap feljegyezte azokat a gondolatait, amelyeket Isten kegyelme a szívébe oltott, és amelyeket most szeretne megosztani újságunk olvasóival is. Ez az isteni kijelentésről szóló rövid összefoglaló legyen áldásul gyülekezeteinknek, hogy az Ige magvai ezen keresztül is termékeny talajra találjanak mindnyájunkban.

November 23. Hétfő – ApCsel. 16:5-10.

Pál apostol munkájának megismeréséhez, megértéséhez egy kis történelmi áttekintés szükséges: több városban hirdeti az evangéliumot, munkája során több helyre kellene mennie, de Jézus lelke nem engedi. Álmában egy macedón férfi állt elé és kéri: Jöjj hozzánk és légy segítségünkre! Pál értékeli ezt és sok feladatát szüneteltetve elindul második útjára.

Ez esemény idejében Biblia sem volt, az Ige hirdetése csak személyes kapcsolatok szerint történt: igényelték a megváltás, a kegyelem üzenetét hallani.

Ha lett volna statisztika, tíz emberből tíz hallott a világ teremtéséről, ismerte Jézus csodáit. Macedónia Európa déli részén még nyitott, tiszta szívvel várta Pált: Jöjj, légy segítségül! Ezt a mai időnkre vonatkoztatva, összehasonlítva: Európa elhagyta Istent, üzeneteit elfelejtette, ma már tíz emberből jó, ha legfeljebb három ember ismeri a világ Teremtőjét, és hogy ki e világ Megváltója, ki ad nyugalmat életedben. Ma is érvényes e több ezer éves hívás: Jöjj hozzánk segítségül!

November 24. Kedd – ApCsel. 16:11-15.

Pál megérkezik a Macedónia déli részén lévő Filippibe. (Ez már egy európai város.) Pál előtt ismeretlen terület: nincs zsinagógája, nincs egy „vallásilag” értékelhető központi hely; hova menjen hirdetni az evangéliumot?

Megtudja, hogy szombatoként a városon kívül, a folyóparton asszonyok – munkájuk végzése révén – találkoznak, beszélgetnek,

imádkoznak. Lelkükben igénylik, szinte vágyják e találkozásokat, ahol érzik, hogy életükben megnyugvást kapnak.

Hol vannak a férfiak? Nincs említés róluk (pedig Pált egy macedón férfi hívta álmában). Ez is mutatja, hogy a nők fogékonyabbak, érzékenyebbek a lelkiekre ható információkra.

Nincs említve, hányan voltak, de ahányan egybegyűltek az imádkozásra, Istennek fontos volt e kicsiny lelkes csoport, ahol Pál megjelenése és Jézus Krisztusról tett bizonyosságtétele, nagy hatással volt rájuk.

Értékelése e helyzetnek:

1) Istennek fontos mindenki, aki közeledik Hozzá. Nincs létszám feltétel. Fontosak vagyunk egyenként, személy szerint. Nem hiába olvassuk Jakab apostolnál: „Közeledj Istenhez, és Ő is közeledik hozzád!”

2) Isten hatalmának nagysága, és szeretetének, fiának, Jézusnak értünk való feláldozása, megismerése, hatásának eredménye: megnyílt szívük az Ige befogadására.

3) Az evangélium hallására, befogadására

megkeresztelkedtek. Példaként említve Lídiát, egy bíboráros asszonyt, aki szíve szerint cselekedett, egész háza népe (családja, szolgálai, és akik neki dolgoztak a házában) megkeresztelkedett. Meghívta Pálékát a házába, ahol lelki egységben örültek a megváltásnak. Ez volt a történelemben az első európai gyülekezet megalakulása.

Végezetül mai tanulságul: Közeledj Jézus Krisztushoz, és Ő is közeledik hozzád! Szíved ajtaja előtt áll, és zörgetésére nyisd meg szíved ajtaját.

Ki fontos Istennek? Lídia.

Szántó Lajos bácsi

November 25. Szerda – ApCsel. 16:16-18.

Pál Filippiben tölti napjait és a kis csoporttal együtt imádkozik, hirdeti Jézus életét, halálát, Isten nagyságát és az üdvösséget. Minden nap találkoznak, naponként mentek át a városon az emberek között.

Most, ez alkalommal is mennek az imádkozás helyére, és egy szolgáló lány jön szembe velük, aki jövendőmondó lélekkel volt „megáldva”, és e tevékenységével nagy hasznot hozott gazdáinak. Állandóan követte Pálékát, és ezt kiáltotta: „Ezek az emberek a Magasságos Isten szolgálói, akik az üdvösség útját hirdetik nektek.”

Ez teljesen új volt az embereknek, hiszen ilyet még sohasem hallottak. E naponkénti zaklatást Pál megsokallta és bosszantotta is. Mai szemmel, mai ismereteinkkel minket is bosszantana, ha a dolgainkat valaki mindig kikiabálná körülöttünk. Például ezek olyan hitben élnek, amit az emberek többsége nem ismer; ezek szenvedélyben élnek: alkoholisták, drogosok, horoszkópfüggők... Mindez az ördög munkája, aki hatalmával állandóan támad, uralkodni akar azokon, akik Isten szolgálatában munkálkodnak.

A Pálék után kiabáló lány igazat kiabált. Amit mondott, igaz volt. Sokan hallották és ki ne örülne ilyen hirdetésnek. De Pál tanult ember volt, ismerte Mózes törvényéből, hogy Isten tiltja az emberi jövendőlést. „Ne találtassék te közötted ... jövendőmondó” (V.Móz. 18:10.). „Amely ember ... jövendőmondókhöz fordul, hogy azok után paráználkodjék, arra is kiontom haragomat” (III.Móz. 20:6.). „Ne hallgass efféle jövendőmondónak beszédeire” (V.Móz. 13:3.). Jézussal való találkozása után

életét Krisztus töltötte be, és tudta, mindez a Sátán munkája. Jézusi lelkületének erejével, a lánykához fordult, és azt mondta a léleknek, mely a lányt uralta: „Parancsolom neked a Jézus Krisztus nevében, hogy menj ki belőle.” És még abban az órában kiment belőle.

Így mutatkozott meg az igazi krisztusi lélekerő. Az „igazat” kiáltó mondat ördögi forrását Pál felismerte, és krisztusi lelkierővel elnémította.

Ki fontos Istennek? Mai válasza: ez a lányka. (Folytatjuk) Szántó Lajos ■

2016. február 13-án zenés áhítatot tartottunk a kelenföldi evangélikus templomban. Egy éve terveztem egy önálló koncert megszervezését, amelynek időpontjául nagypapám, Soós László 92. születésnapját választottam. A nagyrészt zeneakadémistákból alkalmilag összeállt kamarakórusral Heinrich Schütz 17. századi német zeneszerző műveit adtuk elő. Ezek között mintegy mottóként vonult végig az 59. Zsoltár, amelynek hat versszakát énekeltük el korálfeldolgozásban. Az igehirdetés szolgálatát Máthé Zoltán pomázi református lelképásztor végezte az 59. Zsoltár 11. verse alapján: „Szeretettel jön felém Istenem”.

A műsor koncepciója szerint az első művekben, amelyek – a korálverseket leszámítva – a szerző korai, latin nyelvű kompozíciói közül kerültek ki, a bűneitől szabadulni nem tudó emberként kiáltottunk Istenhez, kértük a segítségét, kerestük és vártuk. Az igehirdetés előtt utolsóként éppen a korál, s azon belül is a prédikáció alapját szolgáló versszak csendült fel.

A műsor második felében a kései, német nyelvű darabok közül válogattunk, amelyek sorát az úrvacsora szerezteségi igéjének négyzólamú változatával kezdtük. Ez a mű, amely Jézus Krisztus áldozatát vetítette elénk, vezetett át bennünket az

örvendő dicsőítésre, hálaadásra.

Isten határtalan dicsőítésével zártuk első, zenés áhítat formájában megtartott koncertemet: Dicsőség Istennek a magaságban!

Soós Zsófia

NÁLUNK KERESZTELTÉK

Bacsadi Milla Viola
Isten népéhez tartozik

Fetter Orsolya Dorka
Isten népéhez tartozik

Berta Flóra
Isten népéhez tartozik

Takács-Dúcz Júlia
Isten népéhez tartozik

Fetter Orsolya Dóri

Máthé Melinda és Máthé Andriška

Máthé András
Isten népéhez tartozik

Kántorcsaládból származom, abból a családból, amelynek 114 éve a kezében van a pomázi református egyház orgonája. Akkor került ide Nagykőrösről kántortanítónak nagyapám, Erdélyi Károly. Akkor Kuchenbaueréknál azt mondták neki, hogy „tanító úr, itt kosztot, kvártélyt, sőt még asszonyt is kaphat”. Így került a koszt és kvártély mellé asszony is, nagyanyám: Kuchenbauer Mária. 1903-tól nagyapám ült a pomázi templom orgonájánál. Később – miután 1933-ban lediplomázott – édesapám, Erdélyi Sándor vette át a stafétabotot Nagypapától. Közben 1945. május 9-én Édesapa orosz fogságba esett, és három év, három hónapig volt idegenben. Az alatt az én keresztanyám, Köri, az ő testvére, Erdélyi Mária (később Regius Lajosné) helyettesítette, de amikor Édesapa 1964-ben meghalt, onnantól kezdve 1986-ig ő orgonált.

Én egy hívő családban nevelkedtem fel. A templom mellett, a parókia szomszédságában laktunk. Szombat délben volt a hittan, minden vasárnap délelőtt istentisztelet, délután vasárnapi iskola. Akkor még Demeter Jóska bácsi felesége, Györgyi néni tartotta. Ilyen légkörben nőttek fel, így nem csoda, hogy amikor Pomázra kerültem tanítani, egyáltalán nem értettem, hogy az egyik kolléganőm miért mondja nekem, hogy mindenkinek meg kell térni. Miért kéne nekem megtérni? – kérdeztem. Hiszen gyerekkoromtól fogva az Úr közelében éltem, hiszek Istenben, és egész életemben a tenyerén hordott az Úr.

Öt éves lehettem például, amikor a nyári szünetben mind a hárman otthon voltunk a testvéreimmel. Én még csak óvodás voltam. Édesapa elment valahova, mi pedig fölmentünk a padlásra, amit nem lett volna szabad. Egyszer csak nyílt a kapu, megérkezett, és halljuk, hogy kiabál, hogy „gyerekek, hol vagytok?” Nagyon megijedtünk, rohantunk le a padlásról. Ahogy indultam lefelé a lépcsőn, valahogy rosszul léptem, és lezuhan-tam a kövezetre. Nagyot puffantam, de semmi bajom nem történt.

Kilenc éves voltam, amikor Édesapa meghalt. Két hónap múlva édesanyám megkapta valakitől a fényképeket a temetésről,

A „Közöttünk szolgálnak” sorozatunk minden egyes részének tulajdonképpen egyetlen ígévers lehetne a mottója, amit az Úr Jézus mondott a dicsvágyó tanítványoknak: „Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” (Mt 20,28)

Amikor az ember élete Isten kegyelméből újjászületik, és megtapasztalja az Úr irgalmas szeretetét, Aki vérét adta a bűnök bocsánatára, személyesen találkozik azzal az Úrral, Aki életét áldozta helyette, miatta és érte, és amikor az összetört szívű ember végre térdre hull Jézus Krisztus keresztje alatt, akkor biztos, hogy „megragadta őt ott az Úr” (Ez 1,3). Akkor az ember életében helyreáll a rend, és Isten visszakerül az Őt megillető helyre, a királyi trónra, és Krisztus által Isten kerül az ember életének középpontjába. Életünk az ÉN trónfosztása után már nem a magunk dicsőségét, hanem Isten dicsőségét szolgálja, az önmagunkat szolgáló uralom helyét Krisztus uralma alatt mások szolgálata váltja fel.

Így történt ez ERDÉLYI PIRIVEL is, gyülekezetünk kántorával is, akit egyszer csak megragadott a kereszt alatt az Úr, és életét azóta, a másokért végzett szolgálata tölti be, nemcsak az orgona vagy a harmónium mellett. Az Úrral való találkozásáról tesz most bizonyosságot, ahogyan megragadta az Úr és a markába metszette, ahonnan már nem ragadhatja ki őt senki sem.

levegő, három méter víz. Lent voltam a leg-alján. Ildi ijedtében persze eleresztette a kút kerekét, a vödör majdnem hogy előbb ért le, mint én. Mire én kapálózva fölöttem a víz tetejére, addigra már a lánc ott volt, és bele tudtam kapaszkodni. Ildi közben elsikoltotta magát: Édesanya, Piri a kútban! Mire kijött a zseblámpával, addigra én már a kút kiálló terméskövein álltam, és fogtam a láncot. Édesanya azt mondta, hogy másszak, aztán felhúzott. A ruhámból keresztanyám, Marcsa néni, három lavór iszapos vizet csavart ki. Semmi bajom nem lett, még csak egy köhinités se volt. A kútban a gyűrű egyharmad részénél egy húsz centi átmérőjű vascső volt, de nem vágtam bele a fejemet. Csak annyit éreztem a veszély nagyságából, ahogy hallottam keresztanyámat imádkozni és há-lákat adni Istennek. Persze az életemre visszagondolva ma már tudom, hogy akkor is az Úr volt velem. Egy isteni csoda, hogy ezt így megúsztam.

Aztán később a nyolcvanas években is volt egy kaszkadőr mutatványom, akkor a Zsigulinkkal. Nem volt Pomázon gáz, és gázpalackot akartunk cserélni. Ez megint az isteni gondviselés, hogy a két gyereket, akik lehettek olyan három és öt évesek, Körinél hagytam, és Édesanyával mentem át gázért Budakalászra. Akkor még nem volt ennyire kiépítve az a hátsó elkanyarodó út. Hirtelen elsőbbségadás kötelező tábla, amire nem számítottam. Átszáguldoztam az úton, és egy három méter mély árok túloldalán álltam meg a kukoricásban. A balesetben úgy összetört az autó, hogy le kellett vágni a Zsiguli elejét, de nekem semmi bajom nem történt. Édesanya kifejelte a szélvédőt, egy nagy pukli nőtt a fején.

Az első autós, aki jött, egy ismerős volt, akinek férjem, Árpi szerelte az autóját. Meg-állt, kérdezte tud-e valamiben segíteni? Meg-kértem, hogy édesanyámat vigye el, menjen föl hozzánk, szőljon Árpinak, hogy jöjjön ide. Mikor Árpi meglátta Édesanyát vérző puklival a fején, azt kérdezte: És a gyerekek? Ők ott voltak keresztanyámmal. Ez is az is-teni gondviselés. Rögtön utána, hogy beér-tem az árokba, jött egy darus Zil.

és kaptunk egy kis epret is. Megkért minket a nővéremmel, Ildivel, hogy cukrozzuk le az epret, mi le is akartuk hűteni. Hűtőszekrény akkor még nem volt, azt láttuk, hogy ha valamit le akarnak hűteni, akkor leeresztik a kútba. Este nyolc, fél kilenc felé járt az idő. Hátramentünk a kúthoz, és Ildi felhúzott egy tele vödör vizet. Én rátettem a tálat a tetejére, de az kiborult. Utánakaptam, és beleestem a kútba. Kilenc méter mély kút volt. Akkor még mélyebben állt a víz szintje, hat méter

Még észhez se tértem, már kihúzta a kocsi az útra. Egy vadidegen. Még csak meg se tudtam igazán köszönni. Utána én ott vigyáztam az autóra. Valaki megállt, hogy megnézze és azt mondta, hogy „na, ebből sem

kor reggeli áhítat, és este kilenc óráig folyamatosan foglalkozások, közben az étkezések. Utána pedig jöttek az éjszakai beszélgetések, úgyhogy éjjel egy óra, fél kettő előtt sose kerülünk ágyba. Fantasztikus volt. Ráébredtem arra, hogy mennyire kis porszem vagyok és tehetetlen Nélküle. Én akkor úgy összetörtem, egész nap csak sírtam, de mindenkin azt láttam, hogy mennyire örülnek, hogy én sírok. Ekkor már értem, hogy nekem is meg kellett térnem.

A foglalkozások kiscsoportokban folytak, a mi csoportunk vezetője Ablonczy Margit (Mitka) volt. Kaptam tőle egy képeslapot, amire az volt írva, hogy: „*Légy bátor és erős! Ne félj, és ne rettegj, mert veled lesz az Úr, a te Istened, mindenben, amiben jársz.*” (Józsue 1,9) Azóta mindig ott van a szekrényemen. Ez az íge nem egyszer adott erőt, ha netalán megfedkeztem volna arról, kitől kell segítséget kérni.

Egyik este mindenkitől megkérdezték, hogy ki mit hisz arról, hova kerül a halála után. Én azt válaszoltam, hogy szeretném azt hinni, hogy a mennyszágba, de hát annyi bűnöm van. Miért, hát te nem tudod biztosan, hogy Jézus Krisztus érted halt meg a kereszten? – szegeztek nekem a kérdést. Elszégyelltem magam. Igen, Jézus érted halt meg a kereszten, az én bűneimért adta az életét.

Az után, hogy megtértem, több ízben

voltam I.A.R.F.A. konferencián (Református Hit és Cselekedet Nemzetközi Egyesülete – a szerk.). 1993-ban Kassán, aztán volt, hogy Csillebércen. Számomra minden ilyen alkalom csodálatos feltöltődést adott, nagyon sok mindent kaptam lelkiileg. Aztán voltam az ACSI Europe keresztyén alapítványánál az Óhuta utcában egy háromnapos pedagógus továbbképzésen, amit kifejezetten énekszakosoknak tartottak. Valami fantasztikus volt.

1974. július 28-án Szűcs Ferenc beiktatásakor Piri köszöntötte az új lelkipásztort az ifi nevében

kerültek ki élve!” Akkor mondtam neki, hogy ezt én vezettem. Hát azt ő nem hiszi el! Egy körömnnyi lyuk keletkezett a nadrágomon, mert letörtem a kormányt, ahogy kitámasztottam, és Édesanya megnyomta a fejével a szélvédőt, de ezen kívül semmi bajunk nem történt. Újfént azt éreztem, és akkor már elgondolkoztam rajta, hogy Isten angyalai vigyáznak rám.

Volt olyan is, hogy a gyerekekkel Szigetmonostorra mentünk órarendkészítő programért, amikor a számítógép használat beindult. A Trabant útközben a Szigeten leállt, nem ment tovább. Kint a prérin seholy senki, akkor még nem volt mobiltelefon. Megpróbáltam az akkumulátorsarut megpiszkálni, semmi. Azt mondja Árpfi fiam: Anya, imádkozzunk! Beültem az autóba és imádkoztunk. Utána még egyszer körbejártam az autót, megnéztem, hogy mit tudok megpiszkálni, visszaültem az autóba és csodák csodája: elindult az autó. Akkor hálát adtunk a Jóistennek. Ez megint az Úr segítségével volt.

1992-ben Pap Laci bácsi invitált egy keresztyén pedagógus konferenciára, amit a nyári szünetben tartottak Kecskeméten, a református gimnáziumban. Gondoltam magamban, ó de jó, elmegyek egy hétre pihenni, kikapcsolódom egy kicsit. Egy kis szabadság nem árt nekem se. Akkor a gyerekek már tízenévesek voltak, tehát nyugodtan itt hagyhattam őket Édesanyára és a férjemre. De a pihenésből nem lett semmi. Reggel fél nyolc-

Piri és Ildikó

A bibliai ígéken keresztül számtalan szívhez szóló támogatást kaptam az életem során. Amikor 1997-ben Ildi, a testvérem beteg lett, és egy nagyon ritka betegséget, szívrákot állapítottak meg nála, az azt követő vasárnap vettem meg a következő évi Bibliaolvasó Kalauzt, melynek a könyvjelzőjén ez állt: „*Embereknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges.*” Mikor erről az ígéről és az üdvösségről beszélgettünk, Ildi azt mondta: Tudod, lehet, hogy nekem a Jóisten azért nem adott férjet, gyerekeket, hogy ne kelljen itthagyni őket. A betegségével való tusakodása alatt végig tudta, hogy ő jó helyre megy. Ez is csodálatos kegyelme az Úrnak. Megműtötték, kivágták a szíve egyharmad részét. Azt mondták, sikerült eltávolítani a daganatot, aztán mégse...

A GÖDÖR

Egyszer egy ember igen csak mély gödörbe zuhant és sehogyan sem bírt onnan kimászni. Történetesen arra járt egy SZUBJEKTÍVEN gondolkodó és így szólt hozzá:

- Nagyon együtt érzek veled, annyira mélyre estél... te szegény.

Majd arra járt az OBJEKTÍVEN gondolkodó és megálapította:

- Ez teljesen logikus, hogy valaki oda lepottyant... már várható volt.

Jött a FARIZEUS és lekiabált a gödör mélyére:

- Kizárólag rossz ember pottyanhat csak bele egy ilyen gödörbe...

A MATEMATIKUS is arra járt, és alaposan kiszámolta, vajon milyen mély lehet ez a bizonyos gödör.

A RIPORTER meg egy exkluzív interjút akart írni a gödör-sztoriáról...

A FUNDAMENTALISTA megálapította:

- Bizony, bizony, te nagyon is megérdemled a gödört!...

Az adóhivatali ellenőr kérdőre vonta, hogy befizett-e minden adót és járulékot az általa használt gödör után.

Az ÖNSAJNÁLAT BAJNOKA megjegyezte:

- Á..., te semmit sem tudsz a gödörrel, amíg az enyémet nem láttad!

A KARIZMATIKUS felszólította:

- Egyszerűen valld meg, hogy nem is vagy lent a gödörben!...

Az OPTIMISTA felsóhajtott:

- A dolgok állhatnak sokkal rosszabbul is!...

A PESSZIMISTA mormolt magában:

- Nem is sejtéd, mennyivel rosszabb lesz ez még!

JÉZUS látva az embert, megfogta a kezét és KIEMELTE a gödörből...

Altatónővér volt a Baross utcai 1-es női klinikán. Már tolöszekben tolták a műtőasztal mellé, hogy altasson, mert nem volt bent ember. Másnap vitték át a kardiológiára. Amikor fölnyitották, akkor derült ki, hogy rákos. Megkérdeztük az orvostól, hogy mennyi ideje van még, azt mondta, hogy a statisztikák szerint fél év. Ehhez képest másfél évet kaptunk az Úrtól ajándékba. Nem szenvedett, mert ez a fajta rák nem fáj, de amikor az első kemót megkapta, és vasárnap kijöttünk a templomból, megsimította a fejét, és marék-számra maradt a kezében a haja, azért az megdöbbenő volt. Keddre se haja, se szemöldöke nem maradt. Jópofán próbálta meg felfogni, soha nem panaszkodott. Nagyon jó testvérek voltunk.

Két nappal a halála előtt éjjel fél kettőkor beszólt Édesanya, hogy gyere le, mert Ildi nagyon rosszul van. Ott töltöttem vele az éjszakát, az egész élete lepörgött előtte. Úrasztalát terített álmában, a gyerekeket vitte kirándulni, szüléskor ott volt. Reggel úgy jöttem haza, hogy édes jó Istenem, ne gyötörd tovább, mert ha ez így megy tovább, két héten belül még édesanyánk is rámegy. És az Úr meghallgatta az imámat. Másnap mindenkitől, aki számít a baráti körből, vagy a rokonok közül, el tudott búcsúzni. Ő is tudta, hogy elérkezett az idő. A ruháját, amiben tettük kikészítette a szekrény oldalára. Akkor megkérdeztem tőle: Krampika, félsz? Nem sírt egyikünk se. Azt mondta: Nem. Engem az Úr és Édesapa odaát vár. Vigyázz Édesanyára és a törpékre! Ezek a „törpék” az én fiaim voltak: Balázs érettségi előtt állt, Árpika másodikos gimnazista volt. Ez volt az utolsó alkalom, amikor beszélgettünk.

Aznap éjjel aludt el végleg. Lementem,

H. STOWELL A KEGYELEM KIRÁLYI SZÉKE

A körülöttem zúgó viharból,
mielőtt az ár érne,
nekem biztos a menedékem:
a kegyelem királyi széke!

Ahol fejünkre, mint olaj csordul
Urunk kezéből a béke,
ahol teljes lesz a nyugalom,
az a kegyelem királyi széke!

Ahol a lelkek egyesülhetnek,
tisza barátság szövődéke,
s a szívek újra találkoznak,
az a kegyelem királyi széke!

Ahol mindig kész a segítség
magány, rosszkedv ellenére,
ahonnan az ördög is elfut,
az a kegyelem királyi széke!

Lelkünk sasszárnyán odaszállnánk,
ahol időtlen a béke,
ahol a föld már mennyet érint,
és teljes az Úr dicsősége,
ott a kegyelem királyi széke!

Esküvői kép

odatérdeltem mellé, és hálát adtam a Jóistennek, hogy volt egy ilyen testvérem, és hogy meghallgatta az Úr az imámat, nem hagyta tovább szenvedni. Nem sírtam. Azt éreztem, hogy nagyon erősnek kell lenni.

Szűcs Ferenc professzor úr búcsúztatta. A temetésen azt mondta, hogy egy katolikus pappal beszélgetett Ildiről, aki azt mondta, hogy így csak a szentek képesek elmenni. Az olyan ember, aki igazán hitben járt. Olyan borzasztó lehet annak, aki hit nélkül él, és nincs kibe kapaszkodnia. Én naponta érzem az Úr kegyelmét, szeretetét. Nagyon jó tudni ezt.

Édesapámat a tizenötödik agyvérzés vitte el. '54-ben érte először, amikor én három hónapos voltam. Akkor azt mondta Brezanóczy János doktor bácsi Édesanyának, hogy Piroška, úgy éljenek, hogy tíz évnél többet nem adok Sanyinak. Így is lett, édesapám 49 éves volt, amikor 1964-ben meghalt. A boncolás-

Az Erdélyi család Édesanya 65. születésnapján

nál derült ki, hogy összesen tizenöt agyvérzés érte. Amikor az utolsónál elvitték, akkor volt a templomban a konfirmációi vizsga. Édesapa nem jelent meg, nem volt ott a vizsgán. A végén átjött Demeter Jóska bácsi érdeklődni, hogy mi az oka. Édesapa akkor már lebénult, és egyfolytában csak a templomot nézte. Az utcai szobában volt az ágya, és csak nézte, nézte a templomot. Édesanya megkérte Jóska bácsit, hogy borotválja már meg, ne így vigye el a mentő. Amikor vitték ki, az mondta, hogy kislányok, jók legyetek, fogadjatok szót Édesanyának. Ez volt az utolsó, amit mondott nekünk.

Jóska bácsiékkal, a Demeter családdal nagyon jó kapcsolatban voltunk. Jutka, a lányuk volt a pótmamánk. Ő vigyázott ránk, amikor Édesanyáék és Kőröci nem voltak itthon.

Gimis éveim alatt nem voltam itthon, mert én Nagykovácsoson jártam gimnáziumba, majd Szombathelyen tanárképző főiskolára. Büszke vagyok rá, hogy Arany diák voltam, tehát az Arany János Gimnáziumba jártam, nagyon jó tanáraink voltak. Viszont Nagy-

kőrösön úgy telt el a négy év, hogy nem láttam belülről a református templomot, ami a gimnázium mellett volt. Volt egy kis neszesszer félelem, amibe beletettem a Bibliámat és a Bibliaolvasó Kalauzt. Este villanyoltás után titokban kimentem a WC-be, és ott olvastam, mert másképp nem lehetett.

A Jóisten csodálatos szervezése, hogy Szombathelyen, a főiskolán tizenegyen voltunk a csoportban, és ebből kilencen hívők, úgyhogy mi minden vasárnap együtt jártunk a szombathelyi székesegyházba, mert úgy voltunk vele, ha netalán meglátnak, azt mondjuk, hogy ez egy kultúrprogram. Megnézzük a székesegyházat. A református templom szemben volt a tanárképző főiskolával, ha ott megláttak volna, ideológiailag alkalmatlannak láltak volna.

Für Éva néni volt a csoportvezető tanárunk, magánéneket tanított. Mi nem tudtunk arról, hogy ő milyen világnézetű, ez akkor nem derülhetett ki. Már elvégeztem a főiskolát, és eltelt vagy három-négy év, amikor Szűcs Ferenc meséli nekem, hogy Pirike, képzelje el, ma vizsgáztattam: Für Éva tanárnőt. Miután befejezte a vizsgát, azt kérdezte: „Ne haragudjon professzor úr, de úgy tudom, hogy a professzor úr pomázi.” „Igen.” „Nem ismeri véletlenül az Erdélyi Piroskát?” „Egészen véletlenül a szomszédunk.” Azt már csak utólag rakja össze az ember, hogy az nem volt véletlen, hogy mi négy évig nem buktunk le. Mert hogy Éva néni volt a csoportvezető tanárnőnk, és ő is istenhívő.

A kántori szolgálatot testvéremmel, Sanyival ketten látjuk el. Büszke vagyok erre, mert nem túl sokan mondhatják el, hogy ennyi idő óta egy család kezében lenne az orgona. Én nem jártam kántoriskolába, de tizenkét évig tanultam zongorázni. Matematika-ének szakos tanár vagyok. Amikor Kőri 1986-ban meghalt, egy-két hónap elteltével Demeter Miklós orgonista rábeszélésére elvállaltuk a kántorságot. Gyerekkoromban volt olyan, hogy keresztanyám odaültetett az orgona mellé egy-egy vizsgadarabbal, hogy kijöjvőre játsszak valamit, de egyébként meg se fordult a fejemben, hogy kántor legyek. Azóta pedig szolgálatnak tekintjük.

Egyik alkalommal kimenőre a Hallelujah-ból játszottam az „Ott a messze földön, árván, hontalan” című éneket. Amikor lementem az orgonától, odajött hozzám Réz Laci bácsi, hogy tudom-e, mit játszottam. Mondtam, persze, hogy tudom, Édesapának volt kedvenc éneke. Ismertem a sztorit, hogy keresztanyám, amikor Édesapa fogságban volt, egy tábori lapra lekottázta és leírta a szövegét, és elküldte Édesapának, aki két-három ezer kilométerre volt innen. Azt viszont már Laci bácsitól tudtam meg, hogy ő is orosz hadifogságban volt, de egészen máshol. Mivel a tábori posta táborról táborra járt, előbb az ő táborukban keresték a címzettet. Így történt, hogy Laci bácsi kezébe került ez a levelezőlap, és látta, hogy Erdélyi Sándornak megy, és csak annyit írt rá, hogy Marcsa.

A pomázi gyülekezet kántorai

De ő tudta, hogy kitől kinek megy. Azt mondta Laci bácsi, hogy sírva énekelték a táborban. Mindenki megtanulta, és úgy ment tovább a táborig. Micsoda érzés lehetett! Micsoda kegyelme az Úr Istennek!

Egyébként Réz Laci bácsi lányával, Erzsivel együtt konfirmáltam 1968. május 26-án. Velünk konfirmáltak Soós Laci bácsi fiai, Laci és Feri is, és Soós Laci későbbi felesége, Fehér Ilnoka. Abban az évben huszonnégyen konfirmáltunk, bár akkor még Budakalász is hozzánk tartozott. Ma már bizony csak a társaim felére emlékszem név szerint, néhányan pedig már elmentek közülünk.

Most volt egy éve, hogy Édesanya is elment. Előtte való héten volt itt *Sebestyén Győző* főtí lelkipásztor evangélizációján, és hétfő délután tettünk *Nyilas Zoltán* tiszteletes úrral. Mondom neki, hogy azt mondták a nővérek, hogy Édesanyának egy hétnél több nincs hátra. Este volt az evangélizációs alkalom, én orgonáltam. Nyilas tiszteletes úr visszajött, hogy szóljon nekem, hogy volt kint délután Édesanyánál. Elsírtam magam, és azt mondtam magamban, jó, akkor most már mehet. Én egyébként nem kértem a tiszteletes úrtól, hogy menjen be. Sőt külön tortúra volt neki meglátogatni őt, mert influenza-

járvány miatt zárlat volt. Nem engedték be az embereket. A kapuban le akarták beszélni, hogy ne menjen, tiszteletes úr, a saját érdekében, de azt mondta, hogy neki ez fontosabb.

A főorvos a zárlat miatt nekünk, a gyermekeinknek is úgy adott engedélyt a látogatásra, hogy egy napon csak egyszer és csak az egyikünk mehet be. Szombaton délelőtt én mentem ki, és láttam, hogy Édesanya már készül elmenni, nem lehetett megetetni. Kérdeztem a nővérektől, hogy nem szólhatnák-e a testvéremnek, hogy jöjjön. Azt mondták, hogy már ők is gondoltak rá, hogy telefonálnak. Akkor bejött Sanyi is, és egész délután fogtuk Édesanya kezét. Imádkoztunk, énekelünk neki estig.

Másnap reggel éneket kellett tanítanom a templomban az istentisztelet előtt. Amikor bementem, határozottan emlékszem, hogy lehalkítottam a telefonomat, levettem a hangot. Utána indultam fel az orgonához, és megszólalt a zsebemben a telefon. Ezek szerint mégsem halkítottam le teljesen, nem voltam elég figyelmes. Tudtam, hogy engem vasárnap, ilyen időpontban senki nem hív, tudtam, hogy baj van. Fölveszem a telefont, az ügyeletes orvos volt az. Értesített, hogy édesanyám negyed tizenegykor elhunyt. Hívtam Demeter Mikit, hogy ha tud, jöjjön

Piri az orgonánál

korábban, de nem tudtam elérni. Elkezdődött az istentisztelet. Máskor Miklós mindig tizenegy óra után jön, aznap azonban háromnegyed tizenegyre ott volt a templomban. Miki odaült az orgonához, mi Sanyival megmentünk ki, hogy még az ágyon lássuk Édesanyát. A Jóisten mindent úgy elrendezett.

2002. december 15-én, amikor az orgonán elhelyeztük az emléktáblát abból az alkalomból, hogy nagyapám száz éve érkezett kántortanítónak Pomázra, *Regius Feri bácsi* főgondnok a következőket mondta ünnepi beszédében: „A kántorokat adó Erdélyi családtagok mellett nem szabad elfeledkeznünk édesanyjukról, Erdélyi Sándornéről sem. Ő az, aki évtizedeken át segítőtársa volt a mindenkor lelkészeknek. A lelkész távollétében készségesen intézte a gyülekezet ügyes-bajos dolgait, a háttérben segédkezett úrvacsoraosztás alkalmával – őt mindig meg lehetett találni a parókia szomszédságában. Ebben a szolgálatban volt segítőtársa lánya, Ildikó, akit fiatalon hívott haza a Teremtő, akire mindig büszkén emlékezhetünk. Az elköltözőkre hálával emlékezünk, az élőket Isten áldása kísérje szolgálatukban!”

Ők már jó helyen vannak: megváltó Urunknál, az Ő országában. Ott fogunk találkozni, és együtt leszünk örökök örökök.

Puskás Attila

2016. január 24-én Piri biznyságot tett a Biblia-staféta alkalmával

Rezesné Róth Katalin

Örömmel hirdetjük, hogy *Nyilas Zoltán* esperes úr kezdeményezésére, a presbitérium jóváhagyásával, márciustól elindult gyülekezetünkben az igeolvasói szolgálat, melynek keretében istentiszteleteinken a lekiót gyülekezeti tagjaink olvassák fel.

A kezdeményezés népszerűségét jelzi, hogy kihirdetése óta egyre többen jelentkeznek felolvasónak. Volt, aki családi alkalomhoz igazítva kérte az igeolvasási időpontot, ezzel is emelve az ünnep fényét.

Bátorítjuk a testvéreket a szolgálatra való jelentkezésre, hiszen örömteli dolog felolvasni az Úr igéjét. Nem kell aggódnunk az – esetleg – ismeretlen szöveg felolvasása miatt, hiszen lelkipásztoraink előzőleg elküldik az aktuális igeszakaszt, hogy időben meg tudjunk ismerkedni vele.

Jelentkezni lehet személyesen, az istentiszteletek után, valamint telefonos és e-mail-es elérhetőségeinken.

Testvéri szeretettel, az igeolvasói szolgálat szervezői:

- Szabó István – Tel: +36-30-587-3084, e-mail: szabomez.pomaz@gmail.com
- Óváry Ákos – Tel: +36-20-931-7977, e-mail: ovaryakos@gmail.com

Kurfis Géza

VESZÉLYES TUDATLANSÁG

Szabadulás a babonából és a varázslásból

A könyvpiacot manapság feltűnően sok babonás, okkultista és varázslással foglalkozó irodalom árasztja el. Ezek többek között asztrológiával, magnetizmussal, hipnózissal és spiritizmussal foglalkoznak. Ha az emberek tudnák, hogy mi rejtőzik a babona meg a varázslás mögött, iszonyodva fordulnának el tőle. E veszélyes területet illetően nagy a tudatlanság. Nagy és bizonyos esetben jóvátehetetlen kár, ha egy ember a gonosz szellemek, a démonok hatalmába kerül. Sokan lehetnének ismét vidám, boldog és egészséges emberek, ha felismernék, hogy nyomorúságuk oka az, hogy könnyelműen vagy tudatlanul valami okkult dologba keveredtek.

„Ahol a hit előtt bezárják az ajtót, a babona az ablakon lép be.” Aki az Isten angyalait elűzi, azt a Sátán kísértetei kínozzák majd. Aki a kártyavetőnőhöz megy, vagy sorsát horoszkóp által kutatja, egészségét ráolvasás útján keresi, vagy baráti körben asztalt táncoltat és szellemeket kérdez meg, az a gonosz szellemekkel lép kapcsolatba és a Sátán igézete alá kerül.

Sokan csak tréfának gondolják, nevetnek rajta és mondják, hogy nem hisznek benne. Mások kíváncsiságból, alkalmazkodásból, társaságot keresve sodródni bele. E tudatlanság következménye: igézet alá kerülnek, vagy a gonosz szellem megszállja őket. Különböző betegségek tüneteinek léphetnek fel, szenvedélyük rabjává lehet az ember, búskomorság áll be, sőt néha öngyilkosságra is kergetnek ezek a bűnök. Mindenképpen azonban nagyon nehezen tudnak az ilyen megkötözöttek hitre jutni.

Mi a lelki élet ezen beteges jelenségeinek a magyarázata az egyébként épészű embereknek? A babona és a varázslás a pokol hajtásai; a Sátán, a gonosz szellemek, a démonok, a sötétség fejedelmeinek és hatalmasságainak munkája ez. A jóskok, varázslók és szellemidézők az embereket ezzel tudva vagy tudatlanul Istentől vonják el, és pedig nemcsak erre az életre, hanem az örökéletre nézve

is. Hogyan lehetséges mindez ma, a felvilágosultság korában, a tudomány nagy szerepe mellett?! Korunk igazi problémái nem a tudományos felismerések, nem az életbölcseletek, nem a gazdasági és társadalmi eredmények, hanem a bűn területén rejlenek. A bűn elválaszt Istentől! Minden baj, gond és nyomorúság oka a bűn!

Isten igéje világosan beszél a démoni erők működéséről és a bűn hatalmáról.
(Jn 8,44; Róm 7 7,11)

A babona: Istentől elszakadt hitbeli magatartás, világnézeti, igyekezet az életet Isten

nélkül kormányozni. Teljesen mindegy, hogy valaki gazdag vagy szegény, képzett vagy tudatlan, egészséges vagy beteg, – az előírt utasítások és szokások követése által a Sátán megkötözöttje lesz és ki van szolgáltatva a gonosz szellemeknek.

A veszedelmes babonák irtózatossá lajstromából most a következő megnyilvánulási formákat soroljuk fel:

JELEK MAGYARÁZÁSA: Bizonyos dolgoknak szerencsét vagy szerencsétlenséget tulajdonítanak, például: szerencsepénz – szerencsemalac – bolondgomba – szerencsecserép – szerencsegyűrű – szerencsepatkó – négylevelű lóhere – katicabogár – kéményseprő – talizmán – szerencsebabu; keresztben kezett fogó – fülszög – fekete macska – szerencsepók – és így tovább.

SZÁMOKRA VALÓ FIGYELÉS: Bizonyos számoknak szerencsét vagy szerencsétlenséget tulajdonítanak. Félelem a tizenhárom számtól: tizenhároman ülnek az asztalnál – péntek tizenharmadika; hármas tüsszentés – három kereszt az ajtó felett.

NAPOK MEGKÜLÖNBÖZTETÉSE: Bizonyos napokon, órákban vagy időben valamit tenni vagy nem tenni. Ilyen babonás szokás pl. bizonyos napokon nem utazni, nem házasodni, nem vetni, nem mosni, haját és körmöt nem vágni.

MADÁRSZÓRA FIGYELNI: Ha pl. a kúvik kiált, a szarka csörög, a varjú károm, a kakukk szól, számolják, hány évig fognak még élni.

VARÁZSSZAVAK által szerencsét hívnak vagy szerencsétlenséget távol tartani; hüvelykujjat szorítani; halpikkely a pénztárcában, gesztenye a zsebben, valamint lekopogni.

CSILLAGJÓSLÁS: A születési hónap állatköre szerint csillagászati naptárt használni, vetésnél és ültetésnél, üzletkötésnél, orvosság szedésnél; teli-, növekvő-, fogyó- vagy újhóldat figyelni; újhóld felé pénzt mutatni „Apád-anyád idejőjén” mondással.

VARÁZSLÁS: Van aki nyíltan megvallja, hogy a varázslat a gonosz hatalmak által végzi, – az illetet „fekete” mágiának vagy varázslásnak nevezik. Ahol azonban a varázslást jámbor és nem egyszer tudományos köntösbe burkolják, „fehér” varázslásról beszélünk. Ez utóbbi sokkal veszélyesebb, mert a tudatlant megteveszti!

JÓSLÁS: Kártyavető cigányasszony vagy látnok által a múltat kutatni, jövődőt mondatni kártyából, tenyérből, kávéaljából.

Horoszkóp, planétahúzás, pénzdobás, ólomöntés, álmofejtés álmoskönyv által.

ASZTROLÓGIA: A csillagjósolás művészete a Sátán egyik legnagyobb szemfényvesztése. „Megjövendöl” egy ember, sőt egész népek sorsát és jövőjét. A csillagok állásából vélik a horoszkópot felállítani és magyarázni.

RÁOLVASÁS betegségben embereknel és állatoknál: Javasszony és kuruzsló, varázsigé és szuggesztívó, a „három legfőbb névben” szentelt amulett, varázscédula, bibliai mondások, áldáskoszorúk által.

INGA (ördögi inga) alkalmazása által valakinek a betegségét és annak gyógmódját meghatározni, fénykép, ruhadarab, zsebkendő, térkép felett tartva megtudni, hogy az illető él-e és hol tartózkodik.

ÖRDÖGI GYÓGYMÓDOK: szemdiagnózis spiritiszta erők által – telepátia – távgyógyítások – hipnózis – szuggesztívó – szimpátia – magnetopátia.

FEKETE MÁGIA: „Mózes 6. és 7. könyve” (egy varázskönyv, melynek semmi köze sincs a Bibliához); „a hét égizár” – „égitálasok” – „a bölcsesség könyve” – „a bennünk lévő mágikus erők”.

VARÁZSÁLDÁS: Imádságos mondások vérszél elállításához, tűzoltáshoz,

összekapcsolva titokzatos cselekedetekkel éjféltor, keresztútnál, temetőben, látatlanul hallgatva sötét helyeken, Isten nevével való visszaéléssel.

ENGEDETLENSÉG: Isten igéjével és akaratával szemben tudatosan ellenállni. Isten igéje ezt mondja: „Mert mint a varázslásnak bűne, olyan az engedetlenség.” (1Sám 15,23). „Mivel nem voltak hajlandók szeretni az igazságot, ezért Isten erős tévelygést küld rájuk, hogy higgyenek a hazugságnak.” (2Thessz 2,10-11).

Pogány életbölcselet, babonás TÉVTANOK: „... hamis tanítók, akik veszedelmes eretnkségeket fognak becsempészni és az Urat, aki megváltotta őket, megtagadják, önmagukra pedig hirtelen való veszedelmet hoznak.” (2Pt 2,1-2).

AKI NYOMORÚSÁGÁVAL ÉS TERHÉVEL nem az élő Istennél és az Ő igéjénél keres menedéket, hanem ezekhez az eszközökhöz és tévtanításokhoz fordul, az az ördöggel lép bizalmas kapcsolatba. Mindegy, hogy ezt akarja-e vagy sem, tudja-e vagy sem, szövetséget köt vele! Ezt természetesen senki nem akarja, nem is gondol arra, hogy rossz következménye is lehetne. Az emberek meggondolatlanok, keresik segítség bármilyen lehetőségét, és úgy gondolják: mindegy, hogy Isten vagy Sátán, csak segítsen rajtam! Nem tudják, hogy a Sátán ezért a segítségért nagy árat kér. A legnagyobb baj az, hogy az ember nem tud többé abban az Istenben hinni, aki jó és segíteni kész, s aki Jézus Krisztusban minden embernek a szabadulást és üdvösséget megszerezte.

Melyek e súlyos bűnöknek következményei?

Egynéhány, amelyek ellen minden or-

vosi segítség hiábavalónak bizonyult: nyugtalanság, félelemérzet, búskomorság, kísértés öngyilkosságra, erős érzékiség, természetellenes bujáság, fősvénység; harag, dühkitörés, gonosztettek; megmagyarázhatatlan eredetű görcsök, szívszorogás, lidércnyomás; kényszerképzetek, szennyes gondolatok, istenkáromlás; ellenkezés az Isten Igéjével; képtelen imádkozni, nem tud hinni; látomások, hangok hallása, vallásos téboly.

Nagyon sok beteg szenved e bűnök következményei alatt anélkül, hogy okát tudná s az igazságot felismerte volna. Az orvos nem érti a betegségét. Persze, hiszen nem is szervi megbetegedésről van szó, hanem a varázslás és babona bűnös következményeiről, amikor az ember semmit sem gondolt, csak mindenáron segítséget keresett magának.

Ijesztő komolyan figyelmezteti Isten az embert: „Ne találtassék közötted ... se jövendőmondó, se igéző, se jelmagyarázó, se varázsló, se bűbájós, se ördöngöstitől tudakozó, se titokfejtő, se halottidéző. Mert mind útálja az ÚR, aki ezeket műveli.” (5Móz 18,10-12). Tudja meg ezért mindenki, hogy mi Isten véleménye felőle, – az, aki ezeket cselekszi, de az is, aki ilyen szolgálatot igénybe vesz.

Senki se gondolja, hogy mindez túlzás, mondván: „Jámbor édesanyám is ilyeneket csinált és semmi baja nem lett. Csupán ártatlan háziszerekről van szó, amelyek ha nem segítenek, nem is árthatnak. Sőt, ezek bibliai gyógymódok, amelyeket Istentől kaptunk.” – Ez a Sátán merő hazugsága! Nem bibliai gyógymód az, ahol Isten nevét varázsszerként használják. Ez visszaélés és bűn! Útaltatos bűnök ezek!

Akkor hát nem szabadulhat meg az, aki ilyenekbe keveredett?

De igen! Örülj, mert van teljes szabadulás!

Áldott legyen az Isten, aki kiszabadított bennünket a sötétség hatalma alól, hogy a bűn fölöttünk többé ne uralkodjék.

Benne vagy ezekben a dolgokban? Mások követték el helyetted? Sötét gondolatok, rejtélyes félelmek és kényszerképzetek kínoznak? Bár felismernéd: mindezek a varázslás és a babona bűneinek következményei!

Senki sem szabadíthatja meg magát a Sátán ígézetéből. Csak egy van, aki erősebb, aki ezt a hatalmat legyőzte: JÉZUS KRISZTUS, Isten Fia.

Az evangélium csodálatos, szabadító, győzelmi üzenete ez:

„Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Jn 3,8).

„... hogy a halál által megsemmisítse azt, akinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt és megszabadítsa azokat, akik a halálból való félelem miatt teljes életükben rabok voltak.” (Zsid 2,14-15).

„A fejedelemségeket és a hatalmasságokat lefegyverezte, őket nyilvánosan megsegyenítette, mert diadalmaskodott rajtuk a keresztfa által.” Kol 2,15).

A POSZTMODERN EMBER SZOMJÚSÁGA ÉS GYANÚTLANSÁGA

Az okkultizmus olyan régi, mint maga az emberiség. Minden időben létezett az okkult praktikák szinte valamennyi válfaja. Ám napjaink okkult robbanása messze meghalad minden eddigit.

- Szinte mindenütt találkozunk vele: a napilapokban és a televízióban, hétköznapi beszélgetésekben.

- Állandó téma a horoszkóp, az aura, a stressz oldására kínált pszichotechnikák.

- Virágznak a régi babonások is: a lekopogás (nincs olyan nap, hogy rá ne kérdezzek egy-két betegre, vajon miért is kopogtatja az íróasztalom lapját alulról felfelé!), az „el ne kiabáljam”, a lópatkó, a négylevelű lóhere, a fekete macska vagy a péntek 13.

- Beözönlött az okkultizmus az óvodákba és iskolákba, komolyan és játékos formában, leplezetlenül vagy népi hagyományörzésnek öltözve.

- A sci-fi és fantasy-filmek előtörése a mágiát népszerűsíti és azt sugallja, próbáld ki, működni fog!

- Az okkultizmus hatásos hordozója a rockzene, hiszen a kemény, monoton ritmus megváltoztatja az ember észlelési képességét, kábulathoz vezet és utat nyit a démoni kapcsolatokhoz. Nem véletlen, hogy sok rockzenész sántánista lett, és a lemezborítók tele vannak a sátánizmus szimbólumaival.

- A kábítószerezés terjedése is segíti az okkultizmus előretörését, hiszen a szer-okozta megváltozott tudatállapot hozzáférhetővé teszi áldozatait a démoni hatásoknak.

Napjainkban valami hihetetlen szomjúság van az emberekben minden iránt, ami irracionális, ami ésszel át nem látható, ami titokzatos, és ami vallásos. Bátran mondhatjuk, a természetfeletti új reneszánszát éli. A mai ember szomjúsága a természetfeletti élmények, meg tapasztalások iránt ráadásul valami félelmetes gyanútlanossággal és jóhiszeműséggel párosul. Úgy tűnik, mintha a mai ember egészen elvesztette volna az okkult dolgokkal szembeni egészséges fenntartásait. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy korunk emberét halálos immungyengeség, egyfajta lelki-szellemi AIDS támadta meg.

Mi ennek a szomjúságnak és gyanútlanosságnak az oka?

A hatás-ellenhatás érvényesül itt. A felvilágosodás korában a modern ember az értelmet ültette Isten helyére, a trónra – az emberi értelem mindenek felett –, az ész nem ismer határokat, korlátokat, mindent képes megérteni, megoldani. Erről a töről fakadt az ateizmus és a materializmus. Ám az elmúlt századok bebizo-

nyították, hogy ez zsákutca. A 20. század végére a modern ember rádöbbsent egzisztenciájának súlyos hiányosságára, hite megrendült a tudományos gondolkodásban, a társadalmi haladásban, az intézményesített vallásban, és tulajdonképpen önmagában is: képességeiben, de legfőképpen a maga jószágában.

A tudomány és a technika fejlődése a 20. század folyamán messzebb jutott, mint ahogyan azt a legmerészebb álmunkban képzeltük volna. Ám e hihetetlen fejlődés ellenére az ember lelkileg képtelen volt áttörni saját korlátait: az ellenségeskedés, a gyűlölet, az önzés mit sem változott. Így a tudomány és a technika vívmányai csak még kiszolgáltatottabbá tették. A posztmodern gondolkodás forrása ebben a csatlódásban keresendő.

Megkezdődött az ellenhatás, az „ész”, a „természet-tudomány” trónfosztása. A posztmodern ember mindenben kételkedik. Nem az a fontos a számára, hogy valami igaz-e vagy nem, hanem hogy működik-e, és tetszik-e. Az élmény, a tapasztalat, az élvezet vált fontossá. Megjelent az új pogányság tarka képe.

Dr. Erdélyi Judit

(Részlet „Az okkultizmus – Tudomány vagy valóság” című kiadványból.) ■

Mit tehetsz, hogy megszabadulj?

Vedd nagyon komolyan ezt a bűnt. Engedd, hogy Isten Lelke felfedje előtted, ha a legkisebb mértékben is valaha elkövetted. Isten színe előtt vizsgálj meg életedet, egészen kora ifjúságodtól fogva. Bánd meg, amit tettél. Mondd igazán szívedből, hogy a varázslás bűneinek elkövetését bánod, sajnálod, és a jövőben a Sátánnal és a gonosz szellemekkel semmilyen kapcsolatban nem akarsz állani.

Higgy Jézus kiontott vérében, amely megtisztít minden bűntől. Isten Igéje nem hazudik! Jézus Krisztus a babona és a varázslás bűneiről is meghalt, és eleget tett a kereszten. Vére erősebb és hatalmasabb minden bűnnél. Teljesen eltörli a bűnt és megtöri a sötétség hatalmát feletted. Higgy az Igének, mely ezt mondja neked:

„Jézusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől” (1Jn 1,7).

enyém vagy. Drága neved véd mélyen szívembe. Segíts mindent Veled kezdeni. Benned éljek, Benned haljak – utolsó órámig ez legyen jelszavam, Tiéd az életem!”

Naponta olvasd a Bibliát! Legyen erre mindig időd, ne engedj a benned ilyenkor feltámadó fáradtságnak, ellenszenvnek. Akkor is olvasd, ha nem értesz meg azonnal mindent. Imádkozz a Szentlélek világosságáért, s szüntelenül hívd segítségül Jézus nevét. Ő megsegít!

„Békességünk büntetése rajta van és az ő sebeivel gyógyultatok meg.” (Ézs 53,5).

Fogadd el a felkínált kegyelmet és köszönd meg még ma az Úr Jézus Krisztusnak, hogy megfizetett bűneidért a kereszten.

Még néhány gyakorlati tanács

Gondosan kutasd át az életedet, házadat, lakásodat. Égess el minden könyvet, írást, levelet, naptárt, tárgyat, amulettet, - mindent, ami ezekhez a bűnökhöz köt téged. Ezek a dolgok sokszor – éppen kegyes színezetük miatt – nehezen ismerhetők fel.

Keress fel egy olyan hívő embert, - lelkipásztort vagy lelkigondozót – akinek erre a szolgálatra nézve világossága van, és Istentől hatalmat kapott, hogy imádkozzék a sátáni bűnök rabjaiért, szabadulásukért.

Isten előtt mondd el a következő imádságot: „Megtagadom az ördögöt és minden sötét üzemét, és átadom magam Teneked, Uram Jézus, hitben engedelmeskedem, és hűséges akarok maradni Hozzád egész életemben. Ámen.”

Lépj erős szövetségre Jézussal: „Tiéd vagyok! Mondj rá áment, hűséges Jézusom,

**REMÉNYIK SÁNDOR
SÓHAJ A MINDENSÉGÉRT**

Vasánap. Harangszó. Egy asszony elmegy Mellettem. A harangszóra megáll.

Összeteszi kezét, fohászodik
Az utcán elmenőben: „Uram Jézus
A rosszakon is könyörülj!” –
A rosszakon is könyörülj:
Ennyi egy-vers-soros imája.
Az asszony kendős, falusi
És amit mond, magának mondja,
S a láthatatlan csillagoknak.
Már megy tovább.

Mi fakasztotta
E furcsa, percnyi, falusi imát
Itt, a városban, közelemben?
Igen, épp az én közelemben –
S miért, hogy elfeledni nem tudom,
S gondolkodok rá újuló gondolattal,
Újuló kinnal s enyhüléssel?

Mi fakasztotta e furcsa imát?
Mint egy könnycsepp, mint egy villámcsapás,
Mint morajló s meginduló föld,
Mint megnyíló föld a lábam alatt:
Olyan volt.

Mi fakasztotta: részvét, bűntudat,
Az utcán, harangszóra, éppen ott?
Sejthette-e, hogy az egész
Lángborult
Mindenségért imádkozott?!

Isten Igéjének ezt az igazságát naponta megtapasztalod:

**HÁLA AZ ISTENNEK, AKI ADI ADALMAT
ADJANEKÜNK AMI URUNK JÉZUS KRISZ-
TUS ÁLTAL!** (1 Kor 15,57)

Bús, sötét éjből, börtönömből,
Jézus jövök, Jézus jövök;
Nálad szabadság, fény tündököl,
Jézus jövök Hozzád.
Szent kezed gyógyít, éltet és áld,
Koldusélet helyett gazdagot ad,
Bűn ha jó, megvéd mindenem át,
Jézus jövök Hozzád!

Csúf vereségből száz bukásból,
Jézus jövök, Jézus jövök;
Győzelem árad Golgotáról,
Jézus jövök Hozzád!
Összetört szívem enyhe Te légy,
Tomboló vészben, viharban Te védj,
Gond ha réám tör, nyújts Te reményt,
Jézus jövök Hozzád!

Nyugtalan, gőgös büszkeségből,
Jézus, jövök, Jézus, jövök;
Így adod békéd fenn az égből,
Jézus, jövök Hozzád!

Csüggyve Terajtatd, nem magamon,
Járhatok egyre a keskeny úton,
Részem a bátor, szent bizalom:
Jézus, jövök Hozzád!

Elhagyok sírt és sok retteget,
Jézus, jövök, Jézus, jövök;
Drága hazádban adj pihenést,
Jézus, jövök Hozzád!

Elhagynom éltem csúf romjait,
Várnak egedben Te szent karjaid,
Láthatom orcád s angyalaid,
Jézus, jövök Hozzád!

(Az Evangéliumi Kiadó kiadványa)

Más evangélista is volt Jézus tanítványai között, mégpedig olyan, akinek valóban két neve volt, egy zsidó és egy görög név.

MÁTÉ – LÉVI

Béthsaida és Kapernaum két zsidó negyedes fejedelemség határvárosa volt, ami azt jelenti, hogy ott bizony nagyon szigorúan vámot szedtek az áthaladó kereskedőktől, és pedig mindenkitől annyit, amennyit csak ki lehetett veszekedni, mert a vámszedő egy bizonyos fix összegért kibérelte a rómaiaktól a vámot, a bevétel pedig teljes egészében az övé volt. Ezért a zsidók minden vámszedőt utáltak, és a legmegvetettebb bűnösök közé soroltak. Ennek a fejedelemségi határnak a vámszedő asztalánál ült egy zsidó vámszedő, aki két néven szerepel a Bibliában. Becsületes zsidó neve Lévi volt, ami közismert ószövetségi név, és valószínűleg lévita

bius és Irenaeus (~130-200) is megerősíti. Szerintem még valószínűbb, hogy görögül írta, hiszen mint béthsaidai lakos nyilván jól beszélt görögül, és így mind zsidók, mind pogányok megértik, az viszont nem biztos, hogy arámul minden zsidó megértette volna, mert – különösen a diaszpórában élő zsidók – akkor már inkább csak görögül beszéltek. Annyit tudunk még róla, hogy később Antiochiában élt. Ennyi biztos. Minden, ami ezen túl van, később kitalált legenda.

SIMON (a Kőszikla)

János szerint András Kereszelő János által ismerte meg Jézust, és testvérét, Simont is ő vitte el hozzá. Ekkor mondta neki Jézus: „*Te Simon vagy, Jóna fia. Téged Kéfnak fognak hívni*” (Jn. 1:42). Ez a beszélgetés arámul zajlott le, ezért nevezte Jézus Simont kősziklának, ami arámul kéfa. János, aki még nagyon korán írta meg evangéliumát, arámul idézi ezt a beszélgetést, Máté viszont, aki jóval később írta le az evangéliumot, és pedig nagyon valószínű, hogy görögül, ugyanezt a beszélgetést – későbbi időpontra téve – görögül idézi: „*Te Péter vagy*” (Mt. 16:18). A kőszikla ugyanis görögül petra. Így ragadt rá Simonra, egyelőre természetesen csak a tanítványok között, hogy ő Kőszikla (kéfa vagy petra). Ez nem tulajdonnév, ilyen görög név addig nem létezett, ez ragadványnév, mint a Szent, Nagy, Rőt-szakállú stb. Simont a tanítványokon kívül más nem szólította Kősziklának, csak később, a róla szóló írásokban jelent meg a Kőszikla tulajdonnévként. Ekkor viszont egy kis gond volt vele, mert a petra nőnemű szó, ebben az alakban nem lehet egy férfi neve, ezért átalakították hímneműre: Petrosz. Ez tehát épügy nem tulajdonneve Simonnak, mint ahogy Krisztus nem tulajdonneve Jézusnak, csak mi már annak érezzük. A Kőszikla szó olyan szép és kifejező, hogy a későbbi írók már többször csak így említik Simont, vagy legalábbis a két névvel együtt, aminek pontos jelentése: Simon, a Kőszikla. Jézus viszont soha nem szólította így. Ő, mivel arámul beszéltek, akkor a kéfa = kőszikla ragadványnévvel ajándékozta meg, de beszélgetéseik közben mindig Simonnak szólította (Jn. 21:15).

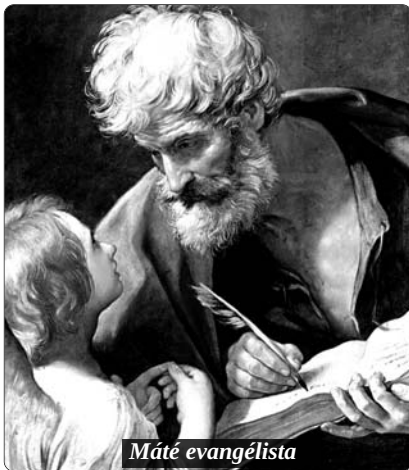
Máté evangéliumából azt is megtudjuk, hogy apjának János volt a neve, arámul: Jóna (Mt. 16:17). Egyetlen tulajdonneve tehát Simon, ószövetségi formájában Simóon, arámul Simón. Ezt az arám nevet a görögök is

átvették Szymeón vagy rövidebben Szimón alakban. Ő valószínűleg Béthsaida (Halak Háza) zsidó részében lakott, akkor még nem együtt a testvérével, ezért nem viselt görög nevet, és a mindennapos utcai kifejezések kivételével valószínűleg nem is beszélt görögül, sőt az Apostolok Cselekedetei szerint írástudatlan volt (Ap.Csel. 4:13). Erre utal, hogy később Márk segített neki tolmácsolni, amikor csak görögül beszélő zsidókkal érintkezett. Arámul is annyira jellegzetesen galileai dialektusban beszélt, hogy a főpap udvarában galileai tájszólásáról is felismerték (Mt. 26:73). Pál szerint Simon családos ember volt (IKor. 9:8).

Jézus minden bizonnyal a Cézarea Filipibe vezető úton nevezte el Simont kősziklának. Ahogy János leírja, úgy még nagyon korán lett volna. János valószínűleg erősen összevonva írta le az eseményeket, hiszen ő inkább Jézus beszédeire összpontosított. Az időbeli hűség Máté és Márk leírásában keresendő, vagyis Jézus akkor találkozott először Simonnal, amikor a tó partján odament testvérehez, Andrásához, akit már ismert. Lukács még részletesebben írja le ezt a történetet. Jézus szállt Simon csónakjába, és onnét beszélt a néphez, aztán megkérte őket, hogy vessék ki hálójukat. Bár egész éjjel semmit sem fogtak, Jézus szavára kivetették (Lk. 5:5), és szokatlanul sok hallal tértek vissza. Simon ekkor megijedt, és kérte Jézust: „*Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!*” (Lk. 5:8). Ekkor mondta neki Jézus: „*Névj! Ezentúl emberhalász leszel!*” (Lk. 5:10).

Miután Jézus Názáretből elűzték, Kapernaumba ment, ahol Simon és András házában tartózkodott. Simon hitére jellemző, hogy amikor Jézus a viharban a vízen ment feléjük, Simon elindult hozzá (Mt. 14:27,28). Jóval később, amikor Jézus tanítványaival a Jordán forrása felé tartott, megkérdezte tanítványait, hogy kinek tartják őt, és ekkor hangzott el Simon vallomása: „*Te vagy a Krisztus*” (a megígért Messiás), mire Jézus így válaszolt: „*Te Kőszikla vagy*” (Mt. 16:17,18). Ettől kezdve hívták Simont a tanítványok maguk között Kősziklának (kéfa), amiből később a Jézusról szóló görög nyelvű irodalomban Petrosz (Péter) ragadványnév lett. Időrendiség szempontjából nyilván Máté leírását kell elfogadnunk, hiszen ő is szemtanúként írja le az eseményeket. János az eseményeket nagyon összevontan, rövidítve írta le, nem időrendben. Ezért került Jézus kijelentése nála annyira előre, hogy akkor még semmiképpen nem hangozhatott el, hiszen ez a kijelentés válasz Simon vallástételére, az pedig később történt, tehát a rá mondott választ sem adhatta meg még akkor Jézus.

Simon, Jakab és János volt a három kiválasztott tanítvány. Őket vitte magával Jézus a megdicsőülés hegyére (Mt. 17:1), és velük ment imádkozni a Gecsemáné-kertben (Mt. 26:37). Amikor Jézus arról beszélt, hogy meg fognak benne botránkozni, Simon hevesen tiltakozott: „*Ha mindenki megbotránkozik is benned, én soha meg nem botránkozom*” (Mt. 26:34),

származására utal. Emellett volt egy görög neve is, részben azért, mert Béthsaida két nyelvű város volt, részben pedig nyilván azért is, mert neki mint római tisztviselőnek kellett hogy legyen egy görög vagy latin neve. Márk és Lukács evangéliumában héber névén olvassuk róla (Mk. 9:9; Lk. 5:27), a római hivatalnokként használt görög neve pedig Matthaosz – magyarosított formájában Máté – volt, ami eredetileg szintén zsidó név: Matitjáhu = Jahve ajándéka, a köznapi beszédben használt arám formájában pedig Mattaj. A tizenkét apostolnak mind a négy felsorolásában (Mt., Mk., Lk., Ap.Csel.) szerepel a neve. Máté még közelebről is megnevezi, a sémi nyelvek gyakorlata szerint az apja említésével: Alfeus fia (Mk. 2:14). Akkor viszont lehet, hogy testvére volt az Alfeus fia Jakab tanítványnak.

Őt a vámszedő asztal mellől hívta el Jézus tanítványának, és házába is bement, ami a farizeusokat felháborította, hogy vámszedőkkel – tehát elvetemült bűnösökkel – ül egy asztalhoz (Mt. 9:10). Nagy valószínűséggel ő írta a róla elnevezett evangéliumot. Papiász szerint héberül írta le Jézus szavait, bár ezt nem tartom valószínűnek, hiszen akkor néhány írástudón kívül senki sem tudta volna elolvasni. Ha nem görögül, akkor nyilván arámul írta, hogy minden zsidó értse. Ezt Euse-

sőt még így is fogadkozott: „*Ha meg kell halnom veled, akkor sem tagadlak meg*” (Mt. 26:35). Ezután a Gecsemáné-kertben levágta a főpap egyik szolgálójának a fülét (Mt. 26:51), de Annás főpap udvarában háromszor megtagadta Mesterét (Mt. 26:69-75). Simon a feltámadott Jézussal is többször találkozott, legutoljára a Genezáreti-tónál (Jn. 21:7-11). Itt hangzott el közöttük az az emlékezetes beszélgetés, amelyben Jézus háromszor mondta Simonnak: „*Legeltesd az én juhaimat!*” (Jn. 21:15-17).

Ennyit írnak Simonról az evangéliumok. Az Apostolok Cselekedeteiből tudjuk, hogy a Szentlélek kitöltése után Simon beszédére háromezer ember megkeresztelkedett (Ap.Csel. 2:41). Ugyancsak ott olvassuk, hogy Jánossal együtt meggyógyított egy sánta koldust (Ap.Csel. 3:1-10), aztán ugyancsak Jánossal együtt börtönbe vetették (Ap.Csel. 5:17-32). Simon sokáig úgy gondolta, hogy a pogányoknak előbb zsidóvá kell lenniök, csak azután csatlakozhatnak Jézus követőihez, de amikor Joppében Simon tímár házában tartózkodott, Isten látásban tudatta vele, hogy a pogányok közvetlenül is lehetnek Jézus követői. Ezután ment el Caesareába Comelius pogány századoshoz (Ap.Csel. 10). Simon sokfelé hirdette Jézust Pontusban, Galáciában, Kappadóciában, Kis-ázsiaiában és Bitüniában is (IPét. 1:1). Levele végén Babilonból küldött üdvözlötletet: „*Köszönt titeket a veletek együtt kiválasztott babiloni gyülekezet*” (IPét. 5:13), ahol ezek szerint akkor minden bizonnyal az ottani zsidó közösség megkeresztelkedett tagjaiból alakult keresztyén csoport vezetője volt.

Simon Jeruzsálemben találkozott Pállal az úgynevezett apostoli zsinaton, ahol beszámolójának hatására eldöntötte a zsinat, hogy a pogányok anélkül is megkeresztelkedhetnek, hogy előbb zsidóvá lennének. Ekkor olyan határozatot is hozott a zsinat, hogy Simon elsősorban a zsidók, Pál pedig a pogányok között folytassa missziói tevékenységét (Ap.Csel. 15:22-35). Amikor I. Heródesz Agrippa Jakabot az evangélium hirdetéséért lefejeztette, Pétert börtönbe vetette (Ap.Csel. 12:1-5). Innen megszabadulva eltávozott Jeruzsálemből (Ap.Csel. 12:17), és Jézus testvérét, Jakab vette át a gyülekezet vezetését, már az apostoli zsinatot is ő vezette, tehát akkor már Jakab volt a gyülekezet vezetője. Ezt erősíti meg Pál is, aki a galatákhöz írt levelében Jakabot nevezi meg az első helyen (Gal. 2:9). Papiász történetíró szerint Márk fordítóként és tolmácsként szolgálta Simont, és evangéliuma megírásához sokat merített Simon elbeszéléseiből.

Eddig tartanak a Simonról szóló hiteles források. Ami ezen túl van, az mese vagy tudatos félrevezetés. Simon római tartózkodására sehol semmi sem utal. Nyilván megtartotta a megállapodást, és csak a zsidók között folytatott missziói tevékenységet, hatáskörét nem terjesztette ki Pál missziói területére. Római haláláról csak a II. században kezdtek el legendák keringeni. Sienkiewicz lengyel író *Quo vadis* című regénye csodálatosan szép, de történelmi forrásértéke nincs. Ezeket a legendákat annak érdekében erősítette fel a nyugati egyház, hogy Róma primátuságát bizonyítsa Konstantinápolytal szemben.

SIMON (a kananeus vagy zélóta)

Jézusnak volt egy másik Simon nevű tanítványa is. Neki is csak egy neve volt, az ószöveteségi Simóon névből rövidült arám Simón név. Lukács az apostolok felsorolásánál megkülönböztetésül hozzáteszi a nevéhez: „*akit Zélótának neveztek*” (Lk. 6:15). Az zélóták egy radikális zsidó nacionalista csoport tagjai voltak, akik akár fegyveres ellenállásra is kaphatók lettek volna a megszálló rómaiak ellen. Mozgalmukat a galileai Júdas indította el Kr. u. 6-ban. A zsidók nem egységesen viszonyultak a római megszálláshoz, a zélóták heves ellenállást tanúsítottak, a bethsaidai Lévi, meg a jerikói Zákeus viszont vámszedői hivatalt vállalt – íme, a két véglet. A zélóta Simonról nincs több forrásunk sem a Bibliából, se a Biblián kívüli irodalomból. Máté és Márk kananeusnak nevezi (Mt. 10:4; Mk. 3:18), ami lehet, hogy a zélóták egyik megjelölése volt.

TAMÁS

Tamásnak is csak egy arám neve volt: Tomá, amelyet az evangéliumokban görögös formában olvashatunk: Thómasz. Jelentése: iker. A szinoptikusok csak a nevét említik az apostolok felsorolásánál, János ír róla bővebben. Amikor Jézus a hanuka (a jeruzsálemi templom felszentelésének ünnepe) alkalmával mondott beszédei miatt kénytelen volt a Jordánon túla menekülni, mert Jeruzsálemben meg akarták kövezni, de Lázár betegsége miatt visszahívták Betániába, mindenki le akarta beszélni az útról, csak Tamás mondta: „*Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele!*” (Jn. 11:16). Amikor Jézus bejelentette tanítványainak, hogy nemsokára visszatér Atyja házába, „*ahova pedig én megyek, oda tudjátok az utat*”, akkor Tamás kérdezte meg: „*Uram! Nem tudjuk, hova még, honnan tudnánk akkor az utat?*” Ekkor mondta Jézus: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet*” (Jn 14:4-6). Amikor feltámadása után Jézus megjelent tanítványai között, Tamás éppen nem volt velük, ezért nem hitt nekik, csak ha megérinthei ujjával Jézus sebeit. Amikor Jézus újra megjelent közöttük, megmutatta Tamásnak megsebzett testét, aki ekkor így kiáltott fel: „*Én Uram és én Istenem!*” Ekkor mondta Jézus: „*Boldogok, akik nem látnak és hisznek*” (Jn. 20:27-29). Hatszáz évvel később Nagy Gergely pápa (~540-604) ezt mondta: „*Tamás hitetlensége többet tett a mi hitünkért, mint azoknak a tanítványoknak a hite, akik nem kételkedtek.*” Tamás akkor is ott volt, amikor Jézus feltámadása után a Genezáreti-tó partján megjelent tanítványainak, majd mennybemenetele után Tamás is együtt imádkozott a többi tanítvánnyal. Eddig a Biblia tudósítása Tamásról.

Később több legenda keletkezett róla, különböző térítő útjairól, indiai tevékenységéről és mártírháláláról, ezeket azonban óvatosan kell kezelni. Az indiai tamáskeresztyének őt vallják egyházuk alapítójának, ami elképzelhető. A II. század végéről ránk maradt egy elbeszélés, amelyben Tamás állítólag Jézus gyermekkori csodáiról ír, az viszont nem tekinthető történelmi forrásnak, tudunk továbbá egy „*Tamás evangéliumáról*”, amely egy hitelesnek nem tekinthető gnosztikus irat az I. századból. (Folytatjuk)

Soós László lelképíztör

BÓDÁS JÁNOS HÚSVÉTI HIT

Bármit beszéltek, hitetlen Tamások, a húsvéti hit győzelmes marad.
– Az Úr feltámadt – vallja millió szív, s nem roskad össze semmi súly alatt.

Én sem hajlok a hitető beszédre, nagyképi bölcseneknek nem hódolok, de, – tördelvén a titkok néma zárát, – csak azt hiszem, mit megtapasztalok,

De mit nem érzek vak, süket kezemmel, s hová nem ér el káprázó szemem, Lelkimmel látom azt, melynek ha számyal, nem ér nyomába gyarló értelem.

Én hallom, mit sűg virág a virágnak, bár hangjának fülemben nincs nyoma, értem a tavasz illatos beszédét, s érzem Istent, bár nem láttam soha.

S bár győzött a bűn, mikor a Keresztről lelkem mosva hullt alá a vér, mégis hiszem a Krisztus diadalmát, s tudom, hogy feltámadt, mert bennem él!

Ő áll mellettem könnyben és mosolyban, amíg az élet rögeit töröm, s nyugodtan küzdök, mert tudom, hogy vár majd egy új élet, s benn mennyei öröm.

E hit vigasztal minden megtiportat, özvegyet, árvát, sír felé menőt, gyermeket veszített zokogó anyákat, s aki beteg is, ebből nyer erőt.

– Az Úr feltámadt! – vallja millió szív s nem roskad össze semmi súly alatt...
– Bármit beszéltek, hitetlen Tamások, a húsvéti hit győzelmes marad!

Emil Brunner és Karl Barth

A VILÁGOT MEGSZÓLÍTÓ TEOLÓGUS 50 ÉVE HUNYT EL BRUNNER EMIL

Ötven éve, 1966. április 6-án Zürichben halt meg EMIL BRUNNER protestáns teológus, akit magyarosan Brunner Emilként ismerünk, elsősorban „A mi hitünk” című, Magyarországon 1935-ben kiadott kis könyve alapján. Ezt a laikusok számára készített rövid kis dogmatikai művet tartotta élete legkedvesebb művének.

Brunner Emil 1889. december 23-án született a svájci Winterthurban, tanító fiaként. Ifjúságát Zürichben töltötte, s egész élete folyamán ez maradt az otthona, amelyhez erős gyökerekkel kötődött. Gondolkodására serkentő hatással volt a szülői ház pietista légköre. Zürichben és New Yorkban tanult teológiát, 1912-ben a svájci nemzeti (zwingliánus) egyház lelképásztora lett. Mielőtt egyházi szolgálatba állt volna, Angliába ment, ahol két évig középiskolai tanár, majd 1916-ban visszatért, és két éven át lelkész egy kis hegyi faluban. Későbbi egyetemi tevékenységének egyik különös ismeretfejeje, hogy teológiai munkássága mindig szoros kapcsolatban volt a gyakorlattal, ami elképzelhetetlen lett volna az egyház hétköznapi életével való találkozás nélkül.

A tehetséges teológus vonzódott az egyetemi oktató tevékenységhez. Erre kérés nélkül ösztönözte őt a svájci teológia akkoriban bekövetkezett látványos fellendülése is, amelynek kezdetét Barth Károly „Római levél” című műve jelentette; a könyv első átfogó méltatását éppen Brunner Emil írta 1919-ben. Brunner 1921-ben habilitált a zürichi egyetem teológiai karán, három év múlva pedig meghívták a rendszeres teológia rendes tanárának. Emellett gyakorlati teológiával is foglalkozott, ami megfelelt az egyház iránti szenvedélyes elkötelezettségének, és rányomta bélyegét a rendszeres teológia területén kifejtett munkásságára is: bármit írt és mondott, mindig ott állt előtte szükségleteivel és gondjaival a gyülekezet. Rendszeresen prédikált belföldön és külföldön, de főként kedves zürichi templomában, a Fraumünsterben. Lelkigondozást is végzett egyetemi hallgatók, lelkészek, egyetemi kollégák és művelt világi hívek között.

A harmincas években egyik fő szószólója volt az úgynevezett „oxfordi csoportmozgalom”-nak, és ezzel erősen hatott a köz-

életre. 1935-ben ellátogatott Magyarországra is. 1937-ben tevékenyen részt vett az egyházak világkonferenciáján Oxfordban, és ezzel az ökumenikus mozgalom egyik atyjává lett. Röviddel a háború előtt vendég-professzorként működött az Egyesült Államokban (Princetonban), hogy elősegítse a teológia és az egyházi élet újjáalakulását Amerikában. A második világháború előtti években a svájci politikában fáradszóról hallatta intó és figyelmeztető szavát, híven ahhoz a zürichi hagyományhoz, amelyet Zwingli és Bullinger neve fémjelez. 1942-től 1944-ig a rá jellemző megfontoltsággal és határozottsággal irányította rektorként a zürichi egyetemet. Alapítója volt a bolderni protestáns otthonnak.

1949-ben Kelet-Ázsiában tartott előadásokat, hogy kivegye részét a súlyos megrázkódtatáson keresztülment Japán újjáépítéséből. Ez után az utazás után kötelességének érezte, hogy Japánban szolgáljon, s ezért beszűntette zürichi tevékenységét, hogy az International Christian University-n, valamint

A zürichi Fraumünster

az egykori császári egyetemen dolgozzon Tokióban. Keresztyén és egyházi körökön messze túlmenően is megpróbált ösztönzést adni ahhoz, hogy a háború utáni Japán kilábaljon a szellemi káoszából. Egyúttal pedig megtanulta a keleti kultúra szemszögéből új fényben látni az európai egyházak problémáit.

A hatalmas munka, amelybe Japánban belevetette magát, túlzottan megerőltető volt

számára: hazafelé tartva Európába, útközben megbetegedett, s a betegségtől életerői megfogyatkoztak. Ám pihenést nem engedélyezett magának. Továbbra is figyelemmel kísérte az egyházi és politikai mozgalmakat, Japánban szerzett tapasztalatait pedig előadásokban és cikkeken tárta a szélesebb nyilvánosság elé. Még megadatott neki, hogy dogmatikájának harmadik kötetével feltegye a koronát életművére (1960). Gazdag életútját bevégezve 1966-ban halt meg.

Brunner Emil Barth Károly mellett – akivel nagy vitái is voltak – a dialektikus teológia egyik megalapítójaként tartják számon, amely a teológiai liberalizmus és a megmerevedett ortodoxia közötti irányzatnak tekinthető. Brunner számára az a hit a fontos, amely meghajol Isten előtt és egyúttal mendeiket is talál az Isten iránti bizalomban. A legfontosabbnak azt tartotta, hogy érvényre juttassa a teológia legsajátosabb témáját, a Krisztusban történt kinyilatkoztatást. Ennek szentelte „A Közvetítő” című művét (1927). Későbbi fejlődése szempontjából jellemző, hogy a Krisztusban történt kinyilatkoztatást élesen megkülönbözteti ugyan az általános kinyilatkoztatástól, de mégsem akarja ezt teljesen kiiktatni. Hangsúlyozza viszont a kinyilatkoztatás két formája közötti „kibékíthetetlen, áthidalhatatlan, halálos ellentétet”, „mert keresztyének lenni annyi, mint hinni a Közvetítőben”. A XIX. és XX. század „Jézus-tiszteletével” lényegében az óegyházi krisztológiát állítja szembe. Krisztuson kívül nem csak istenismeret nem lehetséges, hanem önismeret és üdvösség sem: „Csak Krisztusban, a Közvetítőben ismerjük meg magunkat valóban annak, amik vagyunk”. „Csak a Közvetítőben ismerjük fel Isten akaratát, tehát a jót, mint szeretetet”, mert a szeretet nem emberi lehetőség: „Csak a hit által vétetik fel az ember a szeretetbe, és csak Krisztusban, a Közvetítőben látja meg és szereti felebarátját”. Az ősbűn az, hogy az ember „olyan akar lenni, mint Isten, fel akar szabadulni az isteni kegyelem alól”. Ezért: „Csak a megigazulást adó hit változtatja a jót követelményből valósággá”. Aki Krisztusban van, az valóban új teremtmény. Ebben a könyvben Brunner már teljes egészében a dialektikus kinyilatkoztatás-teológia képviselője, és nála még Barthenál is határozottabb a teológia Krisztusra-irányulása.

Hamarosan megmutatkozott azonban, hogy Brunner kész volt a dialektikus teológián belül a maga útját járni. Már „A protestáns teológia vallásfilozófiája” (1927) című munkájában megjelenik az, amit később „a teológia másik feladatának” nevezett. A Krisztushit, mivel választ kell adnia az ember problémáira és gondjaira, tud a filozófiai megismerés kérdésszerűségről, és ezért lehetséges, hogy a kinyilatkoztatás oldaláról párbeszédet kezdjen vele. Ezzel megjelenik a „kapcsolódási pont” fogalma, amely ettől kezdve központi jelentőségű Brunner gondolkodásában.

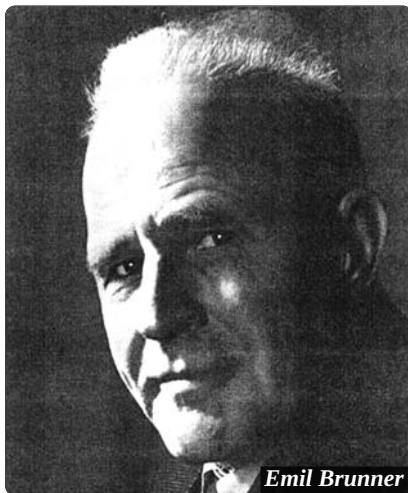
„A teológia másik feladata” lett azután a címe is egyik dolgozatának (1929). Brunner szerint a teológia legfontosabb feladata természetesen továbbra is az, „hogy felszólítson az Isten igéjén való gondolkodásra”. De foglalkoznia

kell a megszólítandó ember önértelmezésével is, annak mindenkori történelmi horizontján. Ezzel Brunner visszatér ahhoz, amit a teológia egyébként „polemikának” nevez. Ő viszont ennek helyébe az „erisztika” (a vita művésze) fogalmát tette: a hitnek nem kell védekeznie, sem polemizálnia, de a teológiának ott kell felkeresnie az embert, ahol van, hogy úgy tudja kimondani a Krisztusról, az Úrról és Megváltóról szóló ígét, hogy az valóban eljusson hozzá.

Brunner szerint a teológiai etikának ahhoz kell kapcsolódnia, amit a természetes ember a jó cselekvéséről tud és gyakorol. Minden egyes ember élete eleve adott létredeken belül játszódik le, ha ezek végső értelme csak Krisztus felől nézve válik is világossá. Ezek közé tartozik a házasság és a család, a munkatársi közösség, ahol gazdasági problémákról van szó, azután a jogi közösség, az állam, amelyben a keresztyén embernek fel kell ismernie felelősségét, továbbá a kultúra, vagyis a tudomány, a művészet és a művelődés, végül a „szabad társulási formák”, mint amilyenek az egyesületek és baráti társaságok, amelyekben a keresztyénnek együtt lehet és kell dolgoznia nem keresztyénnel. Ezek a létredekek a keresztyén ember számára eleve adottak, és így semmiképpen sem csak teológiaiailag kell azokat megalapozni. De csak a hit ismeri fel, hogy bennük a világ Teremtője és Fenntartója terjeszti ki oltalmazó kezét az emberiség fölé, tehát nem csak a keresztyének fölé, hanem egyáltalán az emberek fölé.

Látunk kell, hogy ezeket a létredekeket bizonyos öntörvényűség jellemzi. A keresztyénnek ezt figyelembe kell vennie, de óvakodnia kell attól is, hogy megváltoztathatatlan adottságoknak tekintse őket. Az evangéliumból kiindulva állandóan küzdenie kell azért, hogy ezek a létredekek jobbak, igazságosabbak legyenek, és jobban megfeleljenek a szeretet megvalósításának. Ámde közben meg kell maradnia a realitások talaján: Isten országát nem lehet előlegezni. Így például Brunner élesen bírálja a kapitalizmust, de tudatában van annak is, hogy egy új, „forradalmi” rend, de semmiféle rend sem lenne mentes igazságtalanságoktól. Brunner itt szemmel láthatóan közel áll Luthernak a „két birodalomról” szóló tanításához.

1937-ben jelent meg terjedelmes műve: „A meghasonlott ember”. Ez a könyv a brunneri erisztika mintapéldája. Nem csupán teológiai antropológiát dolgoz ki, hanem vitába száll az emberi önértelmezés legkülönbözőbb formáival, a pozitivistá, a naturalista, a materialista, az agnosztikus és az ateista önértelmezéssel, és kimutatja, hogy egyik sem elégtető. Nem megfelelő a humanista-idealista emberkép sem, habár ennek megvan az az előnye, hogy tudja: a tökéletlent a tökéletes, a változót az örökérvényű határozza meg. Sőt ami az emberre vonatkozó mondanivalójukat illeti, a vallások sem hatolnak elég mélyre, azaz nem jutnak el a nyers emberi valóságig; figyelemre méltó dolgokat mondanak ugyan az emberről, de nem veszik valóban komolyan azt, hogy mi a bűn. Csak „az emberről szóló keresztyén tanításban van szó a felelős

Emil Brunner

létezés igazi megismeréséről”.

Brunner számára az „*imago Dei*”, az istenképesség helyes értelmezése az alapvető. El kell vetni a katolikus felfogást, mely szerint a bűnbeesés ellenére is megmaradt az emberi természet szabadsága és értelmessége, és csak a hasonlóság, a „*iustitia originális*” semmisült meg. Luther joggal rombolta le ezt a „kételemes építményt”, hiszen az ember egység, és épp az Istennel való kapcsolat az emberség magva. Brunner ugyanakkor elveti a reformátoroknak „*az istenképűség maradványa*” fogalmát is. Az Istennel való kapcsolatot, amely az ember egész lényegét meghatározza, Brunner szerint a bűn nem szünteti meg, hanem csak visszajára fordítja, ezért beszélhetünk az istenkép nyomairól, és ha idézőjelben is, az ember „*nagyságáról*”. Az ember szubjektum, akárcsak Isten. Megismerésében átéli, hogy felette áll a világnak. A feltétlen igazság eszméje nem hagyja nyugton, megalkotja az isteneszmét. Teremtő lény, kiváltképp a művészetben. Tökéletességre törekszik, és tud beszélni, ami a legvilágosabb jele annak, hogy Isten ígéje által teremtett, és legjobb kifejezése közösségi voltának. Ám az ember nyilvánvalóan meghasonlottságban van saját lényegével, s ennek sok jele van: a szorongás, a vágy, a kétely, a kétségbeesés és végül a letagadhatatlan rossz lelkiismeret. Erre vonatkozólag Pascalt idézi: „Mily lehetetlen lény az ember! Micsoda újdonság, micsoda szörnyeteg, micsoda káosz, mily ellentmondásos lény, mily csodás tünemény!” Bár ezt a meghasonlottságot csak a hitben ismerhetjük fel világosan, Brunner meg akarta mutatni, hogy a hittől függetlenül is tud róla valamit az ember, mert csak így lehetséges, hogy felszólítható legyen a hitre, amelyben megszűnik a meghasonlottság.

Az ember olyan lény, akinek az a sajátossága, hogy Isten megszólítja, és ő válaszol rá, vagyis hogy Isten személyére és egyúttal embertársának személyére van vonatkoztatva. Végül is a hit nem valamiben való hit, hanem „személyes találkozás, bizalom, engedelmes-ség és szeretet” – bár Brunner természetesen tisztában van vele, hogy ez a személyes esemény elválaszthatatlan kapcsolatban van valamilyen fogalmi, gondolati tartalommal. A keresztyén dogmatika tételeit egytől egyig ebből a nézőpontból lehet megfelelően ér-

telmezni. A krisztológiában például így jut érvényre Melancthon tétele: „Krisztust megismerni annyi, mint jótetteit megismerni.” Személyes eseményként kell értelmezni a kiengesztelődés eseményét is: a kiengesztelődés csak akkor válik teljessé, ha az ember a hitben választ ad Isten ajánlatára.

Brunner etikai koncepcióját az „Igazságosság” (1943) című fontos munkájában vitte tovább. A mű alcíme: „A társadalmi rend alap-törvényeinek elmélete”. Az állam és a gazdaság a teremtés ama létredekei közé tartozik, amelyeket határozottan el kell különíteni az ekkleziia szférájától. Ott az igazságosságról van szó és a törvény a szabály, itt viszont az újszövetségi agapé értelmében vett szeretetről. Világosan meg kell különböztetni egymástól a két szférát, ha elválasztani nem is szabad őket. Bár a keresztyén ember polgárjoga a mennyben van (Fil 3,20), egyidejűleg beletartozik egy földi államba is. Brunner – noha kritikai fenntartásokkal – nyilvánvalóan a természetjogról szóló egyházi tanításhoz nyúl vissza, és határozottan elutasítja az állam kizárólagosan krisztológiai felfogását: az államot és a társadalmat nem lehet a Hegyi Beszéd „parancsolatai” szerint kormányozni. Brunner felrója a protestantizmusnak, hogy háromszáz év óta nem volt képes kidolgozni az igazságosság tanát, és társadalmi kérdésekben nem tudott eszményképet adni, aminek az az oka, hogy teológiaiailag nem határolták el egymástól világosan a két területet. Ez nem azt jelenti, hogy Brunner a saját törvényeire akarta bízni az államot és a gazdaságot. Így például óvott a meggondolatlan pacifizmustól, amely csak féktelen erőszakhoz vezetne a népek között; hangsúlyozza viszont, hogy a keresztyén ember nem adhatja fel a reményt a háború kiküszöbölésére. A legélesebben elutasítja a totális államot, de tudatában van annak, hogy a népszuverenitás Rousseau-i felfogása is veszélyeket rejt magában.

A könyvet keményen bírálták, mivel – állítólag – túl nagy teret enged az állam és a gazdaság öntörvényűségének. Az igazságosság és a szeretet megkülönböztetése azonban elvileg helyes, és megóvja az egyházat a naiv ralongástól. Azt viszont el kell ismerni, hogy a történelem folyamán mindig végzetesen visszaéltek a „két birodalom” tanával. Az igazságosság minden fajtáját makacsul meg kell kérdőjelezni a szeretet alapján, Isten országának reményéből kiindulva pedig mindig újból ki kell igazítani minden állami és gazdasági rendet.

Izgalmas dolog végigkövetni az utat, amelyet Brunner Emil bejárt. Ha látunk is benne ingadozásokat és hangsúlyeltolódásokat, életművét egészében véve lenyűgöző következetesség és zártság jellemzi, ami akkor válik igazán bámulatra méltóvá, ha meggondoljuk, milyen széles volt az a horizont, amelyet áttekintett. Halálának jubileuma remélhetőleg újból felkelti majd az érdeklődést Brunner munkásságának elmélyült tanulmányozása iránt.

(Hans Wildberger: „Kortárs teológusok – Brunner Emil, a világot megszólító” című írása alapján.)

AMA NEMES HARCOT MEGHARCOLTA

Emlékezés a 40 éve elhunyt DEMETER JÓZSEFRE

Tenyérnyi nagyságú noteszt forgatok. Kék színű borítóján egyetlen szó: Lebensbrot. Életnek kenyere. És egy évszám: 1973. DEMETER JÓZSEF egykori pomázi lelkész feljegyzései találhatóak benne. Egy évvel azelőtt, hogy a gyülekezet éléről nyugdíjba távozott. És három évvel azelőtt, hogy végképp eltávozott volna a minden élők útján, az Úr elé.

Forgatom a német nyelvű noteszt. Benne a lelkész mindennapjai: temetés, hittan, imahét. Rövidítések: P. = Pomáz. Bk. = Budakalász. Cs. = Csobánka. És számok hétről

Demeter József lelképíró

hétre: 9 – ½ 11 – 2 – 4 – ½ 7. Mindig a Sonntagnál. Vagyis a vasárnapnál. A számok az öt vasárnapi istentisztelet kezdő időpontját jelöli.

Február 4-én a személyes bejegyzés: „Alig bírtam beszélni.” 9-én, pénteken „Dr. Mihály Dezső gégész-íróorvosnál: Nagy baj van.” Majd alatta szombaton: „Hittan P. Készülés.”

Másnap, vasárnap már csak három szám: 9 – ½ 11 – 2. És egy megjegyzés: „többet nem bírt a torkom.”

Így kezdődött Demeter József betegsége. Hamarosan kórházi bejegyzések, nevek, a látogatók: Györgyi – a feleség – Levi, Miklós, Judit – a gyerekek. És számok, ezúttal római számok: a kórházban töltött napoké. „Levi hozott egy köpenyt”. „Rossz éjszaka után elmúlt a veszély.” „A professzor és adjunktusa szabadságon.”

Március 30: „Délután haza!” De csak néhány napra. Hétfőn már „Este vissza Györgyivel a kórházba.” Aztán április 10-én ismét itthon.

És a következő nap már bibliaóra.

Aztán megint gyengeség.

Látogatók, helyettesítők. Bolyki János, Juhász Zsófia, Ecsedy Aladár.

És ismét kórház. Május közepén már a XXXVIII. nap.

Aztán ismét „hazaengedtek!” Június elején konfirmáció. A prédikációt Ecsedy Aladár tartotta. Kímélnie kell még magát. Délután Regius Ferencéknél.

És június 17-én, vasárnap ismét az istentisztelet időpontjait jelölő arab számok, igaz „csak” három, de akkor is: 9 – ½ 11 – 2. Az istentiszteleteket ismét ő tarthatta! Egészen július közepéig – amikor nem érezte jól magát.

Közben július 21-én „megszületett Zsolt. 4,1 kgr, 59 cm.” És még egy kis nyaralás is: július 24: Balatonban. Amolyan egynapos, mert közben a gyülekezeti szolgálatot el kellett látni, másnap délután már temetés, vasárnap istentisztelet. Hétről hétre egészen augusztus végéig, amikor egy vasárnapra „teljesen berekedtem.”

És még almaszedés, látogatások. Aztán már helyettesítések, Göbolyos Lajos.

Őszől már ritkulnak a bejegyzések. Az istentiszteleteken általában Ecsedy Aladár helyettesít. Hétköznapokon pedig: „Juditka minden nap itt tanul. Zoli este érte jön.”

Október 7-én pedig: „Szűcs Ferenc h.l. Ma mindenhol vele voltam, bemutattam.”

Október 16. „Kontroll. Jó!”

November 4. „Harangok villamosítása.”

November 7. „Nagy nap nálunk. Körzeti találkozó – igen jól sikerült.”

November 10. „Evangélizáció: Horsai Ede.”

A vasárnapi istentiszteleteket ekkor már rendszeresen Szűcs Ferenc tartotta – ám a hittanórákat, bibliaórákat továbbra is ő.

És néha új erőre is kapott: november 16-i bejegyzése például: „Favágás! Szép idő.”

November 24-én: „Juditkánk doktorra avatása. Nagyon szép napunk volt.”

Ez volt az utolsó bejegyzése.

*

Demeter József a következő évben, 1974-ben ment nyugdíjba. Pesthidegkútra költözött egy egyházi tulajdonú lakásba. Második felesége, Györgyi és gyermekei ápolták, s rendszeresen látogatták a gyülekezeteinek a tagjai is. 1976. április 13-án hunyt el. Immár negyven esztendője.

Pomázra Szigetmonostorról került. Az volt az első szolgálati helye. A teológiát Sárospatakon kezdte 1928-ban, majd a következő évtől Budapesten folytatta, és Edinburgban fejezte be 1933-ban.

S hogy még néhányat lépünk vissza az időben: gimnáziumba az egri ciszterekhez járt, mivel református középiskola nem volt a városban. Viszont gyülekezet igen, a kántor-

tanító az édesapja volt. Ő maga 1910-ben született, húga egy évre rá. Édesanyja, Marton Ida ekkor halt meg, gyermekágyi lázban. Édesapja tíz évre rá házasodott meg ismét. Mostohaanyjával kezdetben nem volt felhőtlen a kapcsolata, ám ez csak átmenet volt: amikor Demeter József Pesthidegkúton élete utolsó éveit töltötte, nem győzte a gyermekei lelkére kötni, hogy halála után ne feledkezzenek meg nagyanyjukról sem.

Demeter Józsefet 1944 nyarán választotta meg a pomázi gyülekezet. Nehéz évek következtek a gyülekezetre. A front, az újjászervezés, a kemény, majd a puha diktatúra időszak. Demeter József pedig nem győzte a lelket önteni a gyülekezetek tagjaiba. Igen, így többes számban, hiszen szerveződtek a reformátusok Budakalászon is, Csobánkán is. Sok református költözött akkoriban is a pilisi falvakba. Voltak, akik önként, másokat kényszerített a történelem. Budakalászon templom épült, Csobánkán imaház.

A több gyülekezet több istentiszteletet is jelentett. Ahogy Demeter József noteszéből kiderült, vasárnaponként ötöt is tartott. Nem volt könnyű eljutni sem egyik helyről a másikra: autó akkoriban egyáltalán nem volt Pomázon, járt hát gyalog, HÉV-vel vagy kerékpárral. De ő tartotta a hittanórákat és készítette fel a konfirmandusokat is. Az asszonykört viszont a felesége, Szabó Júlia vezette, akivel 1937-ben kötött házasságot. Három gyermekük született, Levente, Miklós és Judit. Nem sokáig élhettek együtt, felesége 1955-ben meghalt, így gyermekeit egyedül nevelte – négy évig, amikor ismét megházasodott.

Demeter József a katolikus és szerb lelkészársával kitűnő kapcsolatot ápol. Olyannyira, hogy az országban elsőként Pomázon tartottak ökumenikus istentiszteletet. Egyébként is nagyon érdekelte a település története: már beteg, halála előtt egy évvel megírta Pomáz levéltári kutatásain alapuló történetét a Rákóczi-szabadságharc leveréséig. A folytatásban betegsége akadályozta meg.

A lelkészre amúgy jó kedélyű emberként emlékeznek. Gyakran előfordult, hogy barátai, lelkészársai, színeszismerősei meglátogatták, s ilyenkor zongorához ült, s vidám énekléssel, nótázással mulatták az idejüket. Ha pedig rengeteg elfoglaltsága mellett ideje jutott rá, kihasználta az alkalmat és kiugrott a közeli erdőbe gombászni.

*

Demeter József harminc évig állt a pomázi gyülekezet élén. Ahogy írtam, nehéz időkben – de mindig hűségesen a hitéhez, gyülekezeteihez. Ama nemes harcot megharcolta...

Hardi Péter

RÉGI HISTÓRIÁK

HARANGSZENTELÉS 1926. szeptember 19.

Presbiteri jegyzőkönyvi bejegyzés a templomszenteléssel egybekötött harangszentelésről:

„A harang beszerzésénél a meglévő 120 kilogrammos súlyú harangunkhoz nem készíthettünk szép összhangzású harangokat, mert ha a meglévőt középsőnek hagyjuk, akkor kicsinyek lettek volna, ha meg kisharangnak tartjuk meg, nagyon nagyokat kellett volna öntetnünk, ami pedig már a gyülekezet áldozatkésztségének teherbírását haladta volna túl.

Ezért úgy kellett határozni, hogy a most meglévő harangunkat eladva Szlezák László cégénél három újat öntetünk. Ilyen értelemben is kötöttük meg az egyezséget az említett céggel.

A nagyharangunk „H” hangú, súlya 304,5 kg, felirata „Hősök harangja. Az 1914-18-iki világháborúban hősi halált halt egyháztagjainknak emlékére, közadakozásból öntette a pomázi ref. egyház 1926-ban. Paczolay Péter lelkészé, Verebes Lajos gondnoksága és Erdélyi Károly orgonista énekvezérsége idejében.”

A középső harangunk „E” hangú, súlya 130,5 kg, felirata: „Béke harangja. Figyelmeztessen arra a békére, amit Isten ad. Közadakozásból öntette a pomázi ref. egyház 1926-ban.”

A kisharang „G” hangú, súlya 75,6 kg, felirata: „Isten dicsőségére közadakozásból öntette a pomázi ref. egyház 1926-ban.”

A régi haranglábat leszerelve, teljesen új vasállványt készítettünk. A harangok a vasállvánnyal együtt összesen 47.059.500 korona kerültek (a korona inflációs pénz volt – a szerk.). A beszereltetett régi harangért 4.800.000 koronát kaptunk.

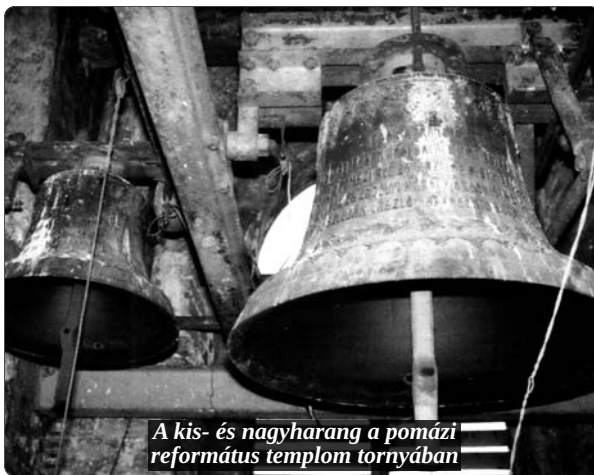
Az 1917 február 1-én leszerelt és beszereltetett harang 227 kg súlyú volt, a budapesti katonai parancsnokság 908 korona kártalanítást fizetett. Ezt az összeget a helyi takarékpénztárnál külön betétkönyvbe helyezték el, s ez gyarapodott az inflációs szorzókkal és kamatokkal 4.800.000 koronára.

Lélelemelő ünnepségek keretében szenteltük fel szeptember hó 19-én újonnan szerzett három harangunkat és megújított templomunkat. Harangjainkat előző nap délután négy órakor fogadtuk a község határában, és egy hatalmas örvendező tömeg kísérette a templom elé. Az ünnepség vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődött, amikor a Vegyeskar

éneke után Mocsy Mihály espereshelyettes Isten nevében megáldotta harangjainkat. A harangoknak toronyba elhelyezése után, hívószavukra Istentiszteletra gyülekeztünk, melyen Vajda István szentendrei lelkész gyönyörű templomszentelési imájával vezette lelkünket az Örökkévaló elé. Élénken változatossá és lelket gyönyörködtetővé tette ünnepünket a Pápay László vezetésével szereplő Vegyeskar hatásosan előadott négy énekszáma. Istentisztelet után Bakos Bertalan főjegyző a politikai község üdvözlését és jókívánatait tolmácsolta nagy küldöttség élén espershelyettes úr és egyházunk vezetősége előtt.”

A jegyzőkönyv név szerint felsorolja az adakozókat – mintegy 150 családot –, s a felajánlott harangérc nagyságát 10 dkg-tól 30 kg-ig. Az adakozók minden kilogramm harangércért 80.000 korona átszámított értéket fizettek. Erre a rendkívüli mértékű pénzromlás miatt volt szükség. A gyűjtés során Verebes Lajos gondnok és Erdélyi Károly énekvezér valamennyi református családdhoz ellátogatott, s a gyűjtés során 450 kg ércre történt jegyzés.

Említést érdemel a Verebes családok buzgósága. A mintegy öt család összértékben 130 kg harangérc jegyzését vállalta.

A kis- és nagyharang a pomázi református templom tornyában

Gr. Teleki József 21 kg-mal járult hozzá a költségekhez. A budakalászi szórványból 105.000 korona hozzájárulás érkezett.

Ebben a nehéz gazdasági helyzetben a mintegy 400 lelket számláló gyülekezet a templom renoválására és a harangok pótlására 85 millió korona kiadás terhét vállalta, s nagyrészt fedezte is azt. Az egyháztanács Isten iránti mélyeséges hálával emlékezett meg erről a korszakalkotó eseményről.

A sors fintora, hogy a középső „Béke harangja” csak alig két évtizedig szolgált, mert ismét háborúba ment. A béke Istentől való, de a háborút az emberek csinálják.

Könczöl Dánielné

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA

VIRÁGVASÁRNAPI PARADOXON

Talán a legszebb ünnep,
mert virágba borulnak a fák,
s mert egy pillanatra mégis:
Eléd térdepel a világ.

Te, ki mást sem teszel, csak adsz,
most ballagó számairon haladsz,
mintha Te lennél a teher.

S míg a hullámzó tömeg szótlán áll,
vagy bőszen ünnepel.

úgy hiszem: ama egyszerű kis számár
többet tud mindannyiunknál.

HOVA TARTASZ? (Minden áldozat emlékére)

Hova tartasz, teremtet szép világ?
Hova tartasz édes otthonunk?
Talpad alól kicsúszik a föld,
ha nem állsz meg időben - lezuhanunk.

Mondd, itt leszel-e még gyermekeinknek,
hogy lábuk lógassák folyóid fölött,
magukban dúdolva: ez a hazám -
a legapróbb rezdülésig minden ideköt.

Leszel-e otthon unokáinknak is,
fölnék boruló legszebb templomunk?
Csöndes nyári reggelen, mint az ég,
ha csupán jelenlétedtől boldogok vagyunk?

Háború csak háborút fog szülni,
szenvedés csak újabb szenvedést.

Hova tartasz? Merre mész világ?
Mert Párizs vagy, Brüsszel, Bagdad, és Drezda,
s mindez együtt zokog, sír és kiált.

SÁRA (IMÓZ 19)

Gyermekeket adnál? Ugyan – Uram,
s fogatlan szájjával Sára hangtalan nevet.

Te ajándékozod a múlt idót,
maholnap száz esztendő leszek.
Arcomon, mint temetetlen árkok,
letérdelnek a Tőled kapott ráncok,
éveim szemcséi lassan peregnék.
A szívem megszakad. S Te azt mondod:
egy gyermek?

S az Úr szólt szelíden: Legyen.

(S hozzátette még, csak úgy magában:
ne félj, nem Izsák áldoztatik fel a Morijá
hegyen.)

A pomázi református templom történetének és műtárgyainak ismertetése a Helytörténeti Klub látogatása alkalmával 1978. április 12-én.

A református egyház történetéről az első írásos feljegyzés 1873-ból származik. Turós Péter óbudai prédikátor sajátkezű krónikáirása beszámol arról, hogy az első istentiszteletet 1783-ban, szeptember 12-én tartották a Wattay család kúriájában. A prédikátor „szent elmékedésének materiája volt Efes. V.1,2.” Alig egy hónappal vagyunk II. József türelmi rendeletének kihirdetése után. Csak őszinte elismeréssel adózhatunk Turós Péter és utódai részletes és gondos történetírásának, mert nemcsak a pomázi református egyház történetét ismerhetjük meg belőle, hanem hű tükre is egyben Pomáz község XIX. századi gazdasági, társadalmi életének.

Még az első istentisztelet napján gondviselőkké (gondnokokká) választottak Kapornai András és Kapornai János, „akik egész betsülettel és hűséggel viselvén hivataljokat, Kapornai János önként lemondván hivataljáról, választott helyébe ao. 1787. 29. Apr. Ágoston István.” A „censuralis Ur székek alkalmatosságával determináltatott” a prédikátornak készpénzül 30 Ft, 12 posonyi mérő búza és 12 akó bor évi járandóság.

1787. pünkösd másodnapján lép hivatalába a leányegyház második lelkipásztora, Dobos István, aki „elsőben Ketskeméti tanító, azután a Pesti Egyház vidéknek AI, majd Fő Esperestje.”

DR. SZÚCS FERENC A POMÁZI REFORMÁTUS TEMPLOM ÉS MŰTÁRGYAI

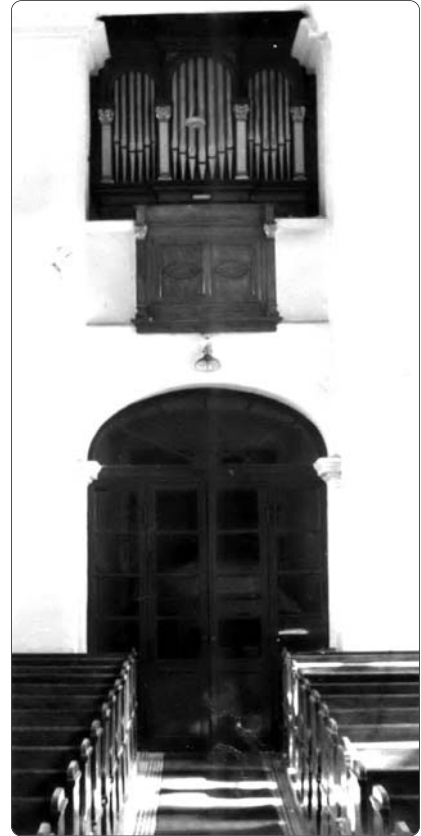
Sokáig maga a lelkipásztor „vitte a kántorságot is”, míg 1788-ban a Magyar György uradalmi inspektor mellé „preceptorként” került Szilvási Mihály lett a kántor, aki „az eklésia tagjainak gyermekeit is tanította”. 1792-ig a jobbágygyermek is a kastélyba jártak.

1793-ban fundusért folyamodnak, mivel a kastély télen és sáros időben nehezen érhető el. Ezen a telken építettek egy kis házat, melynek első részét 25 évig „oratorium”-nak (imaháznak), hátsó részét rektorlakásnak használják. A gyülekezet hamarosan „kinnötte” ezt az imaházat, „sátoros ünnepeken csaknem egymás hátán ült benne a nép.”

1814. május 30-án hagyta jóvá az egyháztanács a templom építésének tervét. Mivel a Wattay familia, majd egy bizonyos Majtényi Károly „konzillárius úr” (nagy tekintélynek örvendő – a szerk.) tekintélyes segítséget ígért az építkezéshez, a gyülekezet nyomban hozzáfert. A familia direktora ekkor ifj. Wattay György, tisztartója pedig nemzetes Mares Vencel. Ez utóbbi nevezetett ki a munka „végrehajtójának” (irányítójának) is. Feljegyzik a krónika, hogy kövek hordásában „tes Familiának mind nagykovácsi, kalázi, csobánkai és pomázi jobbágyai valáskülönbség nélkül önként segítségül voltak”.

Felvetődik a kérdés: Miért épült 14 esztendeig a templom? Első feltevésünk az lehet, hogy a gyülekezet akkori lélekszámahoz viszonyítva ekkora építkezés nagy vállalkozás volt. De sokkal valószínűbb a kor ismeretében az 1800-as évek elejének inflációjában keresni a magyarázatot. A napóleoni háborúk konjunktúrája csak a gabonatermelő nagybirtokosok, pénzemberek és spekulánsok számára jelentett fellendülést. A nép helyzetéről Dobos István feljegyzése ad hiteles képet: „a szegény embernek napról-napra sem volt kenyere s éhen dolgozott az Isten dicsősége mellett, sokan pedig korpakenyeret ettek”.

1819. január 24-én a templom egy részét már használatba veszik, de a torony még nincs kész, az egyetlen harang az „oskolaház” udvarán szól haranglábon. 1817. karácsony óta bizony kissé tompán, mert ekkor megrepedt. 1825-ben egy nagyobb, 339 fontos haranggal öntetik újjá, és ez szól az iskolaud-

varon 1828-ig. Ekkorra elkészül a torony is, és az eklészia szerez egy másik, 135 fontos kisharangot. Nincs tehát semmi akadálya már a templom felszentelésének. Erre 1828. október 17-én kerül sor, az „időnek mostohán fuvalló szele” közben. *Báthory Gábor*, a neves tudós dunamelléki püspök mondott felszentelő beszédet, a „szomszéd eklésziabeli Rector Uraknak harmóniás éneklése is díszesítvén az ünnepet”.

1858-ban (nyilván már anyagilag is erősebb a gyülekezet) a templom fa-menyendezetét stukatúrozták, „ezáltal akusztikája is megjobbított”. Tetejét újraszindelyezték. A századforduló táján cementcserép került a tetejére, amelyet 1926-ban váltott fel a ma is (1978-ban – a szerk.) meglévő palatető.

A templom homlokzata a klasszicista stílus jegyeit hordozza, belül pedig a református templomokra jellemző paraszt-barokk sajátosságot (díszes, festett szószekek, fehér falak). A szószekek mögött a templommal egykorú felirat van ezzel a versikével:

Ez Hely Isten Háza Menyország Kapuja,
Holzeng Szent Nevének örök Halleluja.
Ha hát szent Szinedet Isten! itt láthatjuk
Szivünk Aldozatit Elődbe hozhatjuk:
Itt-Tőled nyerhető sok Századok múlva
Imád hívő Néped arczra le borulva.
Itt keresünk Uram Mi is meg Tegyedet,
Kérünk hallgalsad meg könyörgő Népedet

A vers kis változtatással a verőcei ref. templom szószerke mögött ugyancsak megtalálható. Némelyek a református papköltő, *Tompa Mihály* versének tulajdonítják (nem bizonyított).

Harangok

Sajnos a templommal egyidős harangjaink nincsenek. A nagyobbik harang 1835-ben megrepedt, *Schantz András* öntötte újjá Pesten. Az első világháború alatt azonban ezt a harangot elvitték. 1926-ban a megmaradt kisharang mellé szeretett volna még két harangot öntetni az egyházközség, de az az út tűnt járhatónak, hogy ezt a meglévő harangot adják el, és *Schlezák László* budapesti harangöntővel öntessenek három új harangot. Ez meg is történt. A nagyharang H-hangú, 304,5 kg súlyú, a középső harang

Óbuda ezt sérelmesnek tartotta, s mivel békésen nem tudtak megegyezni, Pomáz kérte az egyházmegyétől anyaegyházzá nyilvánítását. Ez meg is történt 1845-ben. Göböl Gáspár nőtlenül, édesanyjával élt itt, s itt is halt meg, sírja a temetőnkben van. Róla a híres Fáy András többször igen elismerően nyilatkozott, pomázi kapcsolata révén jó barátságban voltak.

Szánthó Ödön volt a lelkész 1871-ig, aki innen Bugyira került lelkésznek. Őt követte *S. Kovács Dániel* (1871-1915), aki eddig a leg-hosszabb ideig volt pomázi lelkész. *Paczolay Péter* 1915-43-ig volt itt lelkész. Lelkészsége alatt történt 1926-ban, majd 1938-ban a templom nagyszabású renoválása. 1944-74-ig *Demeter József* volt a lelképásztor, 1973 óta pedig előbb helyettesként, majd egy év múlva rendes lelkészként *Szűcs Ferenc* szolgál itt.

A tanítók közül megemlíti a krónikás: *Szilvássy Mihály, Takaró István, Bujdosó Mihály, Gyarmathy Károly, Ódor József, Nyikos József, László Lajos, Komonyi Orbán, Hajnal Imre, Bodri János* neveit. Utánuk 1903-ban *Erdélyi Károly* következett, de már az állami iskola tanítójaként, mint kántor, mert az egyház 1902-ben átadta iskoláját (a róm. kat. egyházzal együtt) az államnak.

Egyházi anyakönyvezés 1784 óta van Pomázon; először latin, majd magyar nyelven. A jegyzőkönyvi feljegyzések közül figyelemre méltó az 1849. január 14-én kelt határozat, amelyben a jobbagyfelszabadítás hatásait ki lehet mutatni. Tisztartó *Takách Mihály* úr indítványára ekkor fogadja el egyhangúlag a presbitérium, hogy nincs szükség két gondnokra, hisz mindnyájan „egyenlő polgárok” vagyunk. Addig ugyanis – úgy látszik – külön gondnokot választottak a nemesség, s külön gondnokot a jobbagyság soraiból.

Műtárgyaink

Belül:

- ▶ Aranyozott ezüst úrvacsorai kehely 1806-ból. Felirata: Eccl.Helv.Confess.Pomáz. Subtibus Inc.Fam. Wattay, curavit Andreas Sypos de Dobfenek.
  - ▶ Ezüst úrvacsorai kehely 1874-ből. Felirata: Takách Mihály és neje a pomázi ref. egyháznak.
  - ▶ Ezüst kenyérsztó tálca, ötvösmunka, özv. *Molitorisz Vilmosné* adománya szülei emlékére, 1914-ben.
  - ▶ Ón úrvacsorai kanna (kora: XVIII. sz. vége, XIX. sz. eleje lehet).
  - ▶ Ezüstfedelű porcelán keresztelési kancsó (számozott ötvösmunka), 1855-ben *Gyurít Janka* adományozta.
  - ▶ Viaszpecsételő 1852-ből.
  - ▶ Nagyméretű Zsolnay kancsó.
  - ▶ Ezüst úrasztali kenyérsztó tálca (évszám nélkül).
  - ▶ Rézkarcos biblia-illusztrációk 1810-ből. Egy apa és fia két emberöltős munkája. Értéke 100.000 Ft körül van.
  - ▶ Két kötet piros bőrkötéses Goldene Bibel aranylap nyomással.
  - ▶ Két kötet milleniumi aranybiblia.
  - ▶ Indiai hímzésű úrasztali terítő 1894-ből. Özv. *Mocsáry Béláné sz. Fáy Mária* ajándéka.
- Érdekes feljegyzése még pénztárkönyvünknek *Görgey Arthurné* neve, aki 1907-ben 3 korona 60 fillér egyházi adót fizetett. Eddig nem sikerült kideríteni, hogy élt-e Pomázon a visegrádi Görgey tábornok (elvált) felesége.

Terveink

Az idei jubileumi évben (*150 éves évforduló – a szerk.*) csaknem 70.000 Ft-os költséggel elkészül a templom belső renoválása, festése. Ugyancsak az idén szeretnénk temetőnk régi, történeti értékű sírköveit „cinteremszerűen” a templom Kossuth utcai kertjében elhelyezni, és ezzel az elkallódástól megóvni.

Megemléltető még a régi levéltári anyagunk, amely kb. 2 fm-t tesz ki.

Szűcs Ferenc református lelképásztor Pomáz, 1978. április 12.

(Közreadja Könczöl Dánielné) ■

E-hangú, súlya 130,5 kg, a kisharang G-hangú, súlya 76,5 kg.

A nagyharang felirata: Hősök harangja, a középső: Béke harangja, a kisharangé: Isten dicsőségére közadakozásból öntette a pomázi ref. egyház”. A sors iróniája, hogy a „Béke harangját” 1944-ben elvitte a II. világháború. Így két harangunk maradt, amelyet 1973 óta elektromágneses meghajtással működtetünk.

Orgonánk

1898-99-ben épült *Szalay Gyula* székesfehérvári orgonaépítő műhelyében, 1100 forintokért. Az orgona nyolc-regiszteres, egy manuálos, mechanikus rendszerű. 1964 óta elektromos ventilátor fűjtatású.

*

Az önálló, anyagülekezetté vált pomázi eklézsia első lelképásztor *Göböl Gáspár* volt. Valójában az ő idekerülése miatt került sor Pomáznak Óbudától történő elszakadására. Amikor is 1844-ben *Dobos János* (István fia) Kömlödre hivatván meg rendes lelkésznek, elmenetelével megüresedett az óbudai és pomázi lelkési állás, a pomáziak – megelőzve Óbuda választását – kérték, hogy a már itt szolgáló segédlelkészt válasszathassák meg, illetve meg is választották.

A suhanc megállt a kerítés mellett és bekiáltott. Hogy mit, azt csak a Jóisten tudja. Érdes hangját felkapta a szél, és a hegyek felé fújta. Az öreg épp egy karó fölé hajolt, azt kötözte. Ugyan látta a kerítés mögött kirajzolódó alakot, valami kurlantás féle is emlékezett, de nemigen foglalkozott vele.

Még bírták a lábait az állást. Ezt az értékes, fájdalom nélküli állapotot ki kellett használnia. Egy kis idő után égető érzés marta mindkét térdét. Le kéne ülni egy kicsit – gondolta magában. De vajon fel tud-e állni újra? Nem. Döntötte el határozottan. Majd otthon. Onnan már úgy sem kell menni reggelig sehova. Otthon majd kipihen magát és holnap újra eljön.

Az alak megint kiáltott felé:

- Jó estét, bátyám! – Az öreg fénylő homlokát a kapu felé szegezte. Nézte, ki lehet az, bár szinte semmit nem látott az izzadság maró vakságától. Már jóval nyolcvanon felül volt. Hogy mennyivel, azt már ő maga sem tudta. Nem figyelte az évek múlását, azzal nem törődött. Az estékkel annál inkább. Félt az egyhangú magányosságtól. Hamarosan beköszönt a tél. Több hónapnyi egyedüllet, amikor kopott emlékek bújnak elő a falak mögül.

Bátyám – ismételte magában az öreg. Bárcsak ne mondta volna ezt. Csak úgy odaveti neki, mintha már soha nem várhatna más megszólítást senkitől. Ahhoz álmódni kell. Újraélni az életet. Csendben figyelni, ahogy rátör a múlt és magával szippantja, mint egy örvény, abba az ismerős világba, melynek részese volt. Az emlékek maradtak és a bögre vékonyan cukrozott langyos tea. Főzni már nem szeretett, már el is felejtette a hozzávalókat. Némelykor a sót összecserélte a cukorral, és nem egy esetben, csak úgy forralta a vizet, mintha telis-tele lenne zöldséggel. Már szinte semmit nem őrzött meg a fejében.

A kert, ahova nap mint nap járt, szemben volt az ő portájával. Olyan hosszú ideje járt ide, hogy már nem is az akarat, mint inkább a rossz lábai vitték be a kapun. Kétszáz forint fizetséget kapott minden egyes napért. A pénzt egy kulcsra járó dobozba tette. Majd jó lesz valamire. Bárki is talál meg egyszer, ebből majd eltemetnek – gondolta el minden este, amikor újabb bankót tett a régiekhez. Ezen kívül nem járt sehova.

Istennek legyen hála, minden utcában van egy jó szándékú ember. Így volt ez itt is, a Rezedá utcában. Olyan messze volt ez a várostól, hogy még a zaj és a füst is elfáradt, és félúton a tóba estek. Ezt a jó szándékú embert hívjuk: Pálnak. Azért nem nevezem meg, mert felesleges a jó névvel illetni. Valakiben benne van, és csak úgy másnak adja, némely ember meg őrzi, és rideg közönnyel rejtegeti melegségét. A műszakos busz jöttéig tartott a munka. Pál, hazafelé a gyárból, bevásárolt neki, majd a táska két fülét a kapura akasztotta.

- Adj Isten, Boldi bácsi! – köszönt oda az öregnek.

A férfi valamivel szikárabb volt nála. De lehetett is. A munka élteti az izmokat. Nem hagyja tunyulni a kart. Erős, mély tekintete volt. Szája felett vastag bajuszt viselt, alatta fogak ültek, itt-ott rések feketéltek.

- Adj Isten, Pál! – felelte kihűzött derékkal az öreg. Még odamormolt egy köszönőmfélét, és minden erejével arra koncentrált, mit is mond neki a másik. Nem hallotta. Látta ugyan hogy mozog a szája és hogy egyszer csak felkacag. Biztosan vidítani szeretné. Bátorságot adni a hosszú este előtt. De a fülei már érzéketlenek voltak a jó szóra is.

Az emberek végigvonultak az utcán, kö-

szöngettek neki. Egyiket-másikat hallotta is, ha azt erőből kiáltották felé.

- Aztán estére kapja össze magát, öreg! – vetette oda nevetve az az ismerős asszony, akinek a nevét már nem tudta, de abban biztos volt, hogy a régi időkben, mikor még csepp lány volt, a térdén lovagoltatta.

- Aztán minek? – kérdezte az öreg, és megkapaszkodott a sűrű drótkerítésben.

- Hát megüink a bába – kiáltotta mentében hátra, az öreg felé.

Meg sem állt beszélgetni vele – szomrodott el az öreg tekintete, és fájdalmat érzett a szemében, pedig csak egy izzadságcsepp csordult össze egy könnycseppel. Csak pár percere állt volna meg, aztán mehetett volna a dolgára. Igaz: tán a felét sem értette volna, de hát mégis. Egyedül van, jól esett volna, ha emberszámba veszik.

Ellépett a kerítéstől, összeszedte a szerzőszámokat és a sutfiniba zárta. Bezárta a kaput

és a hegyre nézett. Istenem, de sokat jártam ott Nálad! – mondta halkán. – Te talán még emlékszel rám. De sokszor pihentem meg karjaid között! Aztán eszébe jutott Miska, a legkisebb öccse, és hogy mennyire szeretett ebédet vinni bátyjának. Déli órákban ott várta a kis faház ajtajában, és figyelte a fiút, aki már messziről integetett. Leültek az asztalhoz, kicsomagolták a kis fazekat, a kenyeret és az almát, végül falatozni kezdtek. Dicsérték és magasztalták az Urat, Aki adta, és édesanyjuk két kezét, mellyel megfőzte az olykor csak egyszerű krumplilevest. Ebéd után Miska elővette a gyűrt fűzetet, amely tele volt írva mindenféle matematikai feladvánnyal. Boldizsárnak valahogy stimmel a matematika. Sokat segített a kissé gyengécskének tűnő öccsének. Majd mikor mindent megfejtettek, a fiú hazasietett. Ugyanabba a házba tértek be mindketten. Azon a kapun léptek be, ahová most Pál a táskát akasztotta.

Az öreg le sem vette a szemét a hegyről. Már nem látta tisztán, csak egy elmosódott valamit, színeit és formáját emlékeiből rakta össze. Folyamatosan beszélt Hozzá. Halkan. Olyan halkán, amit csak ő értett. A szél úgyis elviszi az Úr felé minden sóhaját. Milyen óriás vagy, Istenem! Mint ez a hegy. Már nem tudnám bejárni lejtőidet. Már lábadat sem érném el, hogy ott összeessek. Valamikor azt hittem, én is hatalmas vagyok, talán még Nálad is hatalmasabb. De Te megmutattad Magad, és megmutattad nekem, milyen kicsi vagyok. Hát csak őrizd meg lábaim nyomát, és emlékezzél meg énőrlam, Istenem!

Beszélt volna még, de egy láthatatlan kéz érintése elnémította. Küzdött egy darabig, végül feladta. Kinyitotta a kaput, majd leakasztotta a dróton függő kulcsot és bezárta. Végighaladt a vékony, téglából kirakott járdán, keresztül a rég elhalt virágok között. Még Bélával, a sógorával rakták ki a ház felé vezető utat. Forró nyári nap volt akkor. A téglákat Béla szerezte. Előtte egy ház magaslott belőlük, a falu közepén. Azt összedöntötték, és most szépen kirakva útként szolgált. Lám, itt a földön még a téglák is meg tud újulni, de ha az ember sátorháza összedől, eltemetik olyan mélyre, hogy még csak egy név sem marad utána. Mert azok is elmúlnak mind, akik emlékezhetnek rá. A hegyen volna jó, Őt hallgatni, mint régen. A rózsák magvait már elhordta a szél. Elkergette a színeket és az illatokat. Minden kopár lett, ahogy elvesztek a körülötte élők, egyik a másik után. Bárcsak hazavinné ez az út, Hozzád, Uram! – sóhajtott mélyről, és a lábait figyelte, ahogy csoszszangatva viszik lassacskán előre.

A táskát a foszlott támlájú székre tette. Kivette belőle a cukrot, a papírba csomagolt kenyeret. Tejet nem hozott most Pállal, mert a hét elejéről megmaradt. Bántotta a gyomrát valami, és vagy két napig nem ivott belőle. A spejz szinte üresen állt. Egy-egy vég maradt mindenből. Fogott egy darab sonkát és a stelázsra tette. Ellépett a kályha felé, majd megállt. Elfelejtette mit is akart.

A LEGNAGYOBB MŰVÉSZET

A legnagyobb művészet tudod mi?

Derűs szívvel megöregedni.

Pihenni ott, hol tenni vágyol,
szó nélkül túrni, ha van ki vádol.

Nem lenni bús reményvesztett,
csendben viselni a keresztet.

Irigység nélkül nézni végig
mások erős, tevékeny éltit.

Kezed betenni az öledbe
s hagyni, hogy gondod más viselje.

Ahol segíteni tudtál régen,
bevallani nyugodtan, szépen,

hogy erre most már nincs erőd,
nem vagy olyan, mint azelőtt.

S jámi amellett vidáman
Istentől rádszabott igádban.

De ezt a békét honnan vesszük?
Onnan, ha azt erősen hisszük,

hogy a teher, mit vinni kell,
az égi honra készít el.

Ez csak a végső simítás
a régi szíven – semmi más.

Ez old fel minden köteleket,
ha a világ még fogna téged.

Az Úr nem szűnik meg tanítani,
ezért kell sok harcot vívni

idősen is – míg csendesen
a szív az Úrban megpihen,

s kész vagy az Ő kezéből venni,
hogy minden Ő – s te nem vagy semmi.

Németből fordította: Vargha Gyuláné

Csak nézte azt a koromtól és kosztól szürkellő valamit, de nem tudta mitévő legyen vele. A nap már szinte teljesen lebukott a hegy mögé. Az öreg lehelete látszott a félhomályban. A stelázsi végig volt rakva megsárgult képekkel, képeslapokkal. Rokonok, barátok írtak néhány kedves gondolatot, néha egy-egy bátorító ígét is. Még a felesége rakosgatta ki őket. Nagyon szeretett az Úrral jámi.

Olykor-olykor elnézegette őket, különösen az egyiket. Az volt a legfájóbb mindközül. Akik ezeket írták, mára mind halottak. Csak ő maradt meg, hogy emlékezzen rájuk. Levette azt az egyet, amelynek még a tapintására is beleremegett. Egy havas fenyőág csillogott rajta. Megfordította, de az írást már nem tudta elolvasni. Csak emlékezett rá. Arra

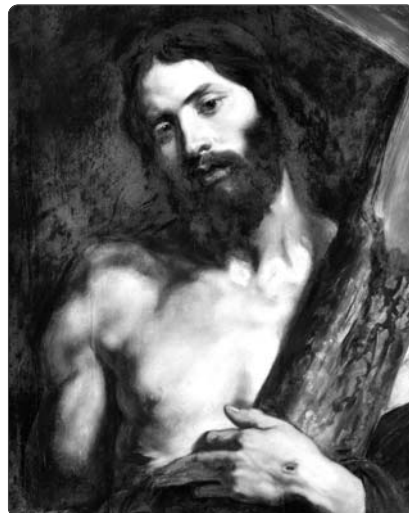
a két szóra: Karácsonykor jövök! És az aláírás: Pityu. De nem jött többé. Az öreg ránézett a székre, és szinte hallotta az asszony sírását. Mindig ezen a széken üldögélt esténként és Igét olvasott. Aztán ő is hazamenni kíváncsozott.

Így maradt magára Sós Boldizsár, aki mostanra már az égető hideget sem érezte. Tejet öntött a csorba bögrébe, kenyeret aprított bele, és szűrőcsöve kanalazni kezdte. De alig evett egy keveset, tekintetét ráemelte az ágy feletti képre, mely egyre nagyobbak mutatta magát. Krisztus volt, a Megfeszített. Fájdalmas arccal nézett az öregre, mintha csak mondani akarna valamit, de nem szólt semmit. Az öreg lassan leeresztette a bögrét, kezeit összekulcsolta és lehajtotta a fejét. Az asszony kedves igéje jutott eszébe: „*Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz én bennem, ha meghal is, él; és aki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal.*”

Nézte a bögrét, egyre csak figyelte. Valamikor Pityu bögréje volt. Mindent megőrzött, amit a gyerek használt, szeretett. Az ember egy idő után már semmit nem dob ki. Ragaszkodik hozzájuk. Ahogy az emlékek ragaszkodnak az emberhez. Pityu most hatvan év körül lehetne. Az egy szem unokája is elment, abba a messi Amerikába. Menyével azután már nem tartotta a kapcsolatot. Tíz éve jött egy lap, amin megírták, ő is meghalt, rákban. Azóta semmi. Egyetlen ember nem írt neki. A postás jár hozzá havonta és Pál. De ők sem jönnek be. Azt mondják, sietnek. Ha mondaná, ami a szívét nyomja, az órájukra néznek, ők sietnek. Mit meg nem adna, ha csak egy percig hallgathatná megint az asszonyt, ahogy a Bibliából olvas neki! Milyen szép lány volt! Hosszú gesztenyebarna haja egész a derekáig ért. Versenyt futottak a hegy felé. Nevettek és csak nevettek, mint akik harcba szállnak az idővel.

A szobai nagytükör elé lépett. Már olyan sötét volt a szobában, hogy alig látott valamit. A tükör sarkába egy kép volt tűzve, a tetején felirattal: „Majos, 1923”. Már semmi nem emlékeztette arra a férfira. Sűrű fekete haja elkopott, és olyan vékonyra vált, mint a szita. Büszke tekintetét most a földre szegezte. Leült ismét az asztalhoz. Beszélgetett. Csak úgy, önmagával. Többször is eszébe jutott, hogy villanyt kapcsoljon, de még felállni sem volt kedve, sem ereje. Ott ült a sötétben és az eltűnő bögrét nézte. Végül csak úgy, a sötétet.

Úgy tűnt neki, mintha aludt volna így egy keveset. Valaki lámpát gyújtott. Jó mélyen aludhattam – riadt fel –, mert közben kimeszelték a szobát. A kályhába is begyújtottak. És olyan tisztaság van, mint utoljára húsz éve. Aztán egyszer csak megjelent az asszony. Egy nagy tál gőzölgő levest tett a hófehér abroszra. Milyen szép! – csodálkozott az öreg. Többet kellett volna dicsérjem – gondolta elzékenyülten. A haját bár kontyba fogta, amit ő nem szeretett, de így is gyönyörű volt. Zöld szoknyát viselt, felette gombos kiskabátot. Aztán befutott Pityu! Az

öreg szíve majd megszakadt, mikor látta a bögrével berohanó gyereket. A tej kilöttyent a küszöbnél. A gyerek és az asszony az öregre nézett. De nem szidta le, mert hiszen meg se tudott szólalni. Aztán sorra mindenki belépett a szobába, akik már elmentek. Az asztal finomabbnál finomabb ételekkel, süteményekkel volt megterítve.

Hirtelen csend lett. Mindenki az öregre nézett. Felé emelték poharaikat. Édesapja mellett az édesanyja és az öccse, Miska. Aztán Béláék és a többiek. Tizenhatan ültek köré. Végül Béla megszólalt:

- Hát kedves sógor, az Isten éltesen ezen a nagy napon. Azt hiszem, mindenki nevében mondhatom, köszönjük, hogy megőriztél minket. Hadd ragadjam meg az alkalmat, hogy mindannyiunk nevében köszöntsélek. – De ekkor már nem hallott az öreg semmit. Látta, ahogy beszélgetnek, vidámak, nevetnek és énekelnek. Vajon miért jöttek?

Hajnalodott. Egyre másra felálltak és az ajtóhoz léptek. Az öreg is követte őket. Még betekintett a szobába, ahol egy élettelen test ült az asztal mögött, fejével az asztalra bukva. A bögre felborult, kiöntve az életadó tejet a holtak birodalmára. Majd a Megfeszített átkarolta az öreg vállát, rámosolygott és becsukta maguk után az ajtót.

Kedves testvéreim! Néhány nappal előtt egy egyszerű kis játékra kértem fel néhányatokat. Játéknak mondom, pedig valahol ez sokkal kevesebb és több, mint egy játék. Az volt a kérés, hogy együtt hozzunk létre mondatokat, melyek ezzel a szóval kezdődnek: NINCS. Semmi más feladatunk nem volt, csak hogy a megkezdett gondolat ránk nézve igaz legyen. Kis lapokra név nélkül írtatok le a megkezdett „nincs” utáni folytatást, azután felolvastam a gondolataitokat.

Most erre nincs lehetőség, viszont arra igen, hogy gondolatban mindenki befejezhesse ezt a mondatot, mely ezzel a szóval kezdődik: nincs. Semmi más feltétel nincs, csak hogy vedd komolyan és legyen igaz. Talán érdekel benneteket – anélkül, hogy bárki is sejtene, ki is írta le ezeket a válaszokat –, milyen mondatok születtek a leggyakrabban:

- ▶ nincs időm / szabadidőm;
- ▶ nincs bátorságom/önbizalmam;
- ▶ nincs erőm/kedvem;
- ▶ nincs/ emberem – barátom, barátnőm;
- ▶ nincs pénzem, sikerem – nincs eredményem.

Nagyon köszönöm mindenkinek ezeket a válaszokat, mert ez azt jelenti, hogy őszinték mertetek lenni.

Sokszor és sokféleképpen éljük meg a NINCS-einket. A 20. század egyik német gondolkodója, az ún. filozófiai antropológia képviselője, *Arnold Gehlen* találoán így fogalmazta ezt meg: az ember hiány-lény – vagyis hiányokkal küzdő lény, akár csak időnként, vagy egy életen át.

Nézzük meg most kicsit részletesebben ezeket a nincseket:

Nincs erőm, nincs kedvem semmihez – legszívesebben semmit sem tennék, csak otthon ülnék a gép előtt –, hagyjanak békén.

Nincs önbizalmam, pedig heteken át alig eszem, hogy leadjak pár kilót, vagy nyomom a fekvőtámaszokat, vagy a legjobb arckrémet kenem magamra. Mégis amikor mások közé megyek, akkor úgy érzem, béna vagyok, nem merek olyan lenni, amilyen szeretnék. Nincs hozzá önbizalmam, nincs hozzá bátorságom.

Nincs időm / sokszor úgy érzem semmire nincs időm. Az idő, mint a víz, átfolyik az ujjaim között, napjaim üresen telnek, nincs időm magamra; nincs időm arra, amit tenni szeretnék, folyton csak tanulok és készülök, sokszor úgy érzem, ettől kikészülök.

Nincs emberem – nincs barátom, nincs barátnőm, társam, akiről tudom, hogy én vagyok neki a legfontosabb, valaki, akinek mindent elmondhatnék.

Nincs pénzem, nincs meg, amit venni szeretnék – nincs meg, ami másoknak megvan, nekem miért nem lehet meg?

Tele vagyok hiányokkal. Emiatt sokszor vagyok feszült, vagy szomorú, sokszor nem is merem bevallani még önmagamnak sem, sokszor emiatt vagyok rossz másokhoz is. Pedig küzdeni próbálok, hogy ne így legyen, de nem tudom átlépni a korlátaimat. Üres a hálóm. Üres a hálóm.

Kedves barátom, köszönöm, ha most egy percre megálltál, elgondolkodtál és talán magadra ismertél. Köszönöm, mert az azt jelenti, hogy őszinte voltál. Mindenekelőtt tudni kell: a nagy változásokhoz mindig elég csak egy kis lépés. Egyetlen lépés. Amit egy másik és egy harmadik követ majd. A legelső lépés az őszinteség. Látnunk kell, hogy problémáinkkal nem vagyunk egyedül. Nem te vagy az egyetlen ember a föld hátán, aki hiányában van időnek, erőnek, barátságoknak, szerelemnek, társnak, önbizalomnak, sikernek, nem én vagyok az egyetlen ember, aki szembeesül a NINCS-csel.

Isten nagyon jól látja és ismeri a mi nincs-einket. Tudja, ha szorongunk emiatt, látja, ha tele vagyunk keserűséggel, és azt is hallja, ha csak a szívünk mélyén panaszkodunk. Ezért is akar segíteni. Ő a legáldottabb és legjobb orvos a világmindenségben. Nemcsak azért, mert Ő teremtett, és mindenkinél jobban ismer, hanem azért is, mert hűséges, és soha semmilyen körülmény között nem mond le rólunk. Ezért ad elénk annyi hasonló életutat: emberekről, akik ugyan más korokban éltek, más ruhát viseltek, más éghajlat alatt sütött rájuk a Nap, más munkát, más feladatot láttak el, mint mi most, de ugyanolyan emberek voltak, ugyanúgy örültek, szomorkodtak, vagy szorongtak, mint te vagy én.

Ez az igeszakasz pont erről szól: hiányokról, melyek feszültséget, szomorúságot és bosszúságot okoztak emberi szívekben. Érthetetlen hiányokról – tegyük hozzá –, mert ezek az emberek mindent megtettek az ügy érdekében. Emberileg mindent megtettek.

Mert mi is történt? A nagyhangú tanítvány, Simon Péter kezdeményezésére a tanítványok kimentek éjjel halászni. Miért tették? A legelementárisabb hiány miatt: éhesek voltak. Meg hogy a családnak legyen mit enni, mert nyilván ők is éhesek. Tették a dolgukat. Rádásul jó szakemberek is voltak. Értettek a halászathoz. A kisujjukban volt annak minden csínja-bínja. Tudták, hogy éjjel kell halászni, akkor jönnek fel leginkább a halak. Közösen kell halászni, erőt és fizikai állhatatosságot igénylő feladat.

Mégis kudarc éri őket. Nincs hal. Egyetlen darab sem. Üres a hálóm. Van ez így velünk

is? Amikor tanultunk a versenyre. Mégsem jutunk tovább. Vagy bízunk abban, hogy az a lány is felfigyelt ránk. Mégsem jön el a randira. Vagy amikor a legmenőbbek próbálunk lenni az osztályban, mégis elhúzódnak tőlünk. Nincs sikerem, nincs erőm, nincs bátorságom, nincs emberem, üres a hálóm.

Van azonban egy nagyon fontos dolog, amibe esetleg bele sem gondolunk, pedig talán pont EZ A LEGFONTOSABB. Mikor is történik ez a sikertelen éjszakai halászat? Minden, amiről most hallottunk néhány nappal azután történt, hogy Jézus feltámadt. A világtörténelem, az üdvtörténelem legnagyobb csodája után történt, amit rádásul ezek az emberek saját szemükkal láthattak is.

Jézus feltámadt, ahogy előre megjárgatta: üres volt a sír, a barlang, elől pedig el volt hengerítve a hatalmas kő. Nemcsak a sírbolt volt üres, de a leplek is, mellyel Jézus testét bebugyolálták, nem volt benne az Úr Jézus teste.

Az evangéliumok tanúsága szerint Jézus megjelent a magdalai Máriának, megjelenik később a tanítványoknak, külön megjelenik a kételkedő Tamásnak, látják Őt, beszélnek Vele, együtt esznek Vele, megérintik kezét. A legnagyobb csodát élük meg, amit ember megélhet: Jézus valóban a megígért Küldött, a Messiás, aki azért jött, hogy legyőzze a halált.

Húsvét után jártak. Úgy ahogyan mi most. A feltámadás után. Az emberi törté-

nelem legnagyobb eseménye után. Mégis a legnagyobb reménytelenség van bennük. Elmennek szomorúan, csüggedten, éjszaka halászni, mintha mi sem történt volna. Egész éjjel halászhatnak és semmit sem fognak. Tudjátok, engem ez nagyon emlékeztet arra, amikor vasárnap ülök a templomban, vagy egy csöndes órán Istennel beszélek, vagy egyszerűen csak átélem, hogy Ő tényleg ott van és segít, már megint segített, mert meghallgatta az imámat és megmutatta, hogy minden gyermeke fontos számára, és másnap megint csüggedten szembesülök saját korlátaimmal. Azzal, hogy NINCS, hogy üres a hálóm.

A feltámadott Jézus azonban megáll a parton. Nem azért áll meg, hogy messziről figyelje a tanítványokat, azután továbbmenjen. Azért áll meg ott, hogy újból és újból figyelmeztesse őket, bennünket is: a húsvéti történet nem ért véget. Folytatódik. A te életedben is folytatódik. A hétköznapiakban. Minden pillanatodban. Ha egyszer komolyan

vettek feltámadásának valóságát. Nem ér véget azzal a történet, hogy Jézus követője lettél. Ő ott van veled a hétköznapokban is. Amikor kilátástalannak látod a minden napokat. Amikor nincs kedved, erőd, barátod, sikered, Ő akkor is van, csupa nagybetűvel: Ő VAN. (Ugye emlékeztet bennünket ez arra, hogy Isten már sok ezer évvel korábban is így mutatkozott be Mózesnek az égő csipkebokorból: én vagyok a VAGYOK – a mindig, mindenütt jelenlévő. Ott vagytok a jelenedben. Nemcsak az ünnepeken).

Ő jelen van. Jelen akar lenni a mindennapjaidban, hogy ne a hiányok nyomassanak, hanem Őbenne teljességre juss: Ővele megérsd, milyen sok mindened van – Őtőle van.

Hogy is olvastuk János evangéliumában? Jézus a parton áll, és megszólítja barátait. Az ember határainak peremén áll és szól hozzánk az Isten. Van József Attilának egy csodálatos verssora, biztosan ismeritek: „Az Isten itt állt a hátam mögött és én megkerültem érte a világot.” Sokszor így vagyunk ám mi is. Elhiszünk hittanórán, vagy az áhítaton, vagy a templomban, hogy igen – Isten van. De nem hiszük el, hogy Ő ott áll a szürkének látszó hétköznapokban is a hátunk mögött, hogy segítsen.

Hogy segít a mi NINCS-telenségünkön az Úr? Úgy, hogy látszólag nem segít mindig és azonnal. Jézus végignézi ezeknek az egyszerű embereknek a fáradozását, a kilátástalannak tűnő fáradozását és nem avatkozik közbe. Jézus látja a mi próbálkozásainkat arra, hogyan próbáljuk betölteni hiányainkat. Látja emberi erőfeszítéseinket arra, hogyan próbálunk boldogabbak lenni. Hogyan keressük a megoldást arra, hogy legyen több sza-

badidőnk, legyen több önbizalmunk, legyenek barátaink, hogy szeressen bennünket valaki – és látja sikertelenségeinket. Látja és vár. Mert nekünk kell eljutnunk arra a pontra, hogy megértsük és kimondjuk: nincsen. Nélkülöd nem megy, Uram.

Ezután szól így Jézus csendesen: „Vessétek ki a hálót a hajó jobboldalán és találtok. Kivetették azért, de kivonni már nem tudták a rengeteg hal miatt.” (Jn 21,6). Mít kellett ebből megtanulniuk a tanítványoknak? Mire tanít bennünket az Úr? Úgy gondolom, legfőképpen arra, hogy Jézus nélkül semmit sem fogunk eredményesen, jól véghezvinni. Nélküle csak a nincs-einket szaporítjuk az életünk folyamán. Üres marad a hálónk. A legegyszerűbb hétköznapi dolgokban is az Úrra kellene hagyatkoznunk. Aki jelen akar lenni az életünkben, a hétköznapjainkban is. Csak akkor lesz áldás az életünkben, ha Ő lesz az Úr mindenben: emberi kapcsolatokban, magánéletünkben, időbeosztásban, tanulásban és pihenésben, egyszerűval mindenben, nemcsak a vallásos és hitet érintő kérdésekben.

Isten úgy segít, hogy ad. Újra és újra ad. Ha komolyan merjük venni jelenlétét, akkor mindig megtölti az életünket. Szeretettel, békével, elégedettséggel, hálával, örömmel tölti meg. Ez az Ő válasza a mi nincseinkre. Megtölti hálónkat halakkal, ha elmerjük hinni: ott áll a szívünk partján, hogy segítsen.

Nincs erőd? Elfáradtál, elcsüggedtél, kiégtél? Jézus ad neked. Ő erőt ad a megfáradtaknak és az erőtlent nagyon erőssé teszi. Lehet, hogy csak annyi erőt ad, hogy a következő lépést éppen hogy meg tud tenni, de azt biztosan megadja.

Nincs önbizalmad, bátorságod? Jézus azt mondja, hogy mindenképpen jobban szeret téged, hogy becsesnek és kedvesnek tart, különlegesnek, egyedinek, nincs és nem is lesz soha senki olyan, mint te, különleges vagy számára, pótolhatatlan. Tudjátok, amikor annyi idős voltam, mint ti most, akkor annyira félttem a nyilvánosságtól, hogy még egy verssort sem mertem volna elmondani a színpadra állva. Istennel azonban most már nem félek.

Nincs embered? Társad, barátod, szerelmed? Lehet, hogy csak nem jött még el az ideje, vagy nem merted még elkérni imádságban? A legszebb házasságok és barátságok mindig úgy kötöttek, hogy akik hittek, elmenték kérni a társat Istentől.

Nincs időd? Mindennek rendelt ideje van. Lehet, hogy csak még nem találtál rá a helyes időbeosztásra? Ő segít abban, hogy legyőzd a

lustaságot, hogy legyőzd a halogatást, hogy legyőzd a határozatlanságot. A legszebb munkák, legértékesebb feladatok akkor születnek meg, amikor Istenhez fohászolva mégis belekezel, mégis leül, pedig semmi kedved nincsen hozzá.

Hiszem és vallom, hogy minden félelmed, szorongásod, küzdelmed és kétséged felett győzhetsz, ha megérted: az Úr azért akar jelen lenni az életedben, mert győzelemre akar vinni téged. Jézus közelében elcsendesedve végül azt is megértjük: Uram, Istenem, nekem volt szükségem arra, hogy átéljek hiányokat, kudarcokat, NINCS-eket, hogy még inkább megértsem: VELED és ÁLTALAD mindegyik megvan és meg is lesz, ami az életemben igazán szükséges. Mert nincs fontosabb számomra a TE jelenlétednél. Ámen!

Sebestényné Jáger Orsolya lelképítész

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA

**HÚSVÉT UTÁN
– A HALÁSZOK
(Jn 21,1-14)**

Hálójuk fakó résein át a víz monoton dobog, nehéz karokkal ismételik a fáradt mozdulatot:

Kivetik, s bevonják újra, görnyed a test és zsibbad a láb. Látom a réseken át a semmit: csak a vizet sodorja tovább.

A kelő nap fényében végül a csend térdre ereszkedik, Ő hosszan nézi a partról eltévedt halászeit,

kik ködöt kergettek mind a kérértlen éjszakán, „Vessétek ki a hálót a csónak jobb oldalán.”

Hát legyen úgy, ahogy kéri, bár küzdöttek egész éjjel. S az Úr megtölti szívüket jelenlétével.

NEM-MOSAKODÁSOM 10 FŐ OKA

Mielőtt elmondanád, hogy miért nem jársz a gyülekezetbe, olvasd el nem-mosakodásom 10 fő okát:

1. Gyerekkoromban rám erőltették a mosakodást.
2. Azok, akik mosakszanak, mind képmutatók, mert azt hiszik, ők tisztábbak, mint a többiek.
3. Olyan sokféle szappan van forgalomban, hogy még nem tudtam eldönteni, melyik is a legjobb a számomra.

4. Régebben mosakodtam, de belefáradtam, és abbahagytam.
5. Csak olyan különleges alkalommal mosakszom, mint karácsony és húsvét.
6. Egyébként egyetlen barátom sem mosakszik.
7. Azt hiszem, ha öregebb és koszosabb leszek, elkezdem a mosakodást.
8. Nincs nekem időm a mosakodásra!

9. A fürdőszobánk télen nagyon hideg, nyáron pedig nagyon meleg.
10. Az összes szappangyáros pénzaház, csak az üzlet érdekli.

„Oszd meg kenyeredet az éhezővel.” (Ézsaiás 58,7)

ÉTELADOMÁNY-GYŰJTŐ SZEKRÉNY A RÁSZORULÓK MEGSEGÍTÉSÉRE

Évtizedek óta gondot jelent a városokban, közterületeken, hogy az arra rászoruló emberek a szemetes-kukákból szedik ki a napi megélhetésükhöz szükséges enivalót. Hazai és nemzetközi példák alapján, a Pomázon élő rászorulóknak megsegítésére *Hardi Péter* testvérünk javasolta a presbitériumnak, hogy gyülekezetünk helyezzen ki kültéri ételadomány-gyűjtő ládát, amelyből kulturált módon juthatnak hozzá ezek a szegénységben élő emberek a napi táplálékukhoz. A presbitérium egyelőre ideiglenes jelleggel, pünkösdig engedélyezte egy ilyen láda kihelyezését, azzal, hogy majd a tapasztalatok összegzése után dönt a kezdeményezés véglegesítéséről.

Diakóniai csoportunk elindította a szervezőmunkát és vállalta az adománygyűjtés működtetését. Felkértük *Beleki Ferenc* asztalosmestert a tervek elkészítésére, majd annak jóváhagyása után a kivitelezésre. A költségek fele részét a *Demeter család*, másik felét

pedig maga az asztalosmester vállalta. Köszönjük önzetlenségüket, áldozatvállalásukat.

Istennek adva hálát, a mívés munkával elkészített szekrénykét végül 2016. március 17-én, az egyházkerület által megvásárolt régi takarékszövetkezeti épület melletti kerítésre szereltettük fel, azóta folyamatosan található benne ételadományokat a rászorulóknak. Tekintettel arra, hogy ez napi szükségletek kielégítését szolgálja, a feltöltést folyamatosan kell biztosítanunk.

A szekrényekben tartós élelmiszert – például cukrot, lisztet, olajat, sőt, szárítottzást, kekszet, konzervet stb. – helyezhetünk el azok számára, akiknek ezek megvásárlása gondot okozhat. Kérjük kedves testvéreinket, ha tehetik, támogassák a kezdeményezést azzal, hogy tartós élelmiszer adományokat helyeznek el a szekrényekben.
P.A.

Nyilas Zoltán esperes és Beleki Ferenc

Missziói vasárnapon március 13-án Galsi Árpád, a Kálvin Kiadó igazgatója hirdette az igét és ajánlotta a kiadó könyveit

KÉPEK GYŰLEKEZETÜNK ÉLETÉBŐL

Április 1-jén elhunyt vitéz Joó Sándor

A március 13-i böjti istentiszteletünkön a gyermekek szolgáltak közöttünk

Biblia-staféta - Az Osváth házaspár biznyságtétele

Húsvét vasárnap Csobánkán szolgált a Psalmus Kórus

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2016. február 26-27. ■ 25 órás felolvasás Wass Albert műveiből.
 2016. február 28. ■ A Szent Cecília Kórus szolgálata a pomázi istentiszteleten.
 2016. március 13. ■ Missziói vasárnap *Galsi Árpád* lpt. szolgálatával, gyermekek szolgálata a pomázi istentiszteleten. Az alkalom után kedvezményes könyvvásár a Kálvin Kiadó könyveiből. Gyermekdélután. Presbiteri gyűlés.
 2016. március 14. ■ A Kiránduló kör megemlékezése Pomáz temetőiben az 1848-49-es szabadságharcban elhunyt hőseink sírjánál.
 2016. április 1-3. ■ A Psalmus kórus szolgálata Zilahon.
 2016. április 17. ■ Gyermekdélután. Presbiteri gyűlés.
 2016. április 23. ■ A Kiránduló kör túrája a Hoffmann vadászházhoz.
TERVEZETT ALKALMAINK:
 2016. április 24. ■ Psalmus kórus szolgálata a tahitótfalui református templomban, az egyházmegyei énekkari találkozóon.
 2016. május 1. ■ Édesanyák, nagymamák, dédnagymamák köszöntése istentiszteleteinken.
 2016. május 5. ■ Áldozcsütörtöki istentisztelet 9 órakor Csobánkán, 18 órakor Pomázon.
 2016. május 7. ■ 15.00 konfirmációi vizsga, majd presbiteri gyűlés.
 2016. május 8. ■ 10.30 konfirmációi fogadalomtétel. Gyermekdélután.
 2016. május 9-13. ■ 18.00 bűnbánati alkalmak.
 2016. május 14. ■ Gyermekkirándulás.
 2016. május 15-16. ■ Pünkösdi ünnepi istentisztelet úrvacsorai közösségben.
 2016. május 21. ■ REFISZ ifjúsági missziós nap Pomázon.
 2016. május 29. ■ 15.00 presbiteri továbbképzés Pócsmegyeren.
 2016. május 31-június 3. ■ Evangelizáció Pomázon *Bódis Miklós* hátszegi lelkipásztor szolgálatával.
 2016. június 5. ■ A Psalmus kórus évadzáró hangversenye pomázi templomunkban.

KERESZTELTŐ:

2016. február 21. ■ **Fetter Orsolya Dorka.**
 2016. március 6. ■ **Takács-Dúcz Júlia.**
 2016. március 20. ■ **Máthé András.**
 2016. április 17. ■ **Berta Flóra, Bacsadi Milla Viola.**

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2016. február 3-án elhunyt **Vesszős István** (†86) testvérünk, temetése 2016. február 26-án volt a pomázi ravatalozóból.
 2016. február 10-én elhunyt **Rézműves Lászlóné** (†75) testvérünk, temetése 2016. február 15-én volt a pomázi református temető kertben.
 2016. február 12-én elhunyt **Szalai Sándor** (†75) testvérünk, temetése 2016. február 19-én volt a pomázi református temető kertben.
 2016. február 15-én elhunyt **Csesznek Emilné** (†88) testvérünk, temetése 2016. március 4-én volt a pomázi ravatalozóból.
 2016. február 15-én elhunyt **Dósa Elek Lajosné** (†67) testvérünk, temetése 2016. február 29-én volt a pomázi ravatalozóból.
 2016. február 21-én elhunyt **Bárany József** (†79) testvérünk, temetése 2016. március 8-án volt a pomázi ravatalozóból.
 2016. február 29-én elhunyt **Bíró Jánosné** (†76) testvérünk, temetése 2016. március 16-án volt a pomázi ravatalozóból.
 2016. március 15-én elhunyt **Billein József** (†57) testvérünk, temetése 2016. április 9-én volt Pomázon.
 2016. március 16-án elhunyt **Turán Jánosné** (†71) testvérünk, temetése 2016. március 21-én volt a szentistvántelepi temetőben.
 2016. április 1-jén elhunyt **vitéz Joó Sándor** (†96) testvérünk, temetése 2016. április 12-én volt a dömsödi református temető ravatalozójából.
 2016. április 2-án elhunyt **Dombi István** (†77) testvérünk, temetése 2016. április 14-én volt a pomázi ravatalozóból.
 2016. április 3-án elhunyt **Rác József** (†62) testvérünk, temetése 2016. április 22-én volt a pomázi református temető kertünkben.

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan 2016. június 26-án jelenik meg.

1 + 1 %

Kérjük, hogy adója első 1%-ával támogassa Ön is a Magyarországi Református Egyház értéketermelő társadalmi szolgálatát!

Technikai szám: 0066

Bővebb információ:

<http://www.reformatus.hu/egyszazalek/>

Az adóbevallásunk során lehetőségünk van az adónk további 1 %-áról is rendelkezni. Társegyházközségünk megsegítésére is köszönettel fogadjuk az adó 1 %-át, amit a gyülekezetünk teljes körű hitéletének, istentiszteletének otthont adó templom védelmére, a közösségi életnek teret biztosító intézményeink fejlesztése fordítunk. **KÖSZÖNJÜK.**

Pomázi Református Gyülekezetért Alapítvány

Adószám: 18693829-1-13

Kérjük, hogy alapítványunkat adományával is támogassa.

Az alapítvány számlaszáma:

Pilisvörösvár és Vidéke Takarékszövetkezet Pomázi Fiókjá
 65700055-10140114

ISTENESNÉ VEREBES GIZI
 ELŐADÁSA A PÓVEK-NÁL

Március 10-én "Gyógyító kertünk" címmel tartott nagy sikerű előadást Istenesné Verebes Gizi Pomáz Város Egészség Klubjában.

GYÜLEKEZETÜNK RENDSZERES ALKALMAI

Hétfő: 9.30 baba-mama kör Pomázon (hónap első és harmadik hétfőjén)
 17.00 imaóra (páratlan heteken) Pomázon
Kedd: 18.00 kékkereszt alkalom Pomázon
 18.00 bibliaóra Csobánkán
Szerda: 18.00 bibliaóra Pomázon
Csütörtök: 18.00 imaóra (páratlan heteken) Csobánkán
Péntek: 19.00 ifjúsági bibliaóra Pomázon
Vasárnap: 9.00 istentisztelet és gyermekistentisztelet Csobánkán az imaházban
 10.30 istentisztelet és gyermekistentisztelet Pomázon a templomban, illetve a gyülekezeti házban

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>

Gyülekezetünk számlaszámai:

Pomáz: 10918001-00000034-47170002

Csobánka: 10918001-00000034-47170019

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelkipásztor

(e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila

(e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor

(e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, ingyenes terjesztésben.

Adományokat köszönettel elfogadjuk.

SÁNTHA JÁNOS FŐGONDNOK FOGADALOMTÉTELE

2016. február 28.

A február 28-ai istentiszteleten tett fogadalmat SÁNTHA JÁNOS, akit az Isten elhívott, a gyülekezet pedig megválasztott főgondnoknak, hogy őrállója és vezetője legyen társceházközségünknek, és hogy segítője legyen lelkipásztorunknak az ő szolgálatában.

Esperes úr igei köszöntésében Jézus Krisztus és Péter apostol párbeszédét idézte föl a János evangéliumából, amikor az Úr háromszor is megkérdezte Pétertől: „Szeretsz-e engem?” Erre a kérdésre válaszolva Sántha János testvérünk már többször bizonyosságot tett a gyülekezet előtt Jézus Krisztus iránti szeretetéről: Amit emberként megtehettek a szeretetben, én úgy szeretlek Téged.

Péter apostolnak Jézus azt a feladatot adta, hogy őrizze és legeltesse a nyáját. Ez a feladata a gondnoknak is, hogy védje és vezesse a gyülekezetet. A gyülekezet vezetőjének lenni a szolgálatba való beállást jelenti. Ebben azonban nincs egyedül, mert körülveszik a presbitársak, a gyülekezet és legfőképpen maga az Úr Isten.

Az Úr Isten áldja és őrizze meg főgondnok testvérünk életét, egészségét, szerettei körében és a mi gyülekezetünk közösségében.

A presbitársak a közös imádság után kézfogással köszöntötték új főgondnokunkat.

KÖSZÖNTŐ SZAVAK A GYÜLEKEZETHEZ

Pál apostol Timóteushoz írott első levelének 1,12 verséből így szól hozzánk Istenünk igéje: „Hálát adok Krisztus Jézusnak, a mi Urunknak, aki megerősített engem, mert megbízhatónak tartott, amikor szolgálásra rendelt.” Magam is ezért szolgálhatok a gyülekezetben, a presbitériumban és a kórusunkban egyaránt.

Az Úr Isten gondviselésének köszönöm, hogy múlt év szeptemberében betöltöttem a hetvenedik életévemet. Ha az Isten megőrzi és megsegít bennünket, feleségemmel márciusban a 47. házassági évfordulónkat élhetjük meg. Két fiúnk és két unokánk van. Isten segítségével van otthonunk, van fedél a fejünk fölött. Feleségem könyvelő, én nyugdíjas vállalkozó vagyok. Negyvenkét éve élünk Pomázon.

Érdemeink nincsenek, hiszen Jézus Krisztus kegyelmi ajándékának köszönhetjük, hogy még ma is élünk. Hogy ki is vagyok, azzal az Úr nem törődik, Őt az érdekli, hogy milyen a kapcsolatom Vele. Megtörtént-e már az uralomváltás a szívemben, átadtam-e már Neki, hogy ahol Ő van, a szívem is ott legyen. A gyülekezetben is egész hátralevő életemben Őt szeretném szolgálni.

Befejezésül újra Pál apostolt hívom segítségül a Timóteushoz írott első levele 1,15 versével, amit magam is így gondolok: „Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok.”

Köszönöm, hogy meghallgattak.

SEBESTÉNY-JÁGER ORSOLYA

ÁZ ANYÁK IMÁJA

(Gyermekeimnek)

Ha majd csöndjeim szemezgetem,
mint szőlőfürtöket az őszi Nap,
gyermek valótok él tovább szívemben:
emlékek, színek és szavak.

Tanítsd Uram tudnom s tudatnom:
ha fájt is olykor – begyógyult a seb,
tanítsd magam margóra írni,
hadd legyek, ha kell, mind mellékesebb,
hogy nélkülem is tudjanak élni tovább,
mint töről lemetszett nyurga fűzfaág,
mint mélyből a mag, ha felszínre tör,
mint a legszebb arc, ha eltörik a tükör.

Tanítsd Uram tudnom: így van ez rendben,
az örök körforgás apró része lettem,
s mint patak vize feltartóztathatatlan,
továbbcsorogva mindenemet adtam,

de egykor én voltam a párna,
őr az álmotok felett,
én voltam az étel, s a játékszeretek.

**Szeretettel köszöntjük az
édesanyákat és a nagymamákat!**

BÓDIS MIKLÓS EVANGÉLIZÁCIÓJA POMÁZON

2016. május 31. – június 3.

Örömmel hirdetjük, hogy lelkipásztorunk és a presbitérium meghívására Pomázra látogat BÓDIS MIKLÓS református lelkipásztor az erdélyi Hátszegről, és 2016. május 31. és június 3-a között evangélicációs hetet tart. Az evangélicációs istentiszteletek keddtől péntekig tartanak esténként; a pontos időpontok, a helyszín és a program jelenleg még egyeztetés alatt állnak. Jelentkezni lehet majd lelkigondozói beszélgetésekre is.

Kérjük testvéreinket, vegyünk részt az alkalmakon, és hívogassunk az evangélicációra másokat is, a gyülekezettől / Istentől távol lévő szeretteinket, barátainkat, ismerőseinket is.

Mindenkit szeretettel hívunk és várunk!